

Četrtek, 26. maja 1966

Št. 20, leto XXII

— Tovariši vodilni, sindikat nas opozarja, da škode ne povzročajo samo poplave, potreš, slabe letine. Ja, za kakšne druge elementarne nezgode pa res ne vem več!

Karikatura: ANDREJ NOVAK

PREDSEDSTVO OBČINSKEGA SINDIKALNEGA SVETA CELJE O OSNUTKU SREDNJEROČNEGA PROGRAMA RAZVOJA JUGOSLAVIJE:

Soglasje — vendar s pripombami

V plan tudi pogoje gospodarjenja v prihodnjih petih letih • Kaj je z režimom cen v prihodnjem obdobju • Vse preveč zamegljena načela razširjene reprodukcije družbenih služb

Minuli teden je razpravljalo predsedstvo občinskega sindikalnega sveta o osnutku srednjeročnega programa razvoja Jugoslavije do leta 1970. Žal tokrat ne bo mogoče v celoti povzeti bogate razprave celjskih sindikatov in se bomo morali omejiti le na nekatera najpomembnejša stališča. Vendar pa naj že kar takoj zapišemo osnovno značilnost te razprave: popolno soglasje k osnovnim smernicam in končnemu cilju srednjeročnega programa, vendar pa pripombe na posamezna stališča in rešitve, ki jih predlagajo sestavljavci, in opozorilo na probleme, ki so jih v tem osnutku še prezrli.

V PLAN TUDI INSTRUMENTARIJ

Osnovni element razvojnega plana našega gospodarstva v naslednjih petih letih je intenzifikacija proizvodnje na osnovi povečanja produktivnosti dela, kar pa pomeni, da je srednjeročni plan nadaljevanje procesa, ki smo ga sprožili z gospodarsko reformo. Tako naj bi bila realizirana stopnja rasti nacionalnega dohodka — plan

predvideva letni porast narodnega dohodka od 7,5 do 8,5 % — v 70 % na račun povečanja produktivnosti dela, medtem ko naj bi povečanje zaposlenosti vplivalo le v 30 % na ta porast. In medtem ko so bile proizvodne kapacitete leta 1964 izkoriščene le 70 %, naj bi leta 1970 dosegli 86 % stopnjo izkoriščenosti, od razpoložljivih bruto investicijskih sredstev pa bo 75 % namenjenih za modernizacije,

rekonstrukcije in razširitve že obstoječih kapacitet. In pomemben premik tudi na področju politike financiranja investicij: 70 % investicij naj bi po osnutku srednjeročnega programa naložile delovne organizacije, poslovne banke — sem sodijo tudi komercialni inozemski krediti, medtem ko naj bi bila vlaganja družbeno političnih skupnosti omejena le na 30 %.

Toda hkrati s tem je v osnutku programa precej zamegljena druga stran, namreč, kako razvijati v prihodnjem obdobju gospodarski instrumentarij, kakšni bodo premiki na tem področju, da bomo mogli uresničiti vsa ta predvidevanja in da se bo proces, ki smo ga v gospodarskem in družbenem življenju sprožili z reformo, tudi v naslednjih petih letih nadaljeval z vso intenzivnostjo in hkrati zagotovil tudi optimalne rezultate. Spričo tega bi bilo potrebno že v srednjeročnem programu razvoja podrobneje odgovoriti na nekatera osrednja vprašanja nadaljnega razvoja, podrobneje določiti pogoje, ki bodo omogočali posameznim panogam in področjem ekspanzijo tako na domačem kot na tujem tržišču, ki bodo omogočali učinkovitejšo vključevanje v mednarodno delitev dela. To velja za carinski sistem, devizni režim, prometni davek, obresti na osnovna sredstva, sistem amortizacije. Prav tako pa družbeni plan, pravzaprav njegov prvi

(Nadaljevanje na 2. strani)

PREBUJENA TRNULJČICA

Večina občanov mariborskih komun se je v zadnjih dneh hudo razburila. Neposreden povod za to pa so bile odločbe, ki so jih dobili od občinskih uprav, da morajo poslej plačevati prispevek na uporabo mestnega zemljišča. Občinske skupščine so namreč že pred meseci zadolžile mestni svet, da prouči vprašanje, ali ta prispevek uvesti ali ne, in le — ta se je tudi odločil »za«.

Ne kaže zanikavati potrebe mariborskih občin po sredstvih, s katerimi bi vsaj omilile, če ne rešile na moč peče komunalne probleme. Res je sicer tudi to, da bo nekateri upokojenec težko odrl vsak mesec tri ali štiri tisočake, morda celo več, še posebej zdaj, ko se obeta povečanje stanovanjskih najemnin. Tudi ne nameravamo razpravljati o tem, zakaj so dobili odločbe o plačilu prispevka na uporabo mestnega zemljišča samo nekateri občani, medtem ko so drugi, ki prebivajo v komunalno najbolj urejenih naseljih, tega prispevka oproščeni samo zato, ker zemljišče ni nacionalizirano. Tudi ne o tem, zakaj morajo proizvajalci plačevati ta prispevek kar dvakrat: iz sredstev delovne organizacije, kjer so zaposleni — za TAM zneso ta vsota na primer 48 milijonov, za Elektrokovino kakih 33 milijonov in tako naprej, Svila pa je na primer oproščena tega prispevka, ker je na nenacionaliziranem zemljišču — in slednjič še iz svojih družinskih proračunov.

Vse te anomalije bo slej ko prej še možno odpraviti, čeprav bi bilo seveda bolje, ko bi o njih razmislili, še preden so na mestnem svetu sploh sprejeli sklep o uvedbi prispevka. Toliko bolj pa velja spregovoriti o tem, kaj je pravzaprav sprožilo ta politični problem v Mariboru.

Sindikati v občini Tezno ugotavljajo, da so bili občani premalo informirani o tem, kaj naj bi dosegli z uvedbo prispevka o uporabi mestnega zemljišča. Konkretne načrti, za kaj in kako se bodo uporabila ta sredstva, so jim popolna neznanca, čeprav že imajo v rokah odločbe.

Mestni svet zdaj pojasnjuje, da za to ni bilo časa. Pa saj ne gori voda! Mesec dni odloga bi bilo bržčas dovolj, da bi strokovnjaki potrebne analize pripravili in da bi občine zasnovale zares javno in demokratično razpravo o uvedbi tega prispevka.

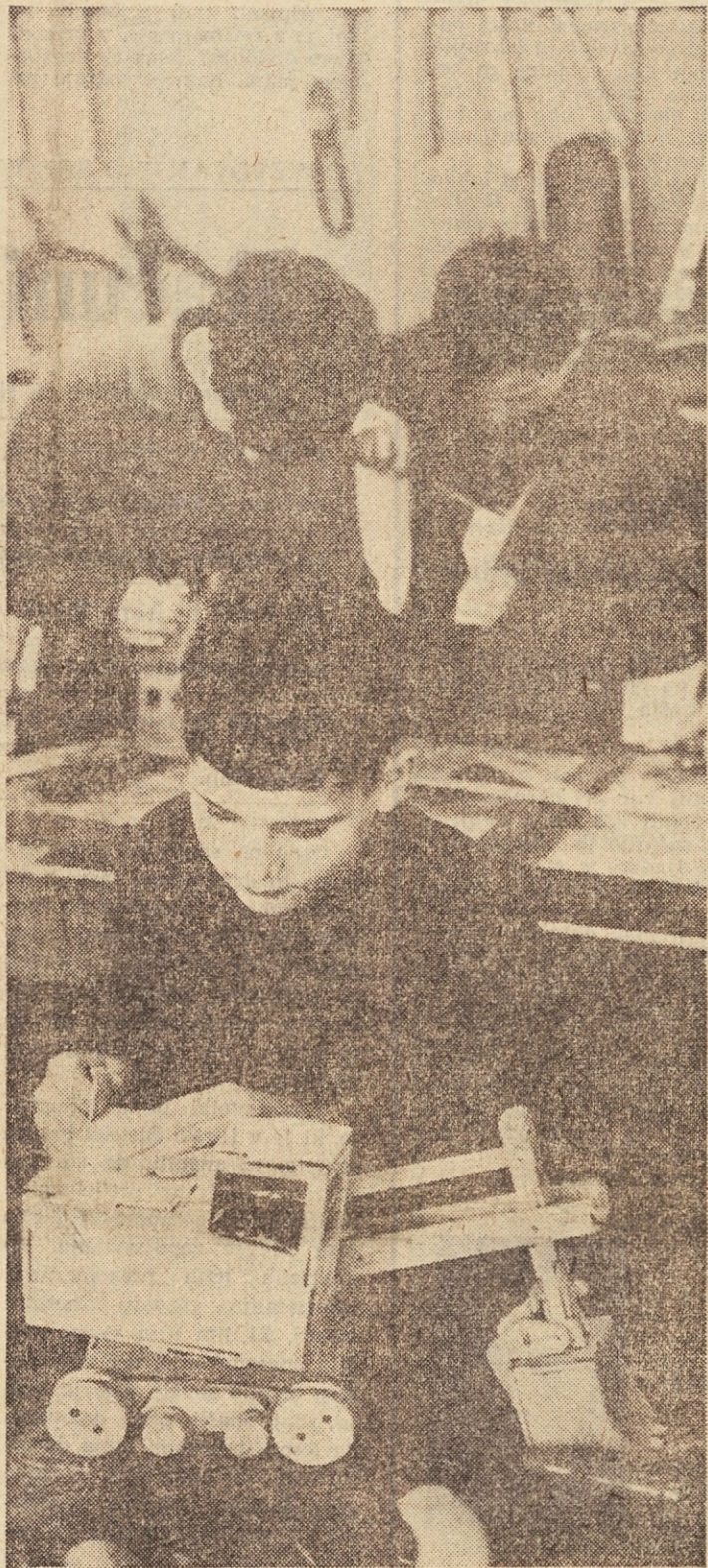
Zato: ne, da ni bilo časa, bržčas so se le nekateri zbal, da bi bil rezultat javne razprave o uvedbi tega prispevka »ne« in so ga pač uveljavili »skozí stranska vrata«.

Toda prav na tem trnju se je zbudila Trnuljčica. In da je res tako, razkriva ocena številih pritožb, v katerih se občani Maribora ne razburjajo toliko zaradi višine prispevka kot nad tem, da jih nihče ni vprašal, kaj o tem menijo in česa si žele od teh sredstev.

Pa kaj smo res uknili samopravo občanov? Kolikor vemo, smo se v takih primerih do nedavna še posluževali zborov volivcev. Lahko pa bi izvedli tudi referendum, kot so ga že marsikje drugje.

Vendar ima tudi morala te zgodbe svojo svetlo točko: to namreč, da je Trnuljčica vendarle zbudjena!

BOJAN SAMARIN

MOTIV, KI MU JE DAL FOTOREPORTER NASLOV: ZA DAN MLADOSTI FOTO: ANDREJ AGNIC

JE »ZADEVA SLOVENIJAŠPORT« ODSTRANJENA Z DNEVNEGA REDA?

Direktor in še štirje vodilni uslužbenci morajo iz podjetja

»Zadeva Slovenijašport« že od avgusta lani polni časopisne stolpce. Tedaj so se namreč vodilni uslužbenci uprli direktorju. Uprli so se njegovi »gospodarski politiki« na razširjeni seji delavskega sveta, 30. avgusta lani.

Na tej seji je direktor Jože Šavorn poročal, kako so v prvi polovici leta gospodarili. Med drugim je pojasnil, da po polletnem obračunu manjka za kritje osebnih dohodkov 13 milijonov starih dinarjev zavoljo tega, ker so že prej zaposlenim »izplačali« 16-odstotno akontacijo nad doseženo produktivnostjo.

To pa je bilo za ostale vodilne uslužbence trn v peti.

Ti so krivdo za vse naptili direktorju. Sekretar podjetja tovariš Jerjav je predlagal, da bi zaradi malomarnega poslovanja delavski svet direktorja razrešil. Delavski svet je tako tudi storil. Vendar naj pripomnimo, da razen predloga za razrešitev direktorja, vodilni uslužbenci niso dali nobenega predloga, kako bi na primer izboljšali gospodarjenje. O tem sta na seji delavskega sveta razpravljala le dva člana iz neposredne proizvodnje, ki sta menila, da so za slabo gospodarjenje krivi prav tako ostali uslužbenci kot direktor.

Direktor pa vseeno ni hotel s položaja. (Nadaljevanje na 5. strani)

• STR. 2 REZERVIRANI STOLPEC

• STR. 3 PROBLEME MORAMO POZNATI

• STR. 4 TUDI POSLEDICA KADROVSKE POLITIKE

• STR. 5 DOPISNIKI POROČAJO

• STR. 6 NA 14 ZAPOSLENIH LE EDEN NA DOPUST V POČITNIŠKI DOM KOLEKTIVA

• STR. 7 PIŠČANEC

S ŠTIRIM VRA TOVI

• STR. 8 INFLACIJE SE NISMO ZAUSTAVILI

• STR. 9 TURIZEM IN KULTURA

• STR. 10 IZOBRAŽEVANJE NI LE OKRASEK...

RESEN PROBLEM DOLENJSKIH OBČIN:

Kam z mladino po osnovni šoli?

Anketa, ki jo je izvedel Komunalni zavod za zaposlovanje Novo mesto o namerah mladih ljudi, ki bodo prihodnji mesec zapustili klopi osemletk, je pokazala precej zaskrbljujočo sliko o možnostih dolejnjske mladine za poklicno usposabljanje in za nadaljnje šolanje, predvsem pa nerazveseljive perspektive za tisti del mladine, ki se želi takoj zaposliti.

MLADINA BEŽI S KMETOV

V občinah Novo mesto, Krško, Črnomelj, Metlika in Trebnje, ki jih je obsegla omenjena anketa, bo letos končalo šolsko obveznost 2191 fantov in deklet. Vseh osem razredov osemletke bo končalo približno 55 % mladine, ostali mladi ljudje pa bodo zapustili osnovno šolo samo s sedmimi, šestimi, ali pa celo še z manj razredi. Za tiste, ki ne bodo nadaljevali šolanja, nastaja torej vprašanje: kam sedaj?

Naj takoj povemo, da delo na kmetih mladine ne veseli: željo, da ostanejo doma na kmetiji, je izrazilo le 83 fantov in

deklet. Z ozirom na to, da je tu govora o občinah, v katerih kmetijstvo še vedno predstavlja močno gospodarsko panogo, je to pač svojevrstno ogledalo ugleda in mikavnosti kmečkega dela nasploh v naši družbi. Strokovnjaki trdijo, da bi delo na kmečkih posestvih postalo za mladino mnogo bolj mikavno, če bi se lahko vsaj delno opravljalo s stroji. Mladi ljudje so naravnost zaljubljeni v vsakovrstno mehanizacijo, tej pa se z ene strani upira konservativnost staršev, z druge strani pa pomanjkanje drobne kmetijske mehanizacije. Vse kaže, da tudi s šolanjem za

kmetijski poklic nismo imeli srečne roke: štiriletna srednja kmetijska šola za današnje potrebe naših kmetov ne ustreza, manj zahtevnih šol pa nimamo. Opustili smo celo nadaljevalne šole v zimskih mesecih — kaže pa, da bi prav podobne šole, ki bi dajale poudarek na mehanizacijo kmetijstva, bile danes bolj potrebne, kot kdajkoli doslej.

TRIZMENSKO DELO — SAMO IZGOVOR ZA ODBIJANJE MLADINE

Del mladih ljudi se želi zaposliti takoj, ko zapusti osemletko. To še posebej velja za tiste, ki iz raznih vzrokov (pogosto brez svoje krivde) niso končali vseh osem razredov. Od teh se po podatkih ankete želi takoj zaposliti v gospodarskih organizacijah 383 fantov in deklet, na voljo pa je v teh organizacijah le 21 delovnih mest! Prav je sicer, da gospodarske

organizacije postavljajo kot pravilo za zaposlitev zaključeno osemletko, ni pa prav, da hkrati odbijajo tudi tiste mlade ljudi, ki izpolnjujejo ta pogoj. Običajni izgovor je, da mladino med 15 in 18 letom ne morejo sprejeti zaradi tega, ker je ne morejo vključiti v triizmensko delo. To pa je res samo izgovor, saj delovne organizacije na Dolenjskem, ki imajo vpeljano triizmensko delo, zares lahko preštejemo na prste.

ZELJE OTROK IN MOŽNOSTI STARŠEV

Skoraj tisoč dolejnjskih otrok bi želelo iti v poklicne šole, možnosti za to pa so odprte le 568 otrokom. Poklicne šole lahko namreč sprejmejo 488 otrok, mimo tega pa je na voljo še 80 štipendij za šolanje v srednjih šolah. Kot pa kaže, ne bodo zasedena niti vsa mesta v poklicnih šolah. Te so namreč v večjih (Nadaljevanje na 4. strani)

REZERVIRANI STOLPEC

Ervin Ribič

predsednik IO sindikalne podružnice Color Medvode

● Kako ste se v vašem kolektivu dogovorili za letne dopuste in kakšna sredstva ste namenili za nadomestila K-15 in letni oddih?

Pri odmeri letnih dopustov smo upoštevali, skladno z zakonom, delovno dobo, pogoje dela in socialne razmere naših delavcev. Vendar bistvenih razlik med dolžino lanskim in letošnjim dopustom ni. Smo pa letos namenili znatnejša sredstva za regrese. Nadomestilo za K-15 in regres smo namenili tudi nezaposlenim in nepreskrbljenim družinskim članom. Tako so dobili naši delavci po 18 tisoč starih dinarjev, nezaposleni možje ali žene po 12 tisoč in otroci po 9 tisoč dinarjev.

Za regrese smo pa izglasovali tolikšna sredstva, da si lahko vsak naš delavec privoščiti dopust v počitniškem domu. Regres smo delili različno. Tako so dobili delavci, ki zaslužijo manj kot znaša povprečje osebnih dohodkov v podjetju, po 30 tisoč, vsi drugi pa po 25 tisoč dinarjev. Njihovi družinski člani pa: žena ali mož po 15 tisoč, otroci pa po 10 tisoč starih dinarjev. Nadomestilo in regres so dobili vsi delavci že pred prvomajskimi prazniki.

Milan Puce

predsednik IO sindikalne podružnice Exoterm Kranj

● V zadnjih mesecih ste prešli od obračunskih postavk na norme. Kako je kolektiv sprejel tak način nagrajevanja?

Vse do nedavna je bilo za našo proizvodnjo značilno bolj ali manj ročno delo. Zato bi bilo zelo težko govoriti o realnih merilih dela in smo ostali bolj ali manj kar pri obračunskih postavkah. V zadnjih mesecih pa smo dobili več novih strojev. Ob tem smo vpeljali posem novo tehnologijo in organizacijo dela ter, razumljivo, tudi norme. Med ljudmi je sprva prišlo do nezaupanja, celo odpora. Skoraj bi si upal reči, da so se nekako bali tega preobrata, saj je bilo treba v vsem spremeniti dotadanje delovne navade. Ko pa je bil prvi obračun mimo, smo se vsi zavedeli, da se izpolnjuje tisto, o čemer smo govorili, da se namreč splača potruditi pri delu, da bi več zaslužili. Prejšnji mesec se je na primer zgodilo, da smo kar za 24 % preseglili naš plan, ki ni ravno nizko postavljen. Kaj takega se pri nas ni še nikoli zgodilo... Tako je v prejšnjem mesecu povprečni osebni dohodek znašal 112.000 starih dinarjev ali dvanajst tisočakov več kot v marcu. Takih delavcev, ki bi bili zaposleni v proizvodnji in bi zaslužili manj kot 70.000 starih dinarjev, pri nas nimamo. In kakor je bil sprva odpor do norm, nas zdaj spodbujajo k boljšemu delu.

Marjan Bečan

predsednik IO sindikalne podružnice SKIP, Vižmarje

● Smo na pragu dopustniškega obdobja. Zato tudi naše vprašanje: kaj ste ukrenili za oddih zaposlenih v podjetju?

Ena tistih zadev, pri katerih je naš sindikat aktivno sodeloval, je bila nedavna razprava o regresih za dopust in nadomestilih za ukinjene K-15 vozovnice. Vsak član kolektiva, ki bo letoval v počitniškem domu — vključeni pa smo v počitniško skupnost Ljubljana-Siška — bo dobil po 1200 starih dinarjev dnevno zase in za svojce, ki niso zaposleni. Tako bodo naši delavci doplačali le po 1000 starih dinarjev dnevno, kar je manj, kot so morali plačati lani. Zato pričakujemo, da bo letos prebilo dopust izven kraja bivališča še več naših delavcev kot lani.

Za nadomestilo za K-15 pa smo pripravili tri predloge. Prvi je upošteval samo zaposlene in enak znesek za vse. Po drugem predlogu naj bi bili do nadomestila upravičeni tudi svojci, po tretjem predlogu pa bi nadomestilo odmerili v odvisnosti od zaslužka posameznikov. Večina je glasovala za prvi predlog. Tako bo vsak član kolektiva dobil približno po 27 starih tisočakov. Da bi rešili probleme tistih, ki imajo številnejše družine, in jim vseeno omogočili dopust, naš sindikat predlaga, da bi poskrbeli še za brezplačen prevoz do počitniških domov in nazaj.

Jožica Frbežar

tajnica IO sindikalne podružnice Rašica Gameljne

● V vašem podjetju je večina zaposlenih žensk. Zato je še posebej aktualno vprašanje, kaj ste v podjetju ukrenili za boljše stanje zaposlenih?

V treh letih je naše podjetje vložilo v stanovanja blizu 90 milijonov starih dinarjev. S temi sredstvi smo zgradili 45 novih stanovanj. Kot vem, bo letos podjetje namenilo za stanovanja nadaljnjih 22 milijonov starih dinarjev. Razen tega pa je že namenilo osem in pol milijona starih dinarjev za kratkoročne kredite tistim našim delavkam ali delavcem, ki si želijo sami zgraditi ali obnoviti stanovanja. Če bomo nadaljevali s takšnim tempom gradnje stanovanj, potem računamo, da bo stanovanjski problem za vse zaposlene, tudi tiste, ki delajo v obratih v Moravčah, Ambrusu, Horjulu in St. Vidu pri Stični, rešen najkasneje v treh ali štirih letih.

Ne smem pa pozabiti povedati, da naše podjetje skrbi tudi za družbeno prehrano zaposlenih, saj samo v našem obratu v Gameljnah redno malica več kot 200 delavk v obratu družbene prehrane. Te malice jih veljajo le 100 starih dinarjev. Se razume, da ni ekonomska cena. Zvoljo tega pa podjetje prispeva letno še najmanj pet milijonov starih dinarjev kot regres za topli obrok.

Soglasje — vendar s pripombami

(Nadaljevanje s 1. strani)

osnutek, ne daje tudi poročila, da bi v prihodnje dodatno ne obremenjevali neto produkta z dajatvami, ki imajo obvezen značaj, kot na primer plačila stroškov SDK, povečanje obresti, porast premij, zavarovanjskih stroškov, prispevka za izkoriščanje voda in še nekaterih drugih prispevkov.

KAJ JE Z REŽIMOM CEN?

Celjski sindikati pa so na rob srednjeročnega programa razvoja pripisali tudi pripombo — kaj je z režimom cen v prihodnjem obdobju? Osnutek družbenega plana namreč vztraja pri

paritetah, ki so bile uveljavljene ob začetku gospodarske reforme. Ne samo, da so te cene na tržišču medtem že nekajkrat doživle bistvene premike, tudi število prošelj na uradu za cene potrjuje, da bo še prišlo do novih premikov.

In razen tega v gospodarstvu že dlje ugotavljamo precejšnje neskladnosti v politiki cen, ki ustvarjajo tudi zelo različne pogoje za formiranje dohodka. Tako na primer zatrjujejo proizvajalci črne metalurgije, da so cene njihovih proizvodov nižje od cen, kot jih dosegajo na svetovnih tržiščih, medtem ko predstavniki predelovalne indu-

strije dokazujejo povsem nasprotno. Ob reformi so se povečale cene surovega železa za 60 %, cene odlivkov pa le za 12 %. In razen tega, prve so bile postavljene po stroškovnem principu, slednje pa po pariteti. Cena pocinkane posode se ob uveljavitvi gospodarske reforme ni spremenila, toda cena dekapirane pločevine se je povečala za 48,9 %, cena cinka za 44 %, tako da imajo zdaj proizvajalci pocinkane posode povprečno 20 % izgube. In spet: rezan les listavcev je za 40 % nižji od svetovnih cen, podobno velja tudi za lesonit, iverice. Takšna neskladja so značilna tudi za

nekatero druge panoge gospodarstva. Vse to pa povzroča veržno pomanjkanje posameznih vrst reprodukcijskih materialov in na domačem tržišču priset nekaterih zalog blaga, v splošnem pa izredno občutno in čedalje večjo desortiranost blaga.

Spričo tega je precej upravičen dvom, da je pravilna usmeritev srednjeročnega programa, da vztraja na odnosih, ki so bili uzakonjeni z gospodarsko reformo. Res je, da cena pomeni v tem primeru za proizvajalce in druge udeležence v blagovni menjavi objektivno dano vrednost, na katero lahko vplivajo z ekonomskimi postopki, kot so na primer zniževanje stroškov, izboljšanje kakovosti, boljše prilagajanje povpraševanju na tržišču, ne morejo pa nanjo vplivati po svoji volji in ravna se po zakonih ekonomike na tržišču. Zato je tudi precejšnje vprašanje, ali zagotavlja relacije, ki smo jih na področju cen uzakonili z gospodarsko reformo, tudi dovolj premočno in zato najbližjo pot na mednarodna tržišča in v mednarodno delitev dela, ali pa ne bi vendarle kazalo te proporce vsaj postopno odmrzniti.

PRESKOP ORIS NEGOSPODARSKIH DEJAVNOSTI

Pripomb celjskih sindikatov na osnutek programa perspektivnega razvoja bi lahko našli še veliko. Tako med drugim sindikati pripominjajo, da družbeni plan ne pove ničesar o tem, kako se bodo v prihodnje usklajevale družbene rezerve po obsegu in strukturi, kdo bo izvajal intervencijo, kako bo rešeno vprašanje tržnih viškov in manjkov. Vse preskopo so izoblikovana tudi načela nadaljnje investicijske politike, zlasti kar zadeva selektivnost naložb. Nasploh so v osnutku vse premalo precizirane metode ocenjevanja komparativnih prednosti posameznih gospodarskih dejavnosti in panog. In če že sprejemamo tezo, naj bi se zaloge premaknile iz proizvodnje v trgovino, pristavljajo celjski sindikati, tedaj je treba izoblikovati tudi ustrezno kreditno politiko in pogoje za ustvarjanje dohodka. Trgovina mora zato razpolagati z zadostnimi trajnimi obratnimi sredstvi in sorazmerno večjim dohodkom, saj se bo ob premiku zalog koeficient obračanja sredstev nujno znižal, porasli pa bodo stroški poslovanja. Zato bi tudi kazalo znatna sredstva, ki so zdaj zamrznjena v obveznih rezervnih skladih, preliti v trajna obratna sredstva.

In ne nazadnje velja zapisati tudi pripombo celjskih sindikatov, da osnutek družbenega plana vse preveč zamegljuje riso načela razširjene reprodukcije vseh tistih dejavnosti, kjer ekonomska ni odločilna činitelj. Tako je zlasti področje družbenih služb v osnutku programa precej neizdelano poglavje. Toda to je poglavje, ki zasluži enako pozornost kot tisto o gospodarskem razvoju, pristavljajo celjski sindikati.

S. B.

POSVETOVANJE O SREDNJEROČNEM PLANU RAZVOJA V ILIRSKI BISTRICI

Računi in skrite napake

Občinski sindikat v Ilirski Bistrici je minuli petek pripravil posvetovanje o srednjeročnem gospodarskem načrtu. Uvodno razlago osnutkov sta prispevala poslanca zveznega in republiškega gospodarskega zbora Marjan Rožič in Alojz Stegu, v razpravi pa sta še sodelovala zvezni poslanec Jože Eržen in predsednik sindikatov industrije in rudarstva pri centralnem svetu ZSJ Milan Rukavina.

Osnovne smernice gospodarskega in družbenega razvoja do leta 1970 so v osnutkih družbenega plana že postavljene. Razprava v Ilirski Bistrici, v kateri so sodelovali predstavniki industrije in kmetijstva, pa je opozorila na pomanjkljivosti osnutka.

Predstavniki lesne industrije, ki je v Ilirski Bistrici močno razvita, so menili, da sta gozdarstvo in lesna predelovalna industrija v gospodarskem načrtu preveč zapostavljena. Po dvajsetih letih prekomernega izkoriščanja gozdov, obsežnih sečenj, ki jim niso vedno sledila pogodovanja, ker v ta namen ni bilo dovolj denarja, smo se zdaj znašli pred dejstvom, da lesna industrija nima dovolj surovin za predelavo. Gozdno gospodarstvo moramo spremeniti z večjimi vlaganji v gozdo. Letni prirastek lesa v Jugoslaviji je v primerjavi z državami, ki imajo razvito gozdno gospodarstvo, izredno nizek, saj na primer sosedna Avstrija izvažava več lesa kot vsa Jugosla-

vija, čeprav so njene gozdne površine manjše. Za boljše gozdno gospodarjenje pa niso dovolj samo sredstva, ki so v gospodarskem načrtu predvidena predvsem za gradnjo novih gozdnih cest, da bi prišli do neizkoriščanih gozdov, ampak tudi sredstva za pogodovanje novih površin.

Drugo važno poglavje v razpravi je bila intenzifikacija proizvodnje. Po sedanjih predpisih je modernizacija strojev in tehničnih naprav tako obremenjena z raznimi dajatvami (carine, oročanje), da je končni učinek intenzifikacije vedno dvomljiv. Sedanji devizni režim pri nas preprečuje, ne pa pospešuje intenzifikacijo gospodarstva. Vse to najbrž izvira iz splošnega pomanjkanja deviz, vendar o intenzifikaciji ni mogoče govoriti, če za stroje, ki jih največkrat uvažamo iz zahodnih držav, nimamo na voljo deviz. Postopek pri dodeljevanju deviz je tako dolg, da včasih od nakupa stroja do uvoza in montaže v tovarni stroj na zahodu

že ekonomsko zastara. Konkurenčni na teh tržiščih ob tako počasni zamenjavi strojev nikoli ne moremo biti.

Gospodarski načrt pušča odprto tudi vprašanje gradnje in vzdrževanja osnovnega cestnega omrežja. Republika je sicer pred leti sprejela zakon o rekonstrukciji cest, vendar samo na papirju. Ena od osnovnih prometnih žil, cesta Postojna—Reka, je zelo slaba, v republiškem družbenem planu pa ni predvideno, da bi jo modernizirali, ker ni denarja. Pri zadnji podražitvi tekočih goriv so sicer načelno določili, da bomo na račun višjih cen gradili in popravljali ceste, učinka od tega pa ni. Sredstva se sicer zbirajo namensko, vendar do izboljšanja cest ne pride. Državlani so zaradi tega nezaupljivi, kajti podražitev ni pripeljala do skrbnejšega gospodarjenja s cestami.

Glede kmetijstva je bilo največ pripomb na račun drobne kmetijske mehanizacije in uvoza kmetijskih strojev. Ko so v teh krajih kmetje sprožili zahtevo po uvozu drobne mehanizacije, so imeli pri tem za vzor kmetijske stroje v sosednih državah. Naši trgovci pa so se odločili za nakup drobne mehanizacije na Češkem in v Sovjetski zvezi. Uvažali bomo torej stroje, ki so ruskega in češkega izvora. Ti stroji pa za naše kraje, kjer so specifični kmetijski pogoji, niso najprikladnejši. Kmetje so se zavzemali za stroje italijanskega in avstrijskega porekla, ki so jih tudi že preizkusili in so kot naročeni za naše pogoje. S tem pa so se seveda koristne pobude za modernizacijo našega kmetijstva precej izjalovile.

Z. T.

ZAPISEK S SEJE KOMISIJE ZA GOSPODARSTVO ObSS KOPER

Deklaracije ne zagotavljajo učinkov

Razprava o osnutku plana družbenega razvoja Jugoslavije do 1970. leta je bila edina točka dnevnega reda zadnje seje komisije za gospodarstvo pri ObSS Koper. Člani komisije so pozdravili težnje in smernice, ki jih predlaga osnutek tega plana, pogrešali pa so predvsem konkretnih napotkov o tem, kako naj bi tudi izpolnili vse tisto, kar predvidevamo. In še nekaj: sestavljalci so v gradivo vnesli tudi marsikaj, kar je v očitnem nasprotju s težnjami gospodarske in družbene reforme.

Razen vseh tistih pripomb, ki jih je že izrekel CS ZSJ in o čemer smo pisali v zadnji številki našega lista, so se člani komisije za gospodarstvo ObSS Koper dlje zadržali predvsem ob problematiki razvoja nerazvitih področij kmetijstva, izobraževanja ter bančnega in deviznega režima. Naj navedemo samo nekaj odlomkov iz razprave:

Glede razvoja nerazvitih področij osnutek plana razkriva, da bomo vse probleme razrešili s tem, če bomo v ta namen dajali letno po 2 % ustvarjenega narodnega dohodka. Komisija za gospodarstvo ObSS Koper pa meni, da bi se morali vprašati, ali morda stopnje razvitosti nekakega področja ne opredeljujejo še kakšni drugi kriteriji in ne zgolj narodni dohodek na prebivalca.

In končno: samo finančna sredstva bi v vsakem primeru le malo odlegla, če bi pozabili na druge oblike pomoči pri razvoju, tako na primer tehnično in drugo pomoč razvitejših področij, kooperacijo in podobno.

Tudi ni pravilno stališče, je bilo poudarjeno na tej seji, naj bi investirali do 1970. leta 250 milijard starih dinarjev v komunikacijske naprave in sredstva, ne da bi delovne organizacije, ki bodo upravljale z novozgrajenimi zmogljivostmi imele dolžnost, da sredstva tudi vrnejo. Zaradi take »pomoči« lahko pride do nehojalne konkurence in do nadaljnega izkrivljanja podatkov, ki bi prikazovali resnični gospodarski položaj naših delovnih organizacij.

Kot kaže osnutek razvojnega načrta Jugoslavije do 1970. leta se tudi v našem bančnem sistemu dotle ne bo nič spremenilo, ker ga sedanje gradivo sploh ne omenja!

Tisti del gradiva, ki govori o kmetijstvu, sicer napoveduje nadaljnje zmanjševanje kmetijske prebivalstva, zato pa mehanizacijo kmetijskih delovnih organizacij, večje donose in

tudi večjo potrošnjo tistih artiklov, ki jih zdaj sorazmerno malo uživamo. Hkrati je iz gradiva razvidno, da bo zgolj družbeni sektor kmetijstva poskrbel za izpolnitev zastavljenih ciljev. Zelo »sramežljivo« pa sta obravnavana položaj in perspektiva zasebnih kmetovalcev, ki razpolagajo z 89 % vse zemlje v državi, predstavljajo pa porovico vsega prebivalstva. Če tudi naj bi se število kmetijske prebivalstva do 1970. leta zmanjšalo od sedanjih 50 na 43 odstotkov, bi le bilo treba povedati, kako bomo zasebne kmete vključevali v družbeno proizvodnjo; ali in do kakšne stopnje jim bomo dopustili, da se mehanizirajo itd. Končno kmetijskega prebivalstva ne moremo zmanjševati v nedogled, ne da bi hkrati spreminjali tehnologijo dela tudi v zasebnem kmetijstvu.

Člani komisije za gospodarstvo pri ObSS Koper so tako kritično spregovorili o teh problemih predvsem zato, ker jih izkušnje uče, da samo deklaracije brez jasnih napotkov, kako naj bi delali, ne zagotavljajo predvidenih in zaželenih učinkov.

mG

RAZGOVOR Z JOŽETOM MAROLTOM, PREDSEDNIKOM OBČINSKEGA SINDIKALNEGA SVETA LJUBLJANA-SIŠKA

Probleme moramo poznati

To pot smo za razgovor o delu in vlogi sindikata zaprosili Jožeta Marolta, predsednika občinskega sindikalnega sveta Ljubljana-Siška.

»Kako se po vašem mnenju sindikalna organizacija lahko uveljavi kot samostojna politična sila v podjetju, da bo sposobna izoblikovati stališča do problemov, s katerimi se srečuje,« je bilo naše prvo vprašanje.

»S takimi in podobnimi vprašanji se v zadnjem času vse pogosteje srečujemo. Imam pa občutek, da s tem, ko hočemo iz sindikata narediti samostojno politično silo z lastnimi stališči do posameznih problemov, vnašamo določeno zmedo v delo naših organizacij. To zaključujem po tem, ker danes na žalost še vedno v mnogih primerih izenačujemo sindikat z vodstvom, v podružnici na primer z izvršnim odborom. Zavoljo tega nam tako poudarjanje samostojne politične sile in lastnih stališč več škodi kot koristi. Dnevno namreč ugotavljamo, da je pretežna večina vodstev v

precejšnji meri odtrgana od članstva in da na drugi strani bolj ali manj uspešno sodeluje z vodstvi drugih organizacij, predstavniki samoupravnih organov in vodstvi delovnih organizacij. Tako vodstva sindikatov ne čutijo potrebe, da bi postala samostojna politična sila z lastnimi stališči.

Sindikati pa se bo v podjetju uveljavil le, če bo združeval interese članstva in če bo vodstvo sindikata formiralo svoja stališča, seveda ob podpori vsega članstva. Vodstvo sindikata v delovni organizaciji pa mora postati svojemu članstvu za delo tudi odgovorno. Vse to pa za-

kratsko vplivamo na posamezne rešitve, čeprav sam pri sebi mislim, da bo v izjemnih primerih, kadar so notranje sile v delovnih organizacijah brez moči, vendarle še potrebno vmešavanje zunanjih činiteljev. Prav tako pa je nesprijemljiva pra-

»Kakšno vlogo pa naj ima ob tem občinski sindikalni svet?«

»Delo našega občinskega sindikalnega sveta je zasnovano tako, da čimbolj ustvarja pogoje za uveljavljanje sindikalne organizacije kot politične sile. Nesprijemljiva so stališča, po katerih naj bi probleme v delovnih organizacijah reševali preko posebnih komisij ali vodilnih funkcionarjev občinskega sindikalnega sveta. Življenje v delovnih organizacijah je tako pestro, problemi pa tako raznovrstni, da jih ni mogoče konkretno in učinkovito reševati z zunanjimi arbitri, tudi sindikalnimi, ali pa z recepti različnih komisij. Tako obliko dela višjih vodstev sindikata tudi delovne organizacije zavračajo s pripombo: nehaite se vmešavati v naše notranje zadeve. S takim vmešavanjem res lahko biro-

kratsko vplivamo na posamezne rešitve, čeprav sam pri sebi mislim, da bo v izjemnih primerih, kadar so notranje sile v delovnih organizacijah brez moči, vendarle še potrebno vmešavanje zunanjih činiteljev. Prav tako pa je nesprijemljiva pra-

ksa nekaterih vodstev, ki se kaže v stališčih, češ da je organizacija v podjetju sama odgovorna za svoje delo in naj sama reši problem, kakor ve in zna. Ti ugotovitvi razkrivata, da moramo tudi v našem sindikalnem svetu iskati nove oblike in metode dela. Prepričan sem, da bomo učinkoviti le tedaj, če bomo probleme dobro poznali in če bomo s svojimi stališči ob prevzemanju vse odgovornosti javno podprli notranje sile v delovnih organizacijah.

V šiški občini ima sindikat še vrsto pomembnih in odgovornih nalog. Ne gre le za to, da bi bil naš sindikalni svet le uresničevalec, kot to nekateri menijo, politike, ki jo oblikujejo občinski in drugi organi in organizacije, marveč moramo z delom soustvarjati občinsko politiko. Postati moramo samostojen oblikovalec in izvajalec politike zlasti na tistih področjih, ki neposredno vplivajo na materialni in družbeni položaj delovnih ljudi.

»Zanimalo bi nas še, katera akcija sindikata je v vaši občini trenutno najpomembnejša?«

»Ne govorim rad o bolj ali manj aktualnih akcijah sindikata, ker se mi zdi, da na področju gospodarstva ne moremo več govoriti o akcijah, marveč lahko govorimo le o stalnih nalogah. Ze sam izraz »akcija« lahko potegne za seboj kampanjsko delo, mi se pa želimo prav temu izogniti, ker takšne akcije ne prinašajo trajnejših rešitev.

Če skušam odgovoriti na vprašanje, potem moram reči, da so v naši občini še vedno v ospredju naloge v zvezi z doslednim uveljavljanjem principa delitve po delu, izpopolnjevanje in utrjevanje interne zakonodaje delovnih organizacij in rekreacija delovnih ljudi. Ob tem pa seveda ne mislim, da so drugi problemi manj pomembni. Prepričan sem, da bomo dosegli dobre rezultate le tedaj, če bomo imeli vse probleme v delovnih organizacijah za pomembne in jih tudi hkrati reševali.«

A. U.

M. Z.

PRED USTANOVITVIJO MEDOBČINSKEGA SINDIKALNEGA SVETA ZA KOPER, IZOLO IN PIRAN

Kako izboljšati kvaliteto dela

Več argumentov za združitev kot proti

Ob pripravah na združitev občinskih sindikalnih svetov in območju slovenske obale se porajajo med nekaterimi sindikalnimi delavci tega področja tudi pomisleki:

- Ali je mogoče tako organiziranemu sindikatu na mnogo večjem področju dela zagotoviti še nadalje tesen kontakt s podružnicami in delovnimi kolektivi?
- Ali ne bi s tako organiziranim sindikatom oslabili dejavnosti organizacije same na področju komun?
- Ali ne bi združitev z utemeljitvijo »enotna problematika — zmanjšanje stroškov« v bistvu pomenila to, da bo vloga sindikata omejena le na površno in načelno obravnavanje splošnih problemov?

Vendar prislusnimo mnenju predsednika izolskih sindikatov: »Sodelovanje občinskih sindikalnih svetov na območju slovenske obale sega že vrsto let nazaj,« pripoveduje Marjan Sočan, predsednik Občinskega sindikalnega sveta v Izoli. »Kolikor je bilo v naših močeh, smo skupno reševali pereča vprašanja, na primer na področju šolstva, urbanizma, turizma itd. Med drugim smo skupaj tudi redno vzdrževali mednarodne stike z italijanskimi sindikati ter Generalno konfederacijo dela iz Modene. Seveda pa o nekem koordiniranem skupnem reševanju problemov na območju naših treh občin za sedaj še ne moremo govoriti. To in dejstvo, da je področje Kopa, Izole in Pirana v bistvu druž-

benogospodarsko enotno, nas sili v enotnejša gospodarska prizadevanja, predvsem pa programsko natančneje določena.

Enotno zasnovano delo je potemtakem možno že zdaj. Predvsem na področju družbenih služb. Doslej so skupno organizirane zdravstvena služba, socialno zavarovanje, nekatere upravne službe in delno šolstvo ter komunalna in kulturna dejavnost. Dobri pogoji za uspešnejše sodelovanje in enotnejše reševanje problemov pa so predvsem na področju storitvenih dejavnosti. Problemi turizma, trgovine in obrti odpirajo vrsto vprašanj, ki so bila doslej, vsaj s stališča političnih organizacij, prepuščena bolj individualnim rešitvam in prizadevanjem.«

»Veliko stvari govori za to, da bo treba zastaviti enotnejšo politiko za reševanje skupnih problemov na celotnem področju gospodarstva in družbenih dejavnosti,« meni tovariš Marjan Sočan. »Sindikati se bodo morali zavzeti za enoten koncept gospodarskega razvoja in za enotno reševanje družbeno-političnih in gospodarskih vprašanj na obalnem območju. Ustanovitve medobčinskega sindikalnega telesa bo omogočila samostojnejše obravnavanje omejenih problemov, povsem neodvisno od lokalnih činiteljev. In kar je še bolj pomembno, možna bo kritična in objektivna obravnavanje problemov, ki se porajajo na področju komunne in delovnih kolektivov.

Združitev občinskih sindikalnih svetov bo omogočila kvalitetnejšo kadrovsko zasedbo in zmanjšanje profesionalnega kadra in s tem izdatkov. Tako bo možno s koncentracijo sredstev povečati doseganje sklade za nezaposlene, za izredno pomoč članom, za regrese, rekreacijo, kulturno dejavnost, izobraževanje sindikalnih kadrov itd. Tudi službo pravne pomoči bo mogoče izboljšati in urediti za celotno obalno področje. Praksa je namreč pokazala, da je ta služba potrebna, vendar v enotnejšem sestavu kot doslej.«

A. U.

M. Z.

Pravna posvetovalnica DE

60. VPRAŠANJE:

Delovna organizacija mi je odpovedala delovno razmerje in se sklicuje na 104. člen TZDR. Nimam še 40 let delovne dobe, pač pa izpolnjujem pogoj za upokožitev kot borec NOV. Z odpovedjo se ne strinjam. Prosim za pojasnilo, ali je odpoved zakonita ali ni?

F. R., Koper

104. člen TZDR, na katerega opira delovna organizacija svojo odločbo o prenehanju dela, določa, da lahko delavcu brez njegove privolitve preneha delo v delovni organizaciji po sklepu delovne skupnosti, ko dopolni pokojninsko dobo štiridesetih let (delavec) oziroma pokojninsko dobo petintridesetih let (delavka). Ker po vaši navedbi nimate še štiridesetih let pokojninske dobe, ni izpolnjen ta zakonski pogoj in vam proti vaši volji ne more delo prenehati, čeprav je delovna skupnost tako sklenila. Taka odpoved je nezakonita. Proti pismeni odločbi vložite ugovor na delavski svet.

Okolnost, da izpolnjujete pogoj za starostno pokojnino kot borec NOV pred 9. septembrom 1941, ker ste dopolnili skupno pokojninsko dobo 35 let, je pri tem vprašanju brez pomena. 76. člen temeljnega zakona o pokojninskem zavarovanju določa, da je pokojninska doba borcev (35 let zavarovanci, 30 let zavarovanke) izenačena s pokojninsko dobo drugih zavarovancev (40 let zavarovanci, 35 let zavarovanke). Kar zadeva uživanje pokojnine med zaposlitvijo, povečanje starostne pokojnine, ni nove odmere pokojnine na podlagi zavarovanja po upokožitvi. Ta določba velja le za te izrecno navedene primere, ne more pa se uporabiti pri urejanju delovnih razmerij. Ker TZDR nima nobene določbe, da je pokojninska doba 40 oziroma 35 let izenačena s pokojninsko dobo borcev NOV (35 oziroma 30 let), velja določba člena 104 TZDR v celoti tudi za borce NOV pred 9. septembrom

1943, ki jim delo proti njihovi volji lahko preneha po sklepu delovne skupnosti le, ko dopolnijo delovno dobo 40 let (zavarovanci) oziroma 35 let (zavarovanke).

Če bi se udeležencem NOV za 5 let skrajšala pokojninska doba, ki je določena v členu 104 TZDR za prenehanje dela, bi bil v slabšem položaju kot so drugi zavarovanci. Taka pa ni mogla biti intencija zakonodajalca.

M. VEHOVEC

61. VPRAŠANJE:

Delo nama je prenehalo zaradi zmanjšanja obsega dela v podjetju, v katerem sva delala. Pristojni zavod za zaposlovanje delavcev nama je priznal pravico do nadomestila za čas brezposelnosti. Ker na območju občine ni bilo mogoče dobiti zaposlitve, sva zaposlila za napotnico za delo v tujini. Komisija zavoda je najini prošnji ugodila in nama izdala napotnici, na delo pa bova mogla šele z organizirano skupino. Kljub temu pa nama je zavod že z dnevom prejema napotnice ustavil izplačevanje nadomestila in naju odjavil pri komunalnem zavodu za socialno zavarovanje.

Ali nama zavod za zaposlovanje res more ustaviti izplačilo nadomestila in ali mora izdati o tem ustrezno odločbo?

G. V. in S. J. — Lendava, Občinski sindikalni svet — M. Sobota

Delavcu, ki je pridobil pravico do denarnega nadomestila za čas časne brezposelnosti, more ta pravica prenehati samo pod pogoji, ki jih določa temeljni zakon o organizaciji in financiranju zaposlovanja. Po členu 70 navedenega zakona preneha pravica do denarnega nadomestila, če se delavec zaposli, če izteče čas za prejetje tega nadomestila, če delavec uveljavi pravico do pokojnine, če postane trajno ali popolnoma nezmožen za delo, če odide na odslužitev ali dosluži vojaškega roka, če

... v jugoslovanskih sindikatih

Prve pripombe kolektivov

Centralni svet

Na zadnji seji predsedstva Centralnega sveta ZSJ je bila sprožena javna razprava o smernicah družbenega razvoja do leta 1970. V zadnjem času pa so se tudi že izoblikovale v delovnih organizacijah prve pripombe na osnutek srednjeročnega programa. Nekateri med njimi so uperjene na področje sistemskih rešitev. Naj jih tokrat samo na kratko povzamemo:

• zakaj se ne uporabljajo namensko vsa sredstva od davka na promet z gorivi in mazivi, se pravi, samo za izgradnjo cest?

• čemu se hitreje ne liberalizira sistem cen? Zaradi sedanjih administrativno določenih cen je občutiti na tržišču precejšnje pomanjkanje posameznih vrst reprodukcijskih materialov, industrija ima večje zaloge kot trgovina, nekatere panoge gospodarstva očitno izkoriščajo druge.

• zakaj še danes ni zagotovljeno uresničenje ustavnega načela o obveznem osemletnem šolanju vsakega otroka? Medtem ko na primer v eni od republik le 48% otrok izpolnjuje to ustavno načelo, pa ustanavljajo fakultete v skoraj vsakem večjem mestu.

Srbija

S krediti do stanovanj

Ze dlje je v valjarni bakra »Slobodan Penezić-Krcun« med člani sindikata živahna razprava o tem, kako naj bi v prihodnje gradili stanovanja in predvsem, kako naj bi kar največjemu številu članov kolektiva zagotovili rešitev stanovanjskega problema. V razpravi se je pokazalo, da bi bil najbolj primeren sistem kreditiranja.

Pred dnevi pa je o tem razpravljala tudi delavski svet podjetja in izdvojil v stanovanjski kreditni sklad milijon novih dinarjev. Po sprejetih kriterijih ima pravico do kredita vsak zaposleni v podjetju, čigar delovna doba v tej delovni organizaciji presega dve leti. Po sklepu delavskega sveta podjetja lahko dobi vsak član kolektiva največ 20.000 novih dinarjev kredita s petnajstletnim odplačilnim rokom, mora pa zagotoviti lastno udeležbo bodisi v denarju ali v materialu v vrednosti 10.000 novih dinarjev.

Velik davek na nezakonitost

Hrvatska

Občinski sindikalni svet v Daruvaru ugotavlja, da pride do večine delovnih sporov pred sodiščem zavoljo tega, ker delovne organizacije niso v svoji interni zakonodaji precizirale in prilagodile določil TZDR. Zato je omogočeno posameznikom uveljavljanje samovolje in kršenje zakonskih določil, delovne organizacije pa pogosto zabreduje v pravdarstvo, katerega edini rezultat je, da morajo slednjim same odšteti davek na nezakonitost. Seveda pa gre ta davek iz skupnih sredstev kolektivov in ne iz žepa tistih, ki bi bili dolžni izoblikovati interno zakonodajo in zagotoviti zakonitost postopkov in ukrepov.

Kot najbolj značilen primer so daruvarski sindikati omenili podjetje Javor, kjer je bila delavka izključena iz delovne organizacije zaradi kršitve delovne discipline. Spor med to delavko in delovno organizacijo se je vlekel od maja lani do marca letos. In ker podjetje ob izključitvi delavke sploh ni imelo pravilnika o sklepanju in prenehanju delovnih razmerij, tudi ni mogla biti razsodba sodišča drugačna, kot da je podjetje moralo sprejeti na delo izključeno delavko, ji odšteti pol milijona starih dinarjev odškodninskega zahtevka ter iz svojih skladov še poravnati kazen v višini 100.000 starih dinarjev.

Bosna in Hercegovina

Izgubljena milijarda

Nekateri sindikalni delavci v zeniški Železarni očitajo delavskemu svetu in strokovnim službam, da je bila tudi po njihovi krivdi izgubljena približno milijarda dinarjev, ki so jo v minulemu letu naložili v higiensko tehnično in zdravstveno zaščito delavcev. Pač zato, ker so sredstva samo izdvojili v ta namen, premalo pa so poskrbeli tudi za to, kako bodo sredstva izkoriščena. Tako se je primerilo, da so imeli v zeniški železarni lani 234.000 bolezenskih dni, kar pa spet pomeni, da je vsak član tega velikega kolektiva v povprečju izostal z dela zaradi bolezni in poškodb kar 18,5 delovnih dni.

V sindikatu še ugotavljajo, da zdravstvena služba nima takorekoč nobenih stikov z oddelkom za higiensko tehnično varnost, delavci pa varnostna sredstva zapirajo v svoje omarice in jih ne uporabljajo.

M. KNAPFELJC

KUPON za pravno posvetovalnico DE

Ob zaključku
redakcijeKonstituiral
se je mestni
odbor

Ob zaključku redakcije našega lista smo prejeli vest, da so ljubljanski sindikati minuli ponedeljek konstituirali mestni odbor, za predsednika izvolili Jožeta Marolta, za podpredsednika pa Milana Gerželja. V razpravi so predstavniki ljubljanskih občinskih sindikalnih svetov ugotavljali, da se čedalje bolj kaže potreba po enotnem reševanju skupnih problemov mesta Ljubljane, čemur bo potrebna prilagoditi tudi organizacijo sindikalnega dela. Zato naj bi bila naloga mestnega odbora predvsem v tem, da poišče najbolj funkcionalno organizacijsko obliko bodočega dela sindikatov v Ljubljani. In da bi lahko zadostili tej nalogi, so v okviru mestnega odbora ustanovili tri posebne grupe: grupo za pripravo nove organizacije sindikatov Ljubljane, grupo za proučitev finančno materialnega in organizacijskega poslovanja občinskih svetov in za pripravo predloga novega funkcionalnejšega poslovanja ter slednjic grupo za proučitev organizacije službe pravne pomoči.

Predstavniki občinskih svetov so se sklenili, naj bi predvidoma na jesen preko rednih skupščin občinskih sindikalnih svetov in strokovnih odborov formirali mestni svet ljubljanskih sindikatov.

-nn

PO AJDOVSKI REELEKCIJI:

TUDI POSLEDICA
KADROVSKE POLITIKE

Če skušamo presoditi dobre in slabe strani ajdovske reelekcije direktorjev, potlej jo moramo presojati bolj po primeru Tekstilne tovarne, kot po drugih kolektivih v Ajdovščini. Takšni poti ocenjevanja se ni mogel ogniti niti nedavni skupni posvet občinskega sindikalnega sveta in občinskega komiteja Zveze komunistov, ki je želel dati skupno politično oceno reelekcije direktorjev v delovnih organizacijah te občine. Kot šolski primer se se ves čas razprave prepletale poti in metode izvedbe reelekcije v tekstilni tovarni. O tem pa smo v našem glasilu že govorili in podprli ter pozdravili zakonito odločitev delavskega sveta in odločno podporo IO sindikalne podružnice ter občinskega sindikalnega sveta odločitvi delavskega sveta.

Tako lahko danes brez senzacionalnega prizvoka, ki so ga nekateri naprtili zapletom ob reelekciji v TTA, povzamemo dobre in slabe strani prve reelekcije v delovnih kolektivih ajdovske občine, tako kot so to storili nekateri udeleženci na nedavnem posvetu.

Predsednica občinskega sindikalnega sveta Ajdovščina Nada Beltram je med drugim v uvodnem referatu dejala: »V vseh naših delovnih organizacijah nismo dosegli cilja, ki ga zasleduje reelekcija. Takšna ocena sloni predvsem na ugotovitvi, da so bili po mnenju komisije pri občinski skupščini razpisani pogoji v vseh enajstih delovnih organizacijah prilagojeni pogojem, ki jih je izpolnjeval dotedanji direktor. Čeprav so ponekod razpisne pogoje razširili in z njimi dali širše možnosti za prigrabitve, kot jih je imel dotedanji direktor, so v vseh gospodarskih organizacijah dopuščali v razpisih srednja ali celo nepopolno srednje izobrazbo in po večini 10 let prakse v stroki,

razen v Fructalu, kjer so zahtevali v razpisu najmanj višjo izobrazbo in prav tako 10 let prakse. Malokdo je lahko ustregel takšnim razpisnim pogojem, saj je tisti maloštevilni kader z visoko izobrazbo zelo mlad in nima večletne prakse in bi tako le malokdo lahko konkuriral za direktorsko mesto. K temu pa so se pridružile še razlage, zlasti nekaterih prizadetih direktorjev, da je naperjena reelekcija osebno proti njim, da pa so izrekli delovne organizacije iz raznih težav ter da bo vsaka zamenjava, v sedanjem, poreformnem času hudo prizadela vsakega delavca. Potemtakem je razumljivo, da so se prijavili na razpisana mesta v vseh enajstih delovnih organizacijah samo dotedanji direktorji, razen v Fužini Caven v Lokavcu, saj je tako kazalo, da bi moral vsak drug kandidat, četudi strokovnjak, zaupstiti delovno organizacijo, če morebiti ne bi bil izvoljen.«

ČEMU SO SE NA RAZPISE
PRIJAVILI SAMO DODETANJI
DIREKTORJI?

Ob teh in še nekaterih drugih ugotovitvah se je na posvetu mnogokdo vprašal: kje tičijo globlji vzroki za to, da se na razpise za direktorska mesta ni nihče drug javljal kot dotedanji direktorji? Nekateri udeleženci posveta so menili, med temi je bil tudi Jožko Krivec, organizacijski sekretar občinskega komiteja ZK, da so družbeno politične organizacije v občini sicer večkrat razpravljale o kadrovskih problemih v delovnih organizacijah, vendar so popustile takrat, ko je šlo za konkretne kadrovske zaplete, na primer ob letošnji reelekciji. Zlasti ugodna priložnost za obravnavo kadrovskih vprašanj so bile razprave o statutih in drugih samoupravnih aktih. Takrat bi morali z delovnimi kolektivi temeljiteje razpravljati o reelekciji in jim razložiti, da so posledje volitve direktorjev v polni prostojnosti delavskih svetov. Delavski svet torej odloča o delavcih na vodilnih mestih, kakor odloča o nadaljnjem razvoju delovne organizacije, o poslovnih politikah, o

krejti samoupravnih odnosov v kolektivu in drugih pomembnih vprašanjih. Če bi delovni kolektivi in njihovi delavski sveti tako razumeli reelekcijo, potlej ne bi prva reelekcija v večini delovnih organizacij potekla kot formalnost — zadnji trenutek pred določenim rokom, potlej ne bi bilo presenečenj v ajdovski tekstilni tovarni. In slednjič: potlej bi delavski sveti zelo samozavestno in s polno odgovornostjo izvedli zakoniti postopek, ki jim ga je zaupal zakonodajalec in ne bi v dvomih gledali proti občinskim forumom, kaj menijo o njihovi odločitvi.

Če nekatere teh ugotovitev ne veljajo za tekstilno tovarno, je to povsem razumljivo, saj je samo njihov delavski svet pravilno izpeljal reelekcijo. Prav sta ugotovila Silvo in Slavko Furlan iz LIP, da je izvedba reelekcije v Tekstilni tovarni šola za vse delovne organizacije v komunah, in pri tem podvomila, če bi znali samoupravni organi v drugih delovnih organizacijah tako zrelo odločati.

DOKLEJ BO DIREKTOR
POKLIC?

Se eno pomembno ugotovitev bi lahko povzeli po posvetu: Dolgoletni direktorji so združili svoj položaj s poklicem. Čeprav se s tem ne more nihče sprijazniti, je vendar tako, da se od tega svojega »poklica« direktorji nočejo posloviti, drugi morebitni kandidati pa jim bodisi iz »kolegialnosti«, sentimentalnosti ali celo iz bojznosti ne marajo streei po položaju. Grozdan Šinigoj, vodja pravne službe v Tekstilni tovarni je med drugim tako ugotavljal: »Direktor bo poklic vse dotlej, dokler bo lahko direktor opravljal samo posle direktorja. Saj vendar vemo, da imamo več direktorjev, ki ne morejo prevzeti nobene druge naloge v delovni organizaciji.«

O reelekciji drugih delavcev na vodilnih delovnih mestih so na posvetu manj govorili. Vendar v Ajdovščini ugotavljajo, da so slabo pripravljene na kadrovanje za vodilna delovna mesta. Veliko denarja so ajdovski kolektivni vložili v štipendiranje, diplomanti so prišli, vendar mnogi niso dolgo ostali v Ajdovščini, saj niso videli pravih možnosti za napredovanje. Kolektivov niso zapuščali zavoljo nizkih osebnih dohodkov, po večini so odhajali zaradi neprimerljivih odnosov v kolektivu. Tako je ugotavljal v razpravi tudi predsednik IO sindikalne podružnice v tekstilni tovarni Drago Ergaver. Načrta kadrovska politika in večja skrb za pravilno zaposlovanje strokovnjakov pa je pogoj, da bodo v ajdovskih kolektivih v prihodnje brez zapletov izpolnili osnovni namen reelekcije.

I. VRHOVČAK

Na zadnji seji predsedstva Občinski sindikalni svet v Celju razpravljaj o vlogi Delavske enotnosti, o listu kot orodju družbeno političnega dela sindikatov. In zato so člani predsedstva spregovorili tudi o razširjenosti Delavske enotnosti. Stevilke pa so v tem primeru porazne: od približno 28.700 članov sindikata v celjski komunah je naročenih na svoje glasilo le kakih 720 naročnikov, sindikalnih podružnic in drugih sindikalnih organov.

V nadaljnji razpravi predsedstva celjskih sindikatov pa sta še posebej zanimivi dve izhodiščni misli. Najprej: v delu sindikatov smo doslej preveč zanemarili moderna komunikacijska sredstva, kot tudi glasilo samoupravljalcev

lanci od predsedstva občinskega sveta do izvršnih odborov. Ker je delo sindikalnih delavcev volonterško, predsedstvo meni, naj bi jih finančno ne obremenjevali, temveč naj bi sindikalne podružnice iz svojih sredstev naročile Delavsko enotnost za vse aktivne sindikalne delavce in da bi le-ti v prihodnje dobivali časopis individualno in na doma. Za vse tiste sindikalne podružnice, ki nimajo dovolj sredstev, pa bo Občinski sindikalni svet namensko odstopil delovne članarine;

Predsedstvo občinskega sindikalnega sveta tudi meni, da je naloga izvršnih odborov opozoriti samoupravne organe, da je Delavska enotnost tudi glasilo samoupravljalcev

CELJSKIH
PET TOČKObčinski sindikalni svet v Celju za razširitev
Delavske enotnosti

je to na primer časopis, in v našem vsakdanjem družbeno političnem delovanju vse malo upoštevali, da ta dejavnost terja aktivno izpovedovanje idej, stališč in predlogov sindikalnih delavcev tudi v tiskani besedi. In potem: v sindikalnih podružnicah lahko pogosto slišimo vprašanje, kaj in kako naj sindikati sploh delajo; prav taka in podobna vprašanja pa nazorno izpričujejo, da sindikalnim delavcem in celotnemu članstvu nismo dali »orodja« za njegovo delo, ali pa da nismo znali tega »orodja« dobro izkoristiti.

Tak potek razprave pa je dobil tudi svoj epilog v petih točkah akcijskega programa celjskih sindikatov, ki ga bo predsedstvo v posebnem pismu posredovalo vsem sindikalnim podružnicam v občini: Predsedstvo sodi, da mora glasilo sindikatov Delavska enotnost v prihodnje postati učinkovito orodje političnega dela, zaradi česar bi morali biti naročeni na list vsaj vsi aktivni sindikalni delavci od izvršnih odborov. In slednjič, da bi se razširjala mreža dopisnikov Delavske enotnosti, predsedstvo občinskega sindikalnega sveta meni, naj bi v začetku postali dopisniki v sindikalni list vsi uredniki tovarniških listov in glasil delovnih kolektivov. Tako sindikati v celjski komunah Veliko tega, kar so skleptičnega dela, zaradi česar bi morali biti naročeni na list vsaj vsi aktivni sindikalni delavci od izvršnih odborov. In slednjič, da bi se razširjala mreža dopisnikov Delavske enotnosti, predsedstvo občinskega sindikalnega sveta meni, naj bi v začetku postali dopisniki v sindikalni list vsi uredniki tovarniških listov in glasil delovnih kolektivov. Tako sindikati v celjski komunah Veliko tega, kar so skleptičnega dela, zaradi česar bi morali biti naročeni na list vsaj vsi aktivni sindikalni delavci od izvršnih odborov. In slednjič, da bi se razširjala mreža dopisnikov Delavske enotnosti, predsedstvo občinskega sindikalnega sveta meni, naj bi v začetku postali dopisniki v sindikalni list vsi uredniki tovarniških listov in glasil delovnih kolektivov. Tako sindikati v celjski komunah Veliko tega, kar so skleptičnega dela, zaradi česar bi morali biti naročeni na list vsaj vsi aktivni sindikalni delavci od izvršnih odborov. In slednjič, da bi se razširjala mreža dopisnikov Delavske enotnosti, predsedstvo občinskega sindikalnega sveta meni, naj bi v začetku postali dopisniki v sindikalni list vsi uredniki tovarniških listov in glasil delovnih kolektivov. Tako sindikati v celjski komunah Veliko tega, kar so skleptičnega dela, zaradi česar bi morali biti naročeni na list vsaj vsi aktivni sindikalni delavci od izvršnih odborov. In slednjič, da bi se razširjala mreža dopisnikov Delavske enotnosti, predsedstvo občinskega sindikalnega sveta meni, naj bi v začetku postali dopisniki v sindikalni list vsi uredniki tovarniških listov in glasil delovnih kolektivov. Tako sindikati v celjski komunah Veliko tega, kar so skleptičnega dela, zaradi česar bi morali biti naročeni na list vsaj vsi aktivni sindikalni delavci od izvršnih odborov. In slednjič, da bi se razširjala mreža dopisnikov Delavske enotnosti, predsedstvo občinskega sindikalnega sveta meni, naj bi v začetku postali dopisniki v sindikalni list vsi uredniki tovarniških listov in glasil delovnih kolektivov. Tako sindikati v celjski komunah Veliko tega, kar so skleptičnega dela, zaradi česar bi morali biti naročeni na list vsaj vsi aktivni sindikalni delavci od izvršnih odborov. In slednjič, da bi se razširjala mreža dopisnikov Delavske enotnosti, predsedstvo občinskega sindikalnega sveta meni, naj bi v začetku postali dopisniki v sindikalni list vsi uredniki tovarniških listov in glasil delovnih kolektivov. Tako sindikati v celjski komunah Veliko tega, kar so skleptičnega dela, zaradi česar bi morali biti naročeni na list vsaj vsi aktivni sindikalni delavci od izvršnih odborov. In slednjič, da bi se razširjala mreža dopisnikov Delavske enotnosti, predsedstvo občinskega sindikalnega sveta meni, naj bi v začetku postali dopisniki v sindikalni list vsi uredniki tovarniških listov in glasil delovnih kolektivov. Tako sindikati v celjski komunah Veliko tega, kar so skleptičnega dela, zaradi česar bi morali biti naročeni na list vsaj vsi aktivni sindikalni delavci od izvršnih odborov. In slednjič, da bi se razširjala mreža dopisnikov Delavske enotnosti, predsedstvo občinskega sindikalnega sveta meni, naj bi v začetku postali dopisniki v sindikalni list vsi uredniki tovarniških listov in glasil delovnih kolektivov. Tako sindikati v celjski komunah Veliko tega, kar so skleptičnega dela, zaradi česar bi morali biti naročeni na list vsaj vsi aktivni sindikalni delavci od izvršnih odborov. In slednjič, da bi se razširjala mreža dopisnikov Delavske enotnosti, predsedstvo občinskega sindikalnega sveta meni, naj bi v začetku postali dopisniki v sindikalni list vsi uredniki tovarniških listov in glasil delovnih kolektivov. Tako sindikati v celjski komunah Veliko tega, kar so skleptičnega dela, zaradi česar bi morali biti naročeni na list vsaj vsi aktivni sindikalni delavci od izvršnih odborov. In slednjič, da bi se razširjala mreža dopisnikov Delavske enotnosti, predsedstvo občinskega sindikalnega sveta meni, naj bi v začetku postali dopisniki v sindikalni list vsi uredniki tovarniških listov in glasil delovnih kolektivov. Tako sindikati v celjski komunah Veliko tega, kar so skleptičnega dela, zaradi česar bi morali biti naročeni na list vsaj vsi aktivni sindikalni delavci od izvršnih odborov. In slednjič, da bi se razširjala mreža dopisnikov Delavske enotnosti, predsedstvo občinskega sindikalnega sveta meni, naj bi v začetku postali dopisniki v sindikalni list vsi uredniki tovarniških listov in glasil delovnih kolektivov. Tako sindikati v celjski komunah Veliko tega, kar so skleptičnega dela, zaradi česar bi morali biti naročeni na list vsaj vsi aktivni sindikalni delavci od izvršnih odborov. In slednjič, da bi se razširjala mreža dopisnikov Delavske enotnosti, predsedstvo občinskega sindikalnega sveta meni, naj bi v začetku postali dopisniki v sindikalni list vsi uredniki tovarniških listov in glasil delovnih kolektivov. Tako sindikati v celjski komunah Veliko tega, kar so skleptičnega dela, zaradi česar bi morali biti naročeni na list vsaj vsi aktivni sindikalni delavci od izvršnih odborov. In slednjič, da bi se razširjala mreža dopisnikov Delavske enotnosti, predsedstvo občinskega sindikalnega sveta meni, naj bi v začetku postali dopisniki v sindikalni list vsi uredniki tovarniških listov in glasil delovnih kolektivov. Tako sindikati v celjski komunah Veliko tega, kar so skleptičnega dela, zaradi česar bi morali biti naročeni na list vsaj vsi aktivni sindikalni delavci od izvršnih odborov. In slednjič, da bi se razširjala mreža dopisnikov Delavske enotnosti, predsedstvo občinskega sindikalnega sveta meni, naj bi v začetku postali dopisniki v sindikalni list vsi uredniki tovarniških listov in glasil delovnih kolektivov. Tako sindikati v celjski komunah Veliko tega, kar so skleptičnega dela, zaradi česar bi morali biti naročeni na list vsaj vsi aktivni sindikalni delavci od izvršnih odborov. In slednjič, da bi se razširjala mreža dopisnikov Delavske enotnosti, predsedstvo občinskega sindikalnega sveta meni, naj bi v začetku postali dopisniki v sindikalni list vsi uredniki tovarniških listov in glasil delovnih kolektivov. Tako sindikati v celjski komunah Veliko tega, kar so skleptičnega dela, zaradi česar bi morali biti naročeni na list vsaj vsi aktivni sindikalni delavci od izvršnih odborov. In slednjič, da bi se razširjala mreža dopisnikov Delavske enotnosti, predsedstvo občinskega sindikalnega sveta meni, naj bi v začetku postali dopisniki v sindikalni list vsi uredniki tovarniških listov in glasil delovnih kolektivov. Tako sindikati v celjski komunah Veliko tega, kar so skleptičnega dela, zaradi česar bi morali biti naročeni na list vsaj vsi aktivni sindikalni delavci od izvršnih odborov. In slednjič, da bi se razširjala mreža dopisnikov Delavske enotnosti, predsedstvo občinskega sindikalnega sveta meni, naj bi v začetku postali dopisniki v sindikalni list vsi uredniki tovarniških listov in glasil delovnih kolektivov. Tako sindikati v celjski komunah Veliko tega, kar so skleptičnega dela, zaradi česar bi morali biti naročeni na list vsaj vsi aktivni sindikalni delavci od izvršnih odborov. In slednjič, da bi se razširjala mreža dopisnikov Delavske enotnosti, predsedstvo občinskega sindikalnega sveta meni, naj bi v začetku postali dopisniki v sindikalni list vsi uredniki tovarniških listov in glasil delovnih kolektivov. Tako sindikati v celjski komunah Veliko tega, kar so skleptičnega dela, zaradi česar bi morali biti naročeni na list vsaj vsi aktivni sindikalni delavci od izvršnih odborov. In slednjič, da bi se razširjala mreža dopisnikov Delavske enotnosti, predsedstvo občinskega sindikalnega sveta meni, naj bi v začetku postali dopisniki v sindikalni list vsi uredniki tovarniških listov in glasil delovnih kolektivov. Tako sindikati v celjski komunah Veliko tega, kar so skleptičnega dela, zaradi česar bi morali biti naročeni na list vsaj vsi aktivni sindikalni delavci od izvršnih odborov. In slednjič, da bi se razširjala mreža dopisnikov Delavske enotnosti, predsedstvo občinskega sindikalnega sveta meni, naj bi v začetku postali dopisniki v sindikalni list vsi uredniki tovarniških listov in glasil delovnih kolektivov. Tako sindikati v celjski komunah Veliko tega, kar so skleptičnega dela, zaradi česar bi morali biti naročeni na list vsaj vsi aktivni sindikalni delavci od izvršnih odborov. In slednjič, da bi se razširjala mreža dopisnikov Delavske enotnosti, predsedstvo občinskega sindikalnega sveta meni, naj bi v začetku postali dopisniki v sindikalni list vsi uredniki tovarniških listov in glasil delovnih kolektivov. Tako sindikati v celjski komunah Veliko tega, kar so skleptičnega dela, zaradi česar bi morali biti naročeni na list vsaj vsi aktivni sindikalni delavci od izvršnih odborov. In slednjič, da bi se razširjala mreža dopisnikov Delavske enotnosti, predsedstvo občinskega sindikalnega sveta meni, naj bi v začetku postali dopisniki v sindikalni list vsi uredniki tovarniških listov in glasil delovnih kolektivov. Tako sindikati v celjski komunah Veliko tega, kar so skleptičnega dela, zaradi česar bi morali biti naročeni na list vsaj vsi aktivni sindikalni delavci od izvršnih odborov. In slednjič, da bi se razširjala mreža dopisnikov Delavske enotnosti, predsedstvo občinskega sindikalnega sveta meni, naj bi v začetku postali dopisniki v sindikalni list vsi uredniki tovarniških listov in glasil delovnih kolektivov. Tako sindikati v celjski komunah Veliko tega, kar so skleptičnega dela, zaradi česar bi morali biti naročeni na list vsaj vsi aktivni sindikalni delavci od izvršnih odborov. In slednjič, da bi se razširjala mreža dopisnikov Delavske enotnosti, predsedstvo občinskega sindikalnega sveta meni, naj bi v začetku postali dopisniki v sindikalni list vsi uredniki tovarniških listov in glasil delovnih kolektivov. Tako sindikati v celjski komunah Veliko tega, kar so skleptičnega dela, zaradi česar bi morali biti naročeni na list vsaj vsi aktivni sindikalni delavci od izvršnih odborov. In slednjič, da bi se razširjala mreža dopisnikov Delavske enotnosti, predsedstvo občinskega sindikalnega sveta meni, naj bi v začetku postali dopisniki v sindikalni list vsi uredniki tovarniških listov in glasil delovnih kolektivov. Tako sindikati v celjski komunah Veliko tega, kar so skleptičnega dela, zaradi česar bi morali biti naročeni na list vsaj vsi aktivni sindikalni delavci od izvršnih odborov. In slednjič, da bi se razširjala mreža dopisnikov Delavske enotnosti, predsedstvo občinskega sindikalnega sveta meni, naj bi v začetku postali dopisniki v sindikalni list vsi uredniki tovarniških listov in glasil delovnih kolektivov. Tako sindikati v celjski komunah Veliko tega, kar so skleptičnega dela, zaradi česar bi morali biti naročeni na list vsaj vsi aktivni sindikalni delavci od izvršnih odborov. In slednjič, da bi se razširjala mreža dopisnikov Delavske enotnosti, predsedstvo občinskega sindikalnega sveta meni, naj bi v začetku postali dopisniki v sindikalni list vsi uredniki tovarniških listov in glasil delovnih kolektivov. Tako sindikati v celjski komunah Veliko tega, kar so skleptičnega dela, zaradi česar bi morali biti naročeni na list vsaj vsi aktivni sindikalni delavci od izvršnih odborov. In slednjič, da bi se razširjala mreža dopisnikov Delavske enotnosti, predsedstvo občinskega sindikalnega sveta meni, naj bi v začetku postali dopisniki v sindikalni list vsi uredniki tovarniških listov in glasil delovnih kolektivov. Tako sindikati v celjski komunah Veliko tega, kar so skleptičnega dela, zaradi česar bi morali biti naročeni na list vsaj vsi aktivni sindikalni delavci od izvršnih odborov. In slednjič, da bi se razširjala mreža dopisnikov Delavske enotnosti, predsedstvo občinskega sindikalnega sveta meni, naj bi v začetku postali dopisniki v sindikalni list vsi uredniki tovarniških listov in glasil delovnih kolektivov. Tako sindikati v celjski komunah Veliko tega, kar so skleptičnega dela, zaradi česar bi morali biti naročeni na list vsaj vsi aktivni sindikalni delavci od izvršnih odborov. In slednjič, da bi se razširjala mreža dopisnikov Delavske enotnosti, predsedstvo občinskega sindikalnega sveta meni, naj bi v začetku postali dopisniki v sindikalni list vsi uredniki tovarniških listov in glasil delovnih kolektivov. Tako sindikati v celjski komunah Veliko tega, kar so skleptičnega dela, zaradi česar bi morali biti naročeni na list vsaj vsi aktivni sindikalni delavci od izvršnih odborov. In slednjič, da bi se razširjala mreža dopisnikov Delavske enotnosti, predsedstvo občinskega sindikalnega sveta meni, naj bi v začetku postali dopisniki v sindikalni list vsi uredniki tovarniških listov in glasil delovnih kolektivov. Tako sindikati v celjski komunah Veliko tega, kar so skleptičnega dela, zaradi česar bi morali biti naročeni na list vsaj vsi aktivni sindikalni delavci od izvršnih odborov. In slednjič, da bi se razširjala mreža dopisnikov Delavske enotnosti, predsedstvo občinskega sindikalnega sveta meni, naj bi v začetku postali dopisniki v sindikalni list vsi uredniki tovarniških listov in glasil delovnih kolektivov. Tako sindikati v celjski komunah Veliko tega, kar so skleptičnega dela, zaradi česar bi morali biti naročeni na list vsaj vsi aktivni sindikalni delavci od izvršnih odborov. In slednjič, da bi se razširjala mreža dopisnikov Delavske enotnosti, predsedstvo občinskega sindikalnega sveta meni, naj bi v začetku postali dopisniki v sindikalni list vsi uredniki tovarniških listov in glasil delovnih kolektivov. Tako sindikati v celjski komunah Veliko tega, kar so skleptičnega dela, zaradi česar bi morali biti naročeni na list vsaj vsi aktivni sindikalni delavci od izvršnih odborov. In slednjič, da bi se razširjala mreža dopisnikov Delavske enotnosti, predsedstvo občinskega sindikalnega sveta meni, naj bi v začetku postali dopisniki v sindikalni list vsi uredniki tovarniških listov in glasil delovnih kolektivov. Tako sindikati v celjski komunah Veliko tega, kar so skleptičnega dela, zaradi česar bi morali biti naročeni na list vsaj vsi aktivni sindikalni delavci od izvršnih odborov. In slednjič, da bi se razširjala mreža dopisnikov Delavske enotnosti, predsedstvo občinskega sindikalnega sveta meni, naj bi v začetku postali dopisniki v sindikalni list vsi uredniki tovarniških listov in glasil delovnih kolektivov. Tako sindikati v celjski komunah Veliko tega, kar so skleptičnega dela, zaradi česar bi morali biti naročeni na list vsaj vsi aktivni sindikalni delavci od izvršnih odborov. In slednjič, da bi se razširjala mreža dopisnikov Delavske enotnosti, predsedstvo občinskega sindikalnega sveta meni, naj bi v začetku postali dopisniki v sindikalni list vsi uredniki tovarniških listov in glasil delovnih kolektivov. Tako sindikati v celjski komunah Veliko tega, kar so skleptičnega dela, zaradi česar bi morali biti naročeni na list vsaj vsi aktivni sindikalni delavci od izvršnih odborov. In slednjič, da bi se razširjala mreža dopisnikov Delavske enotnosti, predsedstvo občinskega sindikalnega sveta meni, naj bi v začetku postali dopisniki v sindikalni list vsi uredniki tovarniških listov in glasil delovnih kolektivov. Tako sindikati v celjski komunah Veliko tega, kar so skleptičnega dela, zaradi česar bi morali biti naročeni na list vsaj vsi aktivni sindikalni delavci od izvršnih odborov. In slednjič, da bi se razširjala mreža dopisnikov Delavske enotnosti, predsedstvo občinskega sindikalnega sveta meni, naj bi v začetku postali dopisniki v sindikalni list vsi uredniki tovarniških listov in glasil delovnih kolektivov. Tako sindikati v celjski komunah Veliko tega, kar so skleptičnega dela, zaradi česar bi morali biti naročeni na list vsaj vsi aktivni sindikalni delavci od izvršnih odborov. In slednjič, da bi se razširjala mreža dopisnikov Delavske enotnosti, predsedstvo občinskega sindikalnega sveta meni, naj bi v začetku postali dopisniki v sindikalni list vsi uredniki tovarniških listov in glasil delovnih kolektivov. Tako sindikati v celjski komunah Veliko tega, kar so skleptičnega dela, zaradi česar bi morali biti naročeni na list vsaj vsi aktivni sindikalni delavci od izvršnih odborov. In slednjič, da bi se razširjala mreža dopisnikov Delavske enotnosti, predsedstvo občinskega sindikalnega sveta meni, naj bi v začetku postali dopisniki v sindikalni list vsi uredniki tovarniških listov in glasil delovnih kolektivov. Tako sindikati v celjski komunah Veliko tega, kar so skleptičnega dela, zaradi česar bi morali biti naročeni na list vsaj vsi aktivni sindikalni delavci od izvršnih odborov. In slednjič, da bi se razširjala mreža dopisnikov Delavske enotnosti, predsedstvo občinskega sindikalnega sveta meni, naj bi v začetku postali dopisniki v sindikalni list vsi uredniki tovarniških listov in glasil delovnih kolektivov. Tako sindikati v celjski komunah Veliko tega, kar so skleptičnega dela, zaradi česar bi morali biti naročeni na list vsaj vsi aktivni sindikalni delavci od izvršnih odborov. In slednjič, da bi se razširjala mreža dopisnikov Delavske enotnosti, predsedstvo občinskega sindikalnega sveta meni, naj bi v začetku postali dopisniki v sindikalni list vsi uredniki tovarniških listov in glasil delovnih kolektivov. Tako sindikati v celjski komunah Veliko tega, kar so skleptičnega dela, zaradi česar bi morali biti naročeni na list vsaj vsi aktivni sindikalni delavci od izvršnih odborov. In slednjič, da bi se razširjala mreža dopisnikov Delavske enotnosti, predsedstvo občinskega sindikalnega sveta meni, naj bi v začetku postali dopisniki v sindikalni list vsi uredniki tovarniških listov in glasil delovnih kolektivov. Tako sindikati v celjski komunah Veliko tega, kar so skleptičnega dela, zaradi česar bi morali biti naročeni na list vsaj vsi aktivni sindikalni delavci od izvršnih odborov. In slednjič, da bi se razširjala mreža dopisnikov Delavske enotnosti, predsedstvo občinskega sindikalnega sveta meni, naj bi v začetku postali dopisniki v sindikalni list vsi uredniki tovarniških listov in glasil delovnih kolektivov. Tako sindikati v celjski komunah Veliko tega, kar so skleptičnega dela, zaradi česar bi morali biti naročeni na list vsaj vsi aktivni sindikalni delavci od izvršnih odborov. In slednjič, da bi se razširjala mreža dopisnikov Delavske enotnosti, predsedstvo občinskega sindikalnega sveta meni, naj bi v začetku postali dopisniki v sindikalni list vsi uredniki tovarniških listov in glasil delovnih kolektivov. Tako sindikati v celjski komunah Veliko tega, kar so skleptičnega dela, zaradi česar bi morali biti naročeni na list vsaj vsi aktivni sindikalni delavci od izvršnih odborov. In slednjič, da bi se razširjala mreža dopisnikov Delavske enotnosti, predsedstvo občinskega sindikalnega sveta meni, naj bi v začetku postali dopisniki v sindikalni list vsi uredniki tovarniških listov in glasil delovnih kolektivov. Tako sindikati v celjski komunah Veliko tega, kar so skleptičnega dela, zaradi česar bi morali biti naročeni na list vsaj vsi aktivni sindikalni delavci od izvršnih odborov. In slednjič, da bi se razširjala mreža dopisnikov Delavske enotnosti, predsedstvo občinskega sindikalnega sveta meni, naj bi v začetku postali dopisniki v sindikalni list vsi uredniki tovarniških listov in glasil delovnih kolektivov. Tako sindikati v celjski komunah Veliko tega, kar so skleptičnega dela, zaradi česar bi morali biti naročeni na list vsaj vsi aktivni sindikalni delavci od izvršnih odborov. In slednjič, da bi se razširjala mreža dopisnikov Delavske enotnosti, predsedstvo občinskega sindikalnega sveta meni, naj bi v začetku postali dopisniki v sindikalni list vsi uredniki tovarniških listov in glasil delovnih kolektivov. Tako sindikati v celjski komunah Veliko tega, kar so skleptičnega dela, zaradi česar bi morali biti naročeni na list vsaj vsi aktivni sindikalni delavci od izvršnih odborov. In slednjič, da bi se razširjala mreža dopisnikov Delavske enotnosti, predsedstvo občinskega sindikalnega sveta meni, naj bi v začetku postali dopisniki v sindikalni list vsi uredniki tovarniških listov in glasil delovnih kolektivov. Tako sindikati v celjski komunah Veliko tega, kar so skleptičnega dela, zaradi česar bi morali biti naročeni na list vsaj vsi aktivni sindikalni delavci od izvršnih odborov. In slednjič, da bi se razširjala mreža dopisnikov Delavske enotnosti, predsedstvo občinskega sindikalnega sveta meni, naj bi v začetku postali dopisniki v sindikalni list vsi uredniki tovarniških listov in glasil delovnih kolektivov. Tako sindikati v celjski komunah Veliko tega, kar so skleptičnega dela, zaradi česar bi morali biti naročeni na list vsaj vsi aktivni sindikalni delavci od izvršnih odborov. In slednjič, da bi se razširjala mreža dopisnikov Delavske enotnosti, predsedstvo občinskega sindikalnega sveta meni, naj bi v začetku postali dopisniki v sindikalni list vsi uredniki tovarniških listov in glasil delovnih kolektivov. Tako sindikati v celjski komunah Veliko tega, kar so skleptičnega dela, zaradi česar bi morali biti naročeni na list vsaj vsi aktivni sindikalni delavci od izvršnih odborov. In slednjič, da bi se razširjala mreža dopisnikov Delavske enotnosti, predsedstvo občinskega sindikalnega sveta meni, naj bi v začetku postali dopisniki v sindikalni list vsi uredniki tovarniških listov in glasil delovnih kolektivov. Tako sindikati v celjski komunah Veliko tega, kar so skleptičnega dela, zaradi česar bi morali biti naročeni na list vsaj vsi aktivni sindikalni delavci od izvršnih odborov. In slednjič, da bi se razširjala mreža dopisnikov Delavske enotnosti, predsedstvo občinskega sindikalnega sveta meni, naj bi v začetku postali dopisniki v sindikalni list vsi uredniki tovarniških listov in glasil delovnih kolektivov. Tako sindikati v celjski komunah Veliko tega, kar so skleptičnega dela, zaradi česar bi morali biti naročeni na list vsaj vsi aktivni sindikalni delavci od izvršnih odborov. In slednjič, da bi se razširjala mreža dopisnikov Delavske enotnosti, predsedstvo občinskega sindikalnega sveta meni, naj bi v začetku postali dopisniki v sindikalni list vsi uredniki tovarniških listov in glasil delovnih kolektivov. Tako sindikati v celjski komunah Veliko tega, kar so skleptičnega dela, zaradi česar bi morali biti naročeni na list vsaj vsi aktivni sindikalni delavci od izvršnih odborov. In slednjič, da bi se razširjala mreža dopisnikov Delavske enotnosti, predsedstvo občinskega sindikalnega sveta meni, naj bi v začetku postali dopisniki v sindikalni list vsi uredniki tovarniških listov in glasil delovnih kolektivov. Tako sindikati v celjski komunah Veliko tega, kar so skleptičnega dela, zaradi česar bi morali biti naročeni na list vsaj vsi aktivni sindikalni delavci od izvršnih odborov. In slednjič, da bi se razširjala mreža dopisnikov Delavske enotnosti, predsedstvo občinskega sindikalnega sveta meni, naj bi v začetku postali dopisniki v sindikalni list vsi uredniki tovarniških listov in glasil delovnih kolektivov. Tako sindikati v celjski komunah Veliko tega, kar so skleptičnega dela, zaradi česar bi morali biti naročeni na list vsaj vsi aktivni sindikalni delavci od izvršnih odborov. In slednjič, da bi se razširjala mreža dopisnikov Delavske enotnosti, predsedstvo občinskega sindikalnega sveta meni, naj bi v začetku postali dopisniki v sindikalni list vsi uredniki tovarniških listov in glasil delovnih kolektivov. Tako sindikati v celjski komunah Veliko tega, kar so skleptičnega dela, zaradi česar bi morali biti naročeni na list vsaj vsi aktivni sindikalni delavci od izvršnih odborov. In slednjič, da bi se razširjala mreža dopisnikov Delavske enotnosti, predsedstvo občinskega sindikalnega sveta meni, naj bi v začetku postali dopisniki v sindikalni list vsi uredniki tovarniških listov in glasil delovnih kolektivov. Tako sindikati v celjski komunah Veliko tega, kar so skleptičnega dela, zaradi česar bi morali biti naročeni na list vsaj vsi aktivni sindikalni delavci od izvršnih odborov. In slednjič, da bi se razširjala mreža dopisnikov Delavske enotnosti, predsedstvo občinskega sindikalnega sveta meni, naj bi v začetku postali dopisniki v sindikalni list vsi uredniki tovarniških listov in glasil delovnih kolektivov. Tako sindikati v celjski komunah Veliko tega, kar so skleptičnega dela, zaradi česar bi morali biti naročeni na list vsaj vsi aktivni sindikalni delavci od izvršnih odborov. In slednjič, da bi se razširjala mreža dopisnikov Delavske enotnosti, predsedstvo občinskega sindikalnega sveta meni, naj bi v začetku postali dopisniki v sindikalni list vsi uredniki tovarniških listov in glasil delovnih kolektivov. Tako sindikati v celjski komunah Veliko tega, kar so skleptičnega dela, zaradi česar bi morali biti naročeni na list vsaj vsi aktivni sindikalni delavci od izvršnih odborov. In slednjič, da bi se razširjala mreža dopisnikov Delavske enotnosti, predsedstvo občinskega sindikalnega sveta meni, naj bi v začetku postali dopisniki v sindikalni list vsi uredniki tovarniških listov in glasil delovnih kolektivov. Tako sindikati v celjski komunah Veliko tega, kar so skleptičnega dela, zaradi česar bi morali biti naročeni na list vsaj vsi aktivni sindikalni delavci od izvršnih odborov. In slednjič, da bi se razširjala mreža dopisnikov Delavske enotnosti, predsedstvo občinskega sindikalnega sveta meni, naj bi v začetku postali dopisniki v sindikalni list vsi uredniki tovarniških listov in glasil delovnih kolektivov. Tako sindikati v celjski komunah Veliko tega, kar so skleptičnega dela, zaradi česar bi morali biti naročeni na list vsaj vsi aktivni sindikalni delavci od izvršnih odborov. In slednjič, da bi se razširjala mreža dopisnikov Delavske enotnosti, predsedstvo občinskega sindikalnega sveta meni, naj bi v začetku postali dopisniki v sindikalni list vsi uredniki tovarniških listov in glasil delovnih kolektivov. Tako sindikati v celjski komunah Veliko tega, kar so skleptičnega dela, zaradi česar bi morali biti naročeni na list vsaj vsi aktivni sindikalni delavci od izvršnih odborov. In slednjič, da bi se razširjala mreža dopisnikov Delavske enotnosti, predsedstvo občinskega sindikalnega sveta meni, naj bi v začetku postali dopisniki v sindikalni list vsi uredniki tovarniških listov in glasil delovnih kolektivov. Tako sindikati v celjski komunah Veliko tega, kar so skleptičnega dela, zaradi česar bi morali biti naročeni na list vsaj vsi aktivni sindikalni delavci od izvršnih odborov. In slednjič, da bi se razširjala mreža dopisnikov Delavske enotnosti, predsedstvo občinskega sindikalnega sveta meni, naj bi v začetku postali dopisniki v sindikalni list vsi uredniki tovarniških listov in glasil delovnih kolektivov. Tako sindikati v celjski komunah Veliko tega, kar so skleptičnega dela, zaradi česar

Otroško varstvo

Nič ni narobe, če nekatere številke ponovno osvežimo. Vsakič, ko jih slišimo, se sramujemo, kako malo dajemo za otroško varstvo, čeprav se tega vprašanja nismo lotili večraj, ampak že leta sem o njem razpravljamo in sprejemamo pomembne družbene dokumente. V Sloveniji je le 1,70 % otrok do 3 let vključenih v otroško vrstvo, predšolskih otrok 12,11 % in šolarjev 3 %. To je rezultat preskromnih vloganj za potrebe otroškega varstva. Razumljivo je, da ne moremo neprizadevnosti za ta vprašanja posploševati. Nekaj pa zagotovo drži: mnogokje bi lahko že kaj več storili, če bi občinske skupščine in delovne organizacije znale z roko v roki zbrati sredstva. Tam, kjer so tako ravnali, so tudi zrasle otroške varstvene ustanove.

Jože Suligoj nas obvešča, kako kanijo na Tolminskem urediti otroško varstvo:

Za otroško varstvo je bilo na Tolminskem v zadnjih letih bore malo storjenega, čeprav so potrebe na tem področju iz dneva v dan večje. Le v večjih središčih, kot so Tolmin, Most na Soči itd., imajo otroške vrtece, ki pa niti po opremljenosti niti po zmogljivosti ne ustrezajo. Vprašanje otroškega varstva pa je pereče in bi ga morali čimprej rešiti zlasti v krajih, kjer je zaposlenih večje število žensk (na primer v Podbrdu, kjer v tekstilni tovarni »Bača« delajo v pretežni večini ženske).

Občinska skupščina za otroško varstvo nima sredstev, saj je letošnji proračun celo manjši od lanskega in proračunski dohodki neredno dotekajo. Prav te dni pa so v teku razgovori in posvetovanja (o čemer pa morajo sklepati še samoupravni organi v podjetjih), da bi gospodarske organizacije prispevale v poseben sklad za razne družbene potrebe po dva odstotka od bruto osebnih dohodkov in to iz sklada skupne porabe. Predvidevajo, da bi del tako zbranih sredstev lahko uporabili tudi za najbolj nujne probleme otroškega varstva.

Vsekakor pa bi morale tudi gospodarske organizacije same bolj kot doslej skrbeti za ustrezno varstvo otrok svojih delavk.

Če si ponekod delovni kolektivi še pomišljajo, da je za otroke njihovih delavcev potrebno oskrbeti otroško varstvo, so mnogi to že davno spoznali. Eden prvih kolektivov, ki je zgradil otroški vrtec, je bila mariborska Metalna, pa tudi TAM in še nekateri, ki so v poznejših letih dobili še več posamečev. Naj omenimo le tri: Tekstilindus Kranj, Kmetijski kombinat Žalec in MTT Maribor. V MTT je že davno obveljal dogovor, da ne sme biti noben blok zgrajen brez vrta. O podobnih prizadevanjih poroča Lojze Vrečko iz ruške tovarne dušika:

Ruše, ki se v zadnjem času spreminjajo v močno industrijsko naselje, nimajo zadovoljivo rešenega otroškega varstva. V prostorih osnovne šole so si Rušani preuredili dve učilnici v vrtec, ki sprejema otroke od 3 do 7 let. Rešitev je bila začasna in današnjim razmeram ne ustreza več. Vse bolj se kaže potreba po otroško varstveni ustanovi, ki bi sprejemala tudi otroke, mlajše od 3 let. Poseben problem predstavljajo učenci osnovne šole, katerih starši so zaposleni v tukajšnjih delovnih organizacijah. Zanje v Rušah ni primerne ustanove, kamor bi se lahko zatekli po končanem pouku. Zaradi tega jih je precej prepuščeni ulici.

O vprašanju otroškega varstva so nedavno govorili tudi na zasedanju delavskega sveta tovarne dušika. Ob tej priložnosti so sklenili, da bodo za svoje delavce zgradili dva nova stanovanjska stolpiča; v enem izmed njih bodo tudi prostori za otroško varstveno ustanovo, ki bo sprejemala otroke, mlajše od 3 let. Računajo, da bodo tako razbremenili obstoječi vrtec, vprašanje otroškega varstva pa rešili v zadovoljstvo svojih delavcev in njihovih mlčkov.

Nobenega dvoma ni, da naj bodo varstvene ustanove predvsem vzgojne ustanove. S tem namenom jih tudi ustanavljamo. Zato nas je tembolj presenetil dopis našega dopisnika Franja Hovnika:

Nedavno tega so otroški vrtec v Ormožu preselili in lepe in prenovljene prostore, ki jih je občinska skupščina kupila, vendar pa je v vrtcu samo 18 predšolskih otrok, čeprav bi jih vrtec lahko sprejel celo 60.

Društvo prijateljev mladine pa je izvedlo malo anketo med tistimi, ki imajo otroke, ter želelo ugotoviti, zakaj med starši ni zanimanja, da bi svoje otroke pošiljali v vrtec. Anкета pa je pokazala, da je potrebna v vrtcu ne samo varstvena, ampak tudi vzgojna služba, ki je pa žal ni. Zato staršem sedanje razmere niso všeč in zahtevajo, naj celo zamenjajo osebo, ki je v vrtcu zaposlena. Prav tako si ormožanke želijo, da bi bil vrtec deležen več razumevanja pri družbeno političnih organizacijah v občini. Anкета pa ni pokazala, da bi bil vzrok, da varstvena ustanova ni polno zasedena oziroma izkoriščena, previsoka oskrbnina. Menijo pa, da se osebnost človeka začne formirati že v zgodnji otroški dobi in prav zato je dolžnost otroško varstvenih ustanov, da tudi one pričnejo vzgajati otroke.

Prihodnja tema: HTV

Na temo REFORMA so rekli

TITO, 21. maja, ob otvoritvi 10. jubilejnega mednarodnega sejma tehnike v Beogradu:

»Zdaj je treba predvsem misliti na to, da bo naša socialistična skupnost, naša federacija, izpolnila svoje obveznosti do tujine. V preteklosti smo prevzeli veliko obveznosti in zdaj jih moramo izpolnjevati... Toda svojih obveznosti ne moremo izpolnjevati tako, kakor je treba, če odvezememo devize tistim, ki so jih zaslužili in ki so jim potrebne, da povečajo proizvodnjo in izvoz.«

Dr. VLADIMIR BAKARIČ, 18. maja, v razgovoru s političnim aktivom Srbije:

»Kakor je kapitalist iz svojega profita obnavljal kapitalistične odnose, čeprav se ni združel v partije, tako se je tudi delavski razred zaradi instrumentov in sistema dohodka v naših razmerah znašel v položaju, da mora hitreje ali počasneje obnavljati socialistične odnose. Delavskemu razredu torej ni potreben varuh, ki naj bi zagotovil njegove funkcije, saj so te funkcije že dane, začrtane in delavski razred jih izvaja. Če smo spremljali politiko razvoja v zadnjem letu, moremo reči, da smo lahko zadovoljni z izvajanjem njegovih funkcij. Seveda, ker je delavski razred že začel urediti te funkcije, se mora pri tem povzpeti na višjo raven.«

Dr. DANILO DOGAN, predsednik Turistične zveze Slovenije, v Delu 22. maja:

»Domači turistični promet letos po vsej verjetnosti ne bo dosegel lanskih predvidevanj. Ze v zimski turistični sezoni smo imeli v naših gostinskih objektih za 13 % manj nočitev kot lani, kar hkrati pomeni, 13 % pod planom. Na zmanjšan promet domačih gostov vplivajo predvsem cene gostinskih storitev, ki so se s povišanjem tečaja dolarja zvišale za 66 %.«

Direktor in še štirje vodilni uslužbenci morajo iz podjetja

Je zadeva Slovenijašport odstranjena z dnevnega reda?

(Nadaljevanje s 1. strani)

Šele, ko je občinska skupščina Ljubljana-Center uvedla prisilno upravo, se je direktor moral umakniti. Toda direktor Jože Savornj tudi potem ni dal miru. Menil je, da ni nikakršne oshove za prisilno upravo, saj je podjetje doslej pa tudi do takrat, ko je bila prisilna uprava uvedena, vedno uspešno poslovalo. Pritožil se je na Vrhovno sodišče SRS, ki je prisilno upravo razveljavilo in Jože Savornj je v Slovenijašportu še naprej ostal direktor. Razsodba Vrhovnega sodišča je nedvomno dala direktorju moralno oporo in je prav zategadelj vse sile usmeril v to, da bi se znebil svojih sovražnikov. Razprtije in obtoževanja med direktorjem in ostalimi vodilnimi uslužbenci so se stopnjevala in presegala že vse meje. Seveda, kaj o vsem tem meni 150-članski kolektiv Slovenijašporta, vseskozi ni bilo pomembno. Bolj je bilo važno, kdo bo v tem medsebojnem obračunavanju »zmagal«.

V »DUHU« MEDSEBOJNIH OBTOŽEVANJ

V »duhu« medsebojnih obtoževanj je tekla tudi nedavna seja zboru delovne skupnosti kolektiva Slovenijašport. Osebnostne razprtije so se izrazile tudi na tej seji. Slišali smo mnogo očitkov na račun enih in na račun drugih. Direktor Jože Savornj je med drugim povedal, da je podjetje Slovenijašport v drugi polovici lani poslovalo pod izredno težkimi pogoji prav zavoljo oportunističnih teženj ostalih vodilnih uslužbencev. Po direktorje-

vih besedah je bilo podjetje zaradi tega prikrajšano za najmanj 100 milijonov starih dinarjev. Direktor pa se hkrati ni pozabil »pohvaliti«, da je podjetje kljub temu lani uspešno gospodarilo in prigrisodarilo za sklade blizu 80 milijonov starih dinarjev.

Ostali vodilni uslužbenci, ki so se že prej uprli direktorju, na seji zboru delovne skupnosti niso molčali. Procej so imeli povedati čez direktorja. Zlasti so ocenjevali direktorjeve besede kot napadalne in pomanjkljive, saj po njihovem direktor ni povedal, da imajo trenutno v skladiščih kar za 100 milijonov starih dinarjev zalog sezonskega zimskega blaga. Po besedah tovarišev, ki so se uprli direktorju, so se ti »zavzemali« za dobro organizacijo prodajne službe, tako da ne bi obračanje blaga slonelo le na kreditih. Kajti, kot so povedali, je direktor Savornj blago le nabavljal, sklepal celo izredne pogodbe, da je potem blago lahko ležalo v skladiščih. Ob koncu lanske zime ga je bilo v skladišču za blizu milijardo starih dinarjev. Vodilni uslužbenci, direktorjevi nasprotniki, so zboru delovne skupnosti tudi povsem drugače pojasnili, kako je podjetje lani prigrisodarilo za sklade blizu 80 milijonov starih dinarjev. Povedali so, da gre za denar, ki ga je hotel direktor investirati v novo prodajalno v Novem Sadu, pa so to investicijo prav oni preprečili.

Na seji zboru delovne skupnosti so se vodilni odločno zavzemali, naj bi kolektiv direktorja takoj razrešil, češ da je samo to pot k boljšemu gospodarjenju.

SPREGOVORIL JE TUDI KOLEKTIV

O medsebojnih razprtijah med direktorjem in vodilnimi uslužbenci se je menda to pot prvič glasneje slišala tudi odločna beseda kolektiva. Mnogi člani kolektiva so povedali, da tudi vodilni uslužbenci, ki so se uprli direktorju, nimajo pri vsej stvari »čistih računov«. Predvsem so se člani kolektiva spraševali, zakaj so začeli vodilni uslužbenci, nasprotniki direktorja, opozarjati na direktorjeve napake šele zdaj in ne pred dvema letoma, ko so prav tako vedeli zanje. Člani kolektiva so tudi na to vprašanje dobili vsaj delni odgovor. Vodilni uslužbenci so prej o napakah molčali, ker so imeli od podjetja mnoge koristi. Računovodja Ivan Pravst je bil na primer tiho vse dotlej, dokler ni od podjetja dobil stanovanja.

Zlasti člani kolektiva, ki delajo neposredno v trgovinah, so na seji kritizirali vodilne uslužbence, tako direktorja kot ostale, da so že prej in tudi zdaj, ko so razprtije prišle do viška, prejemale izredno visoke osebne dohodke od 150.000 do 200.000 starih dinarjev. Delavke v trgovinah pa so ves čas prejemale nekaj več kot 40.000 starih dinarjev. Mnogi so se spraševali, kako je to mogoče? Ali je res za vse kriv samo direktor? V največji meri je že kriv direktor. Toda po mnenju članov kolektiva so za take razmere krivi tudi ostali vodilni uslužbenci,

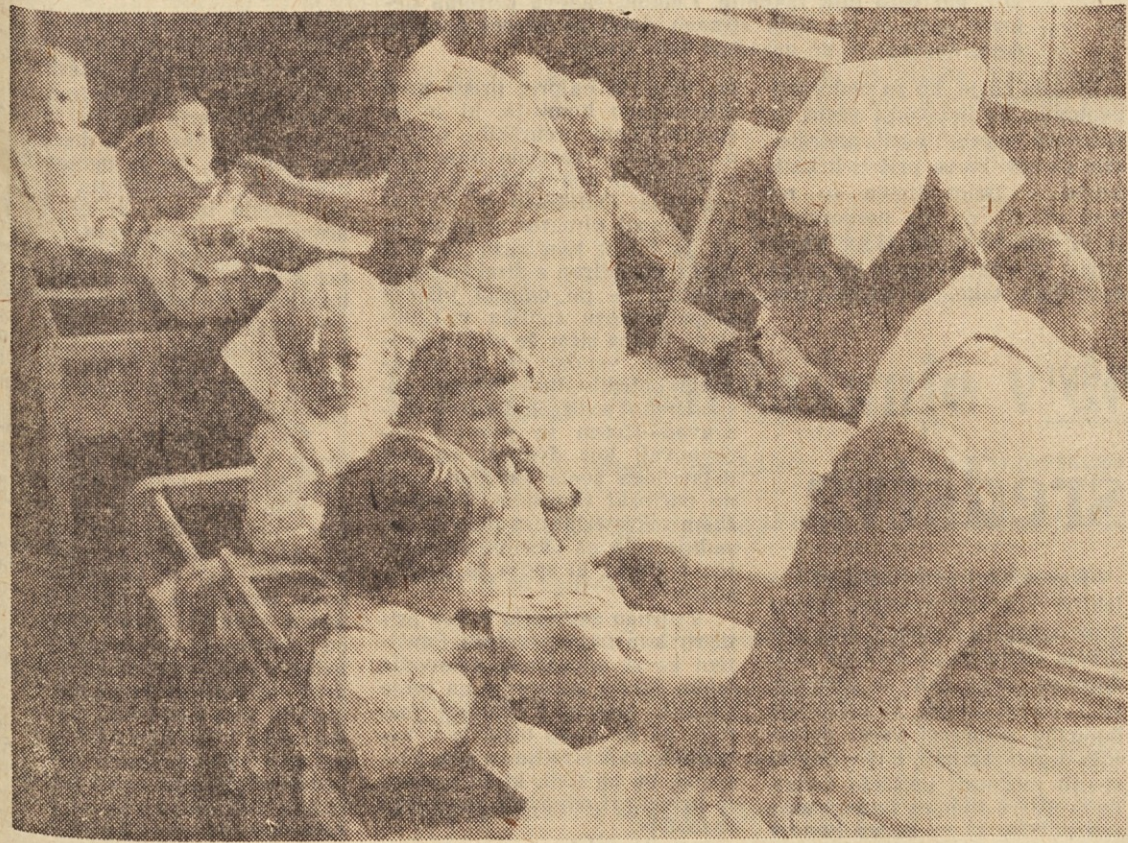
med njimi sekretar podjetja Slavko Zerjav, računovodja Ivan Pravst, šef uvoza-izvoza Stefan Rihar in revizor Stane Solinc. Kolektiv Slovenijašporta je zrelo ocenil, da omenjeni tovariši z direktorjem na čelu niso sposobni voditi tako podjetje, kot je Slovenijašport. Zavoljo tega so vsem štirim in direktorju Jožetu Savornju izrekli nezaupnico. Delavskemu svetu pa je zbor delovne skupnosti priporočil, naj uredi vse potrebno, da bo omenjenih pet tovarišev (po možnosti sporazumno) čimprej odšlo iz podjetja. Disciplinska komisija naj raziše, kdo je med vodilnimi uslužbenci, ki so bili na seji imenovani, še kriv za nezdrave odnose v podjetju. Tako je sklenil tudi delavski svet, ki je zasedal takoj po zboru delovne skupnosti.

● In kar je najpomembnejše: delavski svet Slovenijašporta je imenoval tudi posebno komisijo, ki bo v kratkem pripravila podoben načrt, kako bi podjetje, seveda pod novim vodstvom, pripeljalo na boljšo pot gospodarjenja.

KJE JE BIL SINDIKAT?

Zaključke zboru delovne skupnosti kolektiva Slovenijašport in delavskega sveta lahko ocenimo kot pozitivne. Uspešni pa bodo nedvomno takrat, ko bodo tudi v praksi uresničeni. Člani kolektiva so ocenili, da sedanje vodstvo ni sposobno, da bi ob poostrenih kreditnih pogojih uspešno vodilo podjetje. Tako stališče kolektiva je podprl tudi predsednik občinskega sindikalnega sveta Ljubljana-Center tovariš Lamberger. Lahko zamerimo le sindikalni organizaciji, je rekel tovariš Lamberger, ki ob dogodkih v Slovenijašportu ni zavzela svojega stališča, jasnega, nedvoumnega in ki ne bi smelo biti plod ne ene in ne druge grupe ljudi v podjetju. Če sindikat v prihodnje ne bo tako deloval, potem se bodo podobne stvari v Slovenijašportu še naprej dogajale.

MILAN ŽIVKOVIČ

V DOBRI OSKRBI...

DELAVSKA ENOTNOST

Glasilo Republiškega sveta ZS za Slovenijo izdaja CZP Delavska enotnost v Ljubljani. List je ustanovljen 20. novembra 1942. Urejuje uredniški odbor Glavni in odgovorni urednik MILAN POGAČNIK

Naslov uredništva in uprave: Ljubljana, Dalmatinska ul. 4, poštni predal 313/VI, telefon uredništva 31 66 72, 31 24 02 in 31 00 33, uprave 31 00 33. Račun pri Narodni banki v Ljubljani št. NB 501-1-365 - Posamezna številka stane N. 50 par - 50 starih din - Narodnina je četrtletna N. 650 din - 650 starih din - polletna N. 13 din - 1300 starih din in letna N. 26 din - 2600 starih din - Rokopisov ne vračamo - Poština plačana v gotovini - Tisk in klisje CZP »Ljudska pravica« Ljubljana

Pogovori z upravljavci ● Pogovori z upravljavci

V številnih zdravstvenih ustanovah si že dolgo časa belijo glavo z vprašanjem, kako bi prišli do potrebnih medicinskih sester. Tudi na Ortopedski kliniki v Ljubljani imajo tovrstne težave.

»Ze več let iščemo s pomočjo razpisov tri ali štiri medicinske sestre s končano srednjo medicinsko šolo,« pravi prof. dr. Franc Derganc, »pa se na razpis še nihče ni javil.«

»So morda za to delo prenikati osebni dohodki...?«

»Ne, tega ne morem trditi. Gre v bistvu za to, da morajo »po novem« opravljati delo nekdanjih bolničark kadri s srednjo medicinsko šolo, teh pa izgleda, da enostavno ni.«

Osnutek sedemletnega načrta razvoja zdravstva SR Slovenije predvideva sicer kar lepo število novih kadrov. No, plan je eno, praksa pa drugo. Po predvidevanjih bi namreč morali imeti v primerjavi z danes do leta 1970 več kot 1400 na novo izšolanih medicinskih

sester. Samo lani naj bi na novo absolviralo te šole malo manj kot 200 deklet...«

»Kaže torej, da smo malce preveč pohiteli z ukinitvijo bolničarskih šol?«

»Vsaj praksa potrjuje to. Če namreč danes ni dovolj medicinskih sester, bolničark

ne ljudi, da nekdanje bolničarke ne znajo dovolj glede na zahteve, ki so prednje postavljajo. In tako je precej hitro prišlo do ukinitve bolničarskih šol...«

»Kaj pa bo z dosedanjimi bolničarkami? Na oddelku za zdravstveno vzgojo pri Zavodu SR Slovenije za zdravstveno varstvo sicer pravijo, da jih nihče ne preganja.«

»Dejansko se v tej situaciji poraja vprašanje, kaj bo s približno 2300 dosedanjimi bolničarkami in bolničarki. Treba je sicer poudariti, da so določene možnosti za napredovanje, oziroma izpopolnjevanje v obliki večernih šol, tečajev itd. Vprašanje pa je, kakšne so objektivne možnosti posameznikov, da si pridobijo tisto znanje, ki ga danes zahtevamo od njih. V tem pogledu prevladujejo namreč ženske, ki so tudi gospodinje, ki imajo družino, delo z otroki in glede na to nešteto drugih, vsakdanjih problemov. Mislim, da v teh primerih — ki pa seveda prevladujejo — povsem odpadejo možnosti za nadaljnji študij.«

Osnutek 7-letnega načrta razvoja zdravstva SR Slovenije predvideva sicer zadostno število potrebnih zdravstvenih delavcev s srednjo izobrazbo, dodaja pa, da bi bilo treba za to krepko povečati dosedanje kapacitete ustreznih vzgojnih ustanov.

No, predvidevanja se vsaj do danes še niso uresničila. Kadrov je še vedno premalo, kapacitet šol pa nismo bistveno povečali. Načrti in njihova realizacija torej niso v soglasju.

A. U.

PLAN JE ENO — praksa pa drugo

pa ne potrebujemo več, potem bo že tako.«

»Kako je prišlo pravzaprav do tega, da so postale bolničarke kar naenkrat odveč?«

»Na to ne bi mogel ne vem kako tehtno odgovoriti. Tudi sam ne vem natančno. Določeni zdravstveni delavci so pač uspeli prepričati odgovor-

Rakova rana našega programiranja so posploševanja in načelna mediteranja, vse premalo je jasnih in konkretnih konceptov. Da je temu res tako, so ugotovili minuli teden tudi poslanci republiške skupščine, in sicer tako za področja zdravstva in socialnega varstva kot za kulturo in prosveto. Nasploh v predlaganih načelih in smernicah družbeno ekonomskega razvoja SRS v dobi do 1970. leta področje družbenih služb ni obravnavano integralno z drugimi področji, zlasti z gospodarstvom.

Ne samo, da so družbene službe, katerih razvoj nujno terja v predlogu srednjeročnega plana močno poudarjena intenzifikacija gospodarstva, obravnavane zgolj deklarativno, temveč je tudi koncept družbenih služb zasnovan na centralizaciji in proračunskem finančnem sistemu. Predlagatelj srednjeročnega plana so se držali starih shem in na primer zdravstveno službo istovetili s pojmom javne službe, ki bazira na proračunu, čeprav je zdravstvena služba v teh letih že začela uspešno trgati spono proračunskega formiranja dohodka in prehajali na dohodek po programih, po delu. Kolikor tega razvoja zdravstvena služ-

Plan ne more biti skupek načelnih formulacij

ba še ni v dovoljni meri dosegla, bi morali vsaj v takem aktu, kot je program srednjeročnega razvoja, jasno nakazati nadaljnjo izpolniteljsko sistemov in organizacije dejavnosti po načelih ustave in po konceptih, za katere se vztrajno zavzemajo družbeno-politične sile, zlasti sindikati.

Tako pa so sestavljavci predloga smernic za razvoj SRS celotno področje socialnega zavarovanja zajeli doma le v enem formalnem stavku, medtem ko se problematike socialnega varstva niti dotaknili niso. Tudi razvoja kulture sestavljavci predloga niso upoštevali.

Gradivo za pripravo družbeno ekonomskih osnov razvoja SRS do leta 1970 je tako, so menili poslanci obeh zborov na svojih odborih, da ne more biti osnova za načela in smernice, ki naj bi jih prihodnji teden sprejela Republiški in Gospodarski zbor Skupščine SRS in ki naj bi bile potem napotek republiškem izvršnemu svetu, ko bo sestavljali plan družbeno ekonomskega razvoja SRS.

Ob tem, da so poslanci dveh zborov na svojih odborih ves dopoldan razpravljali o pomanjkljivem gradivu, ki jim je bilo posredovano, se nam vsiljuje zaključek in vprašanje:

● **Demokratski mehanizem razpravljanja in do precejšnje mere tudi odločanja sma močno razviti. Vse premalo pa grede ob teh povečanih nalogah v korak — kar je zadeva odgovornosti — strokovne službe. Kdo bo odgovarjal za to, da je precejšnje število ljudi razpravljalo o gradivu, ki mu otipljivo in očitno manjka duh novega časa, ki je tako pomanjkljivo, da na njegovi osnovi ni bilo mogoče sprejeti predlogov in zaključkov, ki bi zagotavljali boljše usmeritev in delo družbenih služb v srednjeročnem planu?**

● **Kdo bo odgovarjal za to, ker se bodo morali poslanci ponovno sestati in konkretizirati vse pavšalne formulacije in dopolniti smernice tako, da bodo osnova za konkretno delo? Ponovno se bodo morali sestati, da bodo vnesli v skupščinski akt tisto, kar je odraz in potreba resničnega življenja.**

● **Kajti plani niso in ne smejo biti le papir, na katerem bi vrgli nekaj splošnih formulacij!**
N. L.

ZASKRBLJUJOČI PODATKI O LETNEM ODDIHU V LITOSTROJU

Na štirinajst zaposlenih le eden na dopust v počitniški dom kolektiva

Za dve tretjini manj prijav v primerjavi z lanskim letom

V Litostroju še niso izdelali natančnega pravilnika o regresiranju za letni oddih. Prav te dni razpravljajo obratni delavski sveti, katera varianta bi bila najbolj pametna.

»Vse kaže, da bo obveljala naša prva zamisel,« pravi Mihael Zilavec, predsednik sindikalne podružnice. »Po tej prvi varianti naj bi prejel vsak član kolektiva deset tisočakov, za ženo, ki ni v rednem delovnem razmerju, osem, za otroke, starejše od deset let po šest, za mlajše od deset let, vendar starejše od štirih, pa po štiri tisočake. Nekateri ljudje se bolj navdušujejo za drugi predlog. Po tej zamisli naj bi regresirali le zaposlene člane z deset tisočaki in nezaposlene zakonske tovaršice z osem, medtem ko otroci ne bi prejeli ničesar. V razpravi je še tretja varianta, po kateri naj bi prejel vsak član kolektiva 14.000 dinarjev, neposkrbljeni svoji pa nič. Vse zamisli trenutno obravnavajo obratni delavski sveti, zadnje besedo pa bo imel teden dni centralni delavski svet. Prepričan sem, da bo velika večina za naš prvi predlog.

V vsakem primeru bodo v Litostroju izplačali regrese in pa nadomestila za K-15 najpozneje do 15. junija. Kot nadomestilo za K-15 bodo razdelili 75 milijonov, oziroma 1,5 % bruto dohodka do osmih mesecev.

»Ne vemo, kako bo naslednje leto z regresi za vožnjo,« zato smo sklenili, da si ustvarimo majhno rezervno,« je povedal tovariš Mihael Zilavec.

V povprečju bo prejel sleherni litostrojec približno dvajset tisočakov kot letošnje nadomestilo za K-15. No, kdor bo letoval v Sloveniji, pa čeprav z družino, bo imel povsem dovolj za potne stroške.

Vendar analize sindikata v Litostroju opozarjajo na to, da

bo letos večina zaposlenih prebila proste dni v domačem kraju.

Cemu...?

»Imamo tri svoje počitniške domove,« pravijo v podjetju. »V Fijesi, Mošeniški Dragi in na Soriški planini. Lani smo imeli vse domove kar dobro zasedene, letos pa kaže precej slabo. Vsaj za sedaj... Zbrali smo dokončne prijave za letovanje v vseh treh domovih in prišli do naslednjih števil: medtem ko je bilo v preteklem letu v našem domu v Fijesi na počitnicah 814 ljudi, od tega 320 članov našega kolektiva, se jih je letos prijavilo le 250. Iz Litostroja samo 104. Torej, komaj tretjina. Malo večje je zanimanje za počitniški dom v Mošeniški Dragi. Imamo namreč kar 293 prijav, naših in zunanjih, vendar le 30 manj kot preteklo leto. Za letovanje v domu na Soriški planini smo letos zbrali v Litostroju le 8 prijav, ali 35-krat manj kot preteklo leto.«

So vzrok tako majhnemu interesu za počitnice v domovih Litostroja visoke cene?

»Menim, da le delno,« pravi predsednik sindikata Mihael Zilavec. »Dnevni penzion smo zvišali le za 500 dinarjev. Tako velja danes oskrbni dan v našem domu 2000 dinarjev, oziroma, če upoštevamo regres, le 1500. To vsekakor ni pretirano.«

Ko so v Litostroju zbrali podatke o prijavah, so povedali, da pozneje ne bodo več upoštevali prošelj. To zaradi tega, da bi dobili v roke čim natančnejše številk. Seveda pa bo v vsakem primeru prišlo do sprememb. Prav gotovo se bo kdo še naknadno prijavil, po drugi strani pa bo kdo tudi odpovedal. Tako se v bistvu današnja podoba ne bo spremenila. Na počitnice v domove Litostroja bo odšlo v primerjavi z lanskim letom komaj tretjina zaposlenih. Torej,

POČITNIŠKI DOM LITOSTROJCEV NA SORIŠKI PLANINI

le vsaki štirinajsti litostrojec bo v letošnjih počitnicah izkoristil ugodnosti svojega počitniškega doma.

Kaj z domovi v tej situaciji? Da bi jih prodali...?

»Ne, tega pa ne!« pravijo v Litostroju. »Preveč smo zanje žrtvovali, da bi se sedaj odločili za kaj takega. Oddali bomo nekaj kapacitet, trenutno nam česa drugega ne preostane. Za

Fijeso smo se že dogovorili s Kompasom. Prepričani smo, da je v današnji situaciji to še najpametneje.«

V Litostroju dobro vedo, da vsemu temu v precejšnji meri botrujejo razmeroma skromni osebni dohodi. V povprečju le 69.000 na mesec. To je za kolektiv z velikim številom visokokvalificiranih strokovnjakov res premalo.

»Pa tudi ukinitvev K-15 je pripomogla k temu,« pravi tovariš Mihael Zilavec. »Ljudje bodo dobili denar na roko in s tem možnost, da napravijo z njim karkoli. To se mi ne zdi pametno. Prepričan sem, da bi bilo danes vse skupaj le malce drugače, če bi obdržali prejšnjo obliko regresiranja potovanja na oddih.«

A. ULAGA

MEDSEBOJNI ODNOSI V KZ JOŽE LACKO V PTUJU

Morala in odgovornost z dveh plati

Od septembra meseca pišeta Ferdo Zadravec in Andrej Koren, ki sta bila delovodji pri Kmetijski zadrugi Jože Lacko, sedaj obrat za družbeno kooperacijo pri KK Ptuj, pritožbe zaradi nezakonite odpovedi delovnega razmerja. Vodstvo zadruge je izdalo že več odločb o izključitvi iz delovne skupnosti, ki pa jih je moral nekaj tudi razveljaviti, ker niso bile zakonite. Celotna zadeva oziroma delovni spor je na obeh straneh požrl že precej papirja, časa, denarja in ne nazadnje tudi živcev...

Začelo se je, ko so nadrejeni ugotovili, da delovodji vesta za nekatere nepravilnosti nadrejenih. Odnosi so se pričeli krhati, ostriti... Delovodjema so na mah očitali, da sta nesposobna in za delovno organizacijo škodljiva ter da svojega dela ne opravljata tako, kot bi bilo tre-

ba. Spor je najprej prišel pred disciplinsko komisijo, ki je po ugotovljenih prekrških delovne discipline sprejela najstrožji sklep, da se oba delovodja takoj odpustila. Obtožnico je napisal in zastopal direktor zadruge (ki pa je bil v tem času že tudi sam suspendiran z direktorskega položaja — po odločbi višjega gospodarskega sodišča v Ljubljani. Sodba sicer še ni bila pravomočna, vendar pa jo je pozneje potrdilo tudi Zvezno gospodarsko sodišče). Zadevo Zadravec—Koren so pozneje obravnavali kar dvakrat na seji delavskega sveta zadruge, nato na občinski skupščini, Republiškem sekretariatu za delo in nazadnje celo na Občinskem sodišču v Ptuj, ki spora še ni razsodilo.

Zadrugo zastopajo v tem primeru kar trije odvetniki, medtem ko si odpuščen delovodja lahko dobita odvetnike na svoje stroške. Menda v zadrugi menijo, da se lahko tožarju v nedogled, saj stroške plača blagajna, ne pa tisti, ki so posledni krivci pri odpovedi delovnega razmerja.

Morda ne bo napak, če povemo, da se vzroki za odpoved

bistveno razlikujejo od tistih, ki jih navaja obtožnica in tistih, s katerimi razpolagata odpuščen člana. Enega od odpuščenih bremeni obtožnica celo za škodo, ki je nastala v času, ko je bil na rednem letnem dopustu in je tedaj opravljal njegove posle njegov nadrejeni, s katerim je prišel v spor. Zadravec ima tudi izjave nekaterih članov kolektiva, ki govori, da je disciplinska komisija, ko je ugotavljala prestopke, prepričevala ljudi, naj dajo izjave, ki bi odpuščenega obremenjevala... Zaradi vsega tega je poslal Zadravec obširno prijavo o nekaterih kaznivih dejanjih nadrejenih občinskemu javnemu tožilstvu in kriminalističnemu organu. Po vsem tem sodeč bodo morali uvesti postopek še proti drugim članom kolektiva!

Kot vse kaže, so v upravi zadruge oziroma sedaj obratu za zadrugo kooperacijo spredelili, da niso ravnali prav in da so bile njihove sodbe prestroge ter so poslali Zadravcu pismeno sporočilo, naj se takoj javi na delo, seveda na drugo delovno mesto, ki je kar 25 km oddaljeno od njegovega prebivališča do tedaj, da bo delovni spor rešen pred občinskim sodiščem. Tokrat ni bilo potrebno, da bi to sporočilo, ki je bilo napisano na polovici pisarniškega papirja, podpisal direktor oziroma predsednik DS, ampak ga je podpisala kar tajnica podjetja ter opremila z žigom!

FRANJO HOVNİK

PRESEDSTVO ObSS KOPER RAZPRAVLJALO O REKREACIJI V DELOVNIH ORGANIZACIJAH

Skopo odmerjena sredstva

V delovnih organizacijah koprške komune so upoštevali priporočilo občinskega sindikalnega sveta, da vsa sredstva za financiranje oddiha in rekreacije zbirajo v posemnen namenskem skladu. Tako je bila osnovna ugotovitev na zadnji razširjeni seji predsedstva ObSS Koper, ki pa je vseeno ugotovilo več anomalij v načinu zbiranja in delitve teh sredstev in jih tudi obsodilo:

Čeprav takih primerov ni veliko, niti najmanj pa ne toliko, da bi bili tipični, so na seji podrobno razpravljali o teh zadevah. V nekaterih delovnih organizacijah naj bi namreč nadomestila za ukinjene K-15 vozovnice obračunali v odvisnosti od zaslužka slehernega posameznika. To pomeni, da bi se delavcem z nižjimi zaslužki tudi po tej strani zgodila krivica. Druga takšna napaka je bila storjena tam, kjer naj bi nadomestilo obračunali v fiksnih zneskih in po dnevih dopustov, ne da bi bili hkrati sami prepričani, ali so prav ovrednotili merila o dopustih. Predsedstvo ObSS Koper meni, da bi se morale sindikalne organizacije v teh kolektivih postaviti po robu takim težnjam in zagovarjati objektivnejše kriterije.

Sicer naj bi, po določilih sedaj sprejetih sklepov delavskih svetov, zaposleni prejeli kot nadomestilo za ukinjene K-15 ob razce po 15 do 50.000 dinarjev, ker je različno od podjetja do podjetja, zvečne pa se giblje v mejah med 15 in 30 tisoč starinai dinarji. Le malo je kolektivov, kjer so v sklad za oddih namenili tudi sredstva, ki presegaajo 1,5 % od bruto osebnih dohodkov, kolikor jim po zakonu pripada. Prav tako bodo v večini primerov prejeli nadomestilo le zaposleni, ne pa tudi njihovi nezaposleni družinski člani — že-

ne, otroci. Z izjemo ene delovne organizacije (Zavod za socialno zavarovanje) pa noben kolektiv ni predvidel sredstev za pomoč socialno ogroženim, čeprav je v občini takšnih najbrž več kot pa 22, kolikor se jih je, po predhodni obravnavi v njihovih delovnih organizacijah, priglasilo za to pomoč na občinski sindikalni svet.

Drugo k drugemu: ni kdo ve kakšne verjetnosti, da bi delavci letos skupaj z družinami v velikem številu hodili na dopuste izven kraja prebivališča. Prav tako ni mogoče govoriti o dolgoronejši skrbi za oddih in rekreacijo, kajti preveč je še utrjeno prepričanje, da je to zadeva vsakega posameznika. Vse to nedvomno obvezuje sindikalne podružnice v delovnih organizacijah, da bolj pozorno pripravljajo in usmerjajo razprave v delovnih organizacijah, da ne podlegajo zahtevam »denar na roke, ne da bi prej pomagale izoblikovati takšne pravilnike o delitvi sredstev skladov za oddih, ki bi sicer upoštevali specifične pogoje delovnih organizacij, vendar tudi dejstvo, da gre za dolgoročno investicijo v delovno sposobnost človeka. Te obveznosti pa se ni mogoče iznebiti s tem, da zmaga samo želja za denarjem za žep zdravih delavcev, ni tinar pa ne ostane za pomoč bolehnim in socialno ogroženim, ki so nedvomno tudi potrebni aktivnega oddiha,

Tovarna sanitetnega materiala Vata v Viru pri Domžalah je glede izvoznih obveznosti sedaj izenačena z drugimi tekstilnimi tovarnami. Družba ji zagotavlja samo 49 % deviz za uvoz bombaža, 51 % jih mora sama pridobiti z izvozom.

Sanitetni material pa je še veliko težje izvažati kakor oblačilne tkanine, ker so tuje farmakopeje oziroma predpisi precej strožji kot naši. Gaza in ovojji morajo biti iz najboljšje preje, kakršne naše predilnice zaradi slabih surovin sploh ne izdelujejo, za »Vato« pa so nesprejemljive tudi tuje

zahteve glede alkaličnosti in hidrofilitnosti preje in še več drugih.

Ker za izvoz sanitetnega materiala ob sedanjih oskrbovalnih in proizvajalnih pogojih ni upanja, so se v »Vati« začeli preusmerjati na proizvodnjo drugih tkanin, predvsem tkane emblaže, s katero tuja tržišča še niso zasičena.

Ta postopna proizvodna preusmeritev pa utegne ogroziti naše zdravstvene institucije, ki jih je doslej večinoma »Vata« oskrbovala s sanitetnim materialom.

Vodstvo podjetja je opozorilo zvezni svet za tekstilno industrijo in zvezni sekretariat za industrijo, da zavoljo nove izvozne politike ne bodo mogli več izdelati dovolj gaze in vate za domače zdravstvene potrebe, toda opozorilo ni zaleglo. Po gospodarski reformi ni nobenih izjem, so jim rekli v

Beogradu, hočeš nočeš se morajo vključiti v enotni gospodarski in v enotni izvozni sistem...

Bančniki jim kakopak tudi niso priznali izjemnega statusa pri dodeljevanju deviz. Svetovali so jim, naj se obrnejo na zvezni sekretariat za zdravstvo, češ naj jim ta preskrbi devize za surovine, namenjene zdravstvu. Na zveznem sekretariatu za zdravstvo pa je delegacija iz »Vate« tudi slabo opravila. Deviz ni dobila, pač pa zaupno obljubo, češ da se bodo takrat, ko ostanejo zdravstveni domovi in bolnišnice brez gaze in vate, že našle devize za bombaž.

To pa se bo zanesljivo zgodilo še letos, ko temeljito reorganiziramo i zdravstveno i socialno zavarovanje v prid zavarovancev.

Oh, kaj vse prenese papir!

K.

Kako vzgajamo prave ILIRIJANE

Vsak član kolektiva mora dokazati, da ustreza pogojem delovnega mesta, ki ga zaseda! Veliko zanimanje za tečaj tujih jezikov Zakaj se je delavski svet tega podjetja odločil, da nekateri člani kolektiva morajo obiskovati tečaj o komercialnem poslovanju?

Kakor se marsikje drugje, tudi v ljubljanski tovarni kemičnih izdelkov Ilirija ugotavljajo, da se pri delu najbolj obnesejo »pravi Ilirijani«, skratka ljudje, ki so že dlje v podjetju in ki z njim živijo. Prav to pomeni tisto srečno okoliščino, da v tem podjetju — z izjemo nekvalificiranega kadra — praktično ne poznajo fluktuacije. Ob tem je tudi kvalifikacijski sestav zaposlenih sorazmerno zelo ugoden. Od 40 delovnih mest v proizvodnji, za katera je na primer predpisana srednja strokovna izobrazba, je 30 delovnih mest tudi formalno ustrezno zasedenih, medtem ko praktičnega dela in izkušenj nikomur izmed njih ne manjka. Takšne so, najbolj na kratko povedano, razmere, v katerih izvajajo svoj program razvoja kadrov.

ZA ŠIRŠI PROFIL IZOBRAŽBE

Predvsem se želijo izogniti temu, da bi bili njihovi ljudje enostransko usmerjeni, da bi poznali zgolj tehnološko ali ekonomsko problematiko in da ob tem ne bi na primer tehniški poznali vsaj osnov ekonomike, ekonomisti pa najosnovnejših pojmov iz tehnologije. Za vse skupaj, tudi za nekvalificirane delavce, pa seveda velja še dopolnilni pogoj, da morajo poznati svojo tovarno, da morajo vedeti, kaj delajo in kako bi lahko še bolje delali. Drugo k drugemu: želijo, da bi njihov — nekaj več kot 200-članski kolektiv — zaposloval čimbolj razgledane delavce. Kdor tega znanja ni pridobil v šoli in s prakso, temu pomagajo s tečaji. Zato pa mora vsak član kolektiva s posebnim izpitom dokazati, da ustreza pogojem delovnega mesta, ki ga zaseda. Vse podrobnosti, ki so s tem povezane, ureja njihov pravilnik o strokovnem izobraževanju, sprejet še leta 1963. Po tem pravilniku so iz-

pitov oproščeni le tisti člani kolektiva, ki so najmanj deset let že zaposleni v »Iliriji«, potem tisti, ki imajo skupaj vsaj 25 let delovne dobe in naposled vodje sektorjev.

Spričo kvalifikacijskega sestava zaposlenih je izpitno gradivo prilagojeno ravni srednje šole, točneje I. in II. razreda sedanje gimnazije. Na izpitih seveda upoštevajo strokovno in splošno znanje, intelektualno ravne kandidata ter zahtevnost delovnega mesta. Drugače rečeno: zahtevajo le to, da kandidat, na primer skladiščni delavec — razume gradivo in da svoje znanje zna uporabiti tudi na delovnem mestu.

Na kakšna vprašanja morajo odgovarjati člani kolektiva Ilirije? Tehnološki del izpitnega gradiva vključuje osnove splošne kemije, glavne lastnosti materialov, ki jih uporabljajo, glavni namen in lastnosti posameznih proizvodov, »rokovanje« s surovinami in proizvodi, da bi se ljudje znali izogniti nesrečam in poškodbam zavoljo neznanja. Ekonomski del izpitnega gradiva pa vključuje kratko zgodovino podjetja, organizacijo podjetja ter glavne samoupravne akte, osnove delovnega prava in osnove ekonomike ter knjigovodstva.

DELAVCI VEDO, KAJ POMENIJO »UČENE« BESEDE

Rezultati take politike programiranega izobraževanja? Vodja splošnega sektorja Ilirije tovariš Jože Kovač je povedal:

»Doselej smo imeli dva seminarja, enega za srednji strokovni kader, ki ima šolo, enega pa za kvalificirane delavce iz proizvodnje. Od skupno 40 kandidatov nista izdelala samo dva, pa še ta zavoljo upravičenih vzrokov. Zdej pripravljamo novo, hočem reči izpopolnjeno in sedanji zakonodaji ustrezajoče

izpitno gradivo. Rezultat dose- danjih preizkusov znanja? Ljudje se na primer z večjo odgovornostjo lotevajo dela. Znajo si ga tudi bolje organizirati. Pri pripravi komisij, kakor pri nas pravimo kompletnim pošiljkam za posamezne kupce, je manj pomot in zamenjav, ker ljudje, ki so pri tem zaposleni, posameznih izdelkov ne presojajo zgolj po zunanjem videzu itd. Najbolj pa to opažamo na sejah samoupravnih organov. Delci bolj ali manj vedo, kaj pomenijo posamezni ekonomski pojmi in si zato upajo spregovoriti, ne da bi jih bilo preveč strah, da bi se osramotili zavoljo neznanja. Takih, ki bi na sejah delavskega sveta samo dvigali roke, sicer pa molčali, pri nas ni več!»

Tovarišica Olga Tavčarjeva, vodja oddelka kozmetike, sicer kemijski tehnik, je dodala:

»Ekonomsko usmerjenega predmeta v šoli nisem imela. Če poznaš vsaj osnove kalkulacije in podobne zadeve, lahko svoje delo usmeriš tako, da so tudi v komercialni zadovoljni. Vse to sem pridobila na seminarju. Se ena ugodna posledica: veliko manjša je možnost, da bi se osramotila, če razpravljam z ekonomsko usmerjenimi ljudmi!»

Z DOBRO VOLJO...

Po določilih pravilnika o delitvi osebnih dohodkov, ki ga prav zdaj na novo pripravljajo, naj bi se za 5 odstotkov zmanjšali osebni dohodi tistih članov kolektiva, ki v določenem roku ne bi uspešno opravili tega internega preizkusa znanja. To pač pomeni dokaz več, da tudi v praksi želijo izpeljati tisto, o čemer so se dogovorili.

Velja dodati, da vse stroške tega izobraževanja nosi podjetje, ki zaposlenim nudi tudi druge ugodnosti, finančno sicer ne kdo ve kaj pomembne, vendar

učinkovite, na primer, ves čas seminarja kosilo po polovični ceni. In dalje: kdor želi, lahko na stroške podjetja obiskuje tečaje tujih jezikov. Nemščine in angleščine se trenutno uči 23 zaposlenih.

Končno pa še tole: delavski svet Ilirije meni, da bi njihovim komercialistom in še nekaterim drugim zelo koristilo, če bi se še bolj seznanili s komercialnim poslovanjem. Zato so v podjetje povabili predsednika okrožnega gospodarskega sodišča, da bi jim posredoval praktične izkušnje iz dela sodišča in po tej poti razbil razna ozka gledanja. Tega tečaja se obvezno udeležuje 25 delavcev.

Ob vsem tem vsak teden potekajo tečaji iz požarno-varnostnega izobraževanja in morda še kakšen drug, ki mi ga niso omenili. Tako ali drugače pa: malone vsak član Ilirije nekaj študira ali obiskuje te ali oni tečaj in seminar. Kaže, da gre za enega izmed kolektivov, ki zavestno programirajo svoje delo predvsem na postopnem dvigovanju znanja zaposlenih.

-mG

NA PREDAVANJU, KI BO OBOGATILO ZNANJE...

Ali veste...

...da smo leta 1945, na začetku našega pospešene- ga gospodarskega razvoja, vlagali nekaj več kot 8 dinarjev, da bi ustvarili 1 dinar dohodka, zdaj pa vlagamo 2,5 dinarjev za 1 dinar dohodka, to je približno toliko, kot vlagajo države v razvitim in učinkovitim gospodarstvom;

...da kažejo računi, da stanovanjsko podjetje, ki ne vključuje tisoč stanovanjskih enot, ne more rentabilno poslovati, oziroma da preveč obremenjuje s svojimi stroški poslovanja stanarjine; vendar pa je takšnih podjetij že samo v Ljubljani lepo število;

...da predvidevajo zvezni načrtovalci našega družbenega razvoja, da bomo v petih letih zgradili v državi 700 tisoč stanovanj, to je v letu 1970 že 8 stanovanj na tisoč prebivalcev, ne pa 6,3 stanovanja na enako število prebivalcev kot zdaj, nikjer pa ni podatkov, kje jemati sredstva za grajenje tolikšnega števila stanovanj, saj zaradi pomanjkanja denarja ne dosegamo niti sedanjega plana stanovanjske gradnje;

V. B.

V ČIGAV INTERESU IN NA ČIGAV RAČUN VSILJUJEJO V RAVNAH NA KOROŠKEM ZDRUŽITEV TRGOVSKIH PODJETIJ LJUDSKI MAGAZIN IN TRGOVSKI DOM?

Grobo vmešavanje v delavsko samoupravljanje

Izvršni odbor sindikalne podružnice trgovskega podjetja LJUDSKI MAGAZIN IZ RAVEN NA KOROŠKEM je sporočil predsedstvu Republiškega odbora sindikata storitvenih dejavnosti, da doživlja kolektiv tega podjetja s strani občinskih organov in organizacij močan, vendar ekonomsko povsem neutemeljen pritisk, naj se združi z drugim trgovskim podjetjem, ki je še v raveski občini, s podjetjem TRGOVSKI DOM.

● Še pred sedmimi leti je bilo v naši občini enajst manjših trgovskih podjetij, pred petimi leti pet, teh pet se je pred štiri leti združilo v dvoje podjetij: v trgovsko podjetje Ljudski magazin, v katerem je zdaj zaposlenih 98 ljudi, in v trgovsko podjetje Trgovski dom, v katerem delata 102 zaposlena, so kasneje povedali predstavniki podjetja Ljudski magazin na RO sindikata storitvenih dejavnosti.

● Obe konkurenčni trgovski podjetji v naši občini sta torej po številu zaposlenih enaki, ne pa po ekonomskih uspehih. Naše dosega večje ekonomske rezultate kot konkurenčno.

● Zato nam ni nič prav jasno, zakaj bi se morali ukloniti političnemu pritisku občine, vmešavanju v naše samoupravne pristojnosti, celo ekonomskemu pritisku. Mar zato, da bi lahko v občini izravnali osebne dohodke zaposlenih v trgovini? Ali, da bi z določanjem višjih enotnih marž bolje živeli na račun potrošnikov, ali lahko zaradi monopolnega položaja poljubno oblikovali cene, spet na škodo potrošnikov? Ali pa se skrivajo za sistematičnim in nenehnim pritiskom, naj se združimo s trgovskim podjetjem Trgovski dom, kakšni drugi računi?

Ježnim besedam ne kaže verjeti dobesedno, zato je predsed-

nik RO sindikata storitvenih dejavnosti Lojze Fortuna zaprosil obiskovalce (predsednika delavskega sveta, sindikalne podružnice, računovodjo in direktorja trgovskega podjetja Ljudski magazin), naj trditve o ekonomski uspešnosti svojega podjetja utemeljijo s podatki. Obiskovalci so mu posredovali najbolj avtoritativne podatke — poročilo o zaključnih računih gospodarskih organizacij v raveski občini za leto 1965.

V tem poročilu piše:

● da je trgovsko podjetje Ljudski magazin doseglo lani 2.062.550.000 S. dinarjev celotnega dohodka ali 33,6 % več kot v letu 1964.

● da se je neto produkt povečal v istem razdobju kar za 63 %.

● da je ustvaril kolektiv 60 odstotkov več sredstev za sklade kot leto prej (za sklade je namenil nad 40 milijonov dinarjev čistega dohodka) ter

● da so znašali povprečni osebni dohodki na zaposlenega 77.500 dinarjev.

● Ob naštevaniu teh števil velja še poudariti, da so po reformi znižali povprečno čisto maržo od 12,18 % na 11,73 %.

● Kakšni pa so gospodar- ski uspehi trgovskega podjetja

Trgovski dom, ki naj bi se spojilo s trgovskim podjetjem Ljudski magazin? Kolektiv tega podjetja je ustvaril lani 427 milijonov celotnega dohodka, torej občutno manj kot trgovsko podjetje Ljudski magazin, kar najbolj ponazorijo podatki, da je kolektiv trgovskega podjetja Ljudski magazin dosegel 21 milijonov S. dinarjev celotnega dohodka na zaposlenega, podjetje Trgovski dom pa 16.400.000 S. dinarjev. Podjetje Trgovski dom je izločilo iz čistega dohodka za sklade lani 23 milijonov oziroma 33 % manj kot v letu 1964.

● Nič čudnega torej, če so povprečni osebni dohodki zaposlenih v podjetju Trgovski dom znašali lani 66.000 S. din oziroma v povprečju približno 10 tisoč manj kot v konkurenčnem trgovskem podjetju.

PODKREPLJEN Z GROŽNJAMI

Ob analizi teh podatkov si človek brezuspšno zastavlja vprašanje, odkod izvajalcem pritiska za integracijo obeh omejenih trgovskih podjetij v eno samo, »občinsko« in povrh vsega še monopolistično podjetje — pogum in odločenost, da bodo za vsako ceno uresničili svojo zamisel, ki je skregana tako z načeli samoupravljanja kot z veljavnimi zakonskimi predpisi? Samoupravni organi in politične organizacije trgovskega podjetja Ljudski magazin so namreč v zadnjih letih že nič kolikokrat sklenili, da se ne bodo združili s kolektivom trgovskega podjetja Trgovski dom in svoje stališče in odločitev tudi ekonomsko in samoupravno utemeljevali, toda za občinske organe in druge vplivne može v občini je bilo vse to, kakor dokazuje pritisk, ki ga še posebno v zadnjem času stopnjujejo, »bob ob sten«. Se več, da bi dosegli svoj namen, spojili dve samostojni gospodarski organizaciji v eno samo, naj bi komunisti, zaposleni v podjetju Ljudski magazin, po priporočilu občinskega komiteja ZK proti

svojemu prepričanju glasovali za predlagano integracijo, predstavniki občinske skupščine Ravne pa grozijo kolektivu trgovskega podjetja Ljudski magazin, da mu bodo odvzeli trgovske lokale, ki so last splošnega ljudskega premoženja in ki jih ima to podjetje v najemu (in vanje seveda tudi investirane težke milijone) že več kot deset let. In, da bo mera pritiska polna: občinska skupščina je celo priporočila kreditni banki, naj trgovskemu podjetju Ljudski magazin ne da kreditov, dokler se ne odloči za predlagano združitve...

Ob tako brezobzirno izražene- nem pritisku, ki ga organizirajo predstavniki oblastnih in družbeno političnih organizacij v občini, se zastavlja naslednje načelno vprašanje: Ali ni takšen pritisk, pritisk, ki ne upošteva samoupravnih pristojnosti in ekonomskega interesa delovnega kolektiva, v popolnem nasprotju z nameni reforme in v tej zvezi tudi s sklepi 3. plenuma Zveze komunistov Jugoslavije?

Pripis brez komentarja: naknadno smo zvedeli, da sta 19. maja izvršni odbor sindikalne podružnice in delavski svet podjetja Ljudski magazin obso- dila vmešavanje občinskih organov in organizacij v samoupravne pristojnosti delovnega kolektiva ter da so vsi člani delavskega sveta glasovali proti združitvi s trgovskim podjetjem Trgovski magazin. Ta sklep nameravajo, kakor že nekajkrat, podkrepiti z referendumom. Navzoče predstavnice občine je delavski svet prosil, naj bi z referendumom zaključili pritisk za združitve, da bi se lahko kolektiv v celoti posvetil gospodarskim problemom. Ti pa so dejali, da se bo akcija za združitve nadaljevala z vsemi silami in sredstvi, četudi se bo kolektiv z referendumom odločil proti združitvi.

SIGNALI

V zdravstvu je tako razbohotena birokracija, da stahe sama storitev manj, kakor pisanje o njej. Poleg administrativnih porabijo še zdravstveni delavci veliko časa za izpolnjevanje obrazcev in zahtevne analize ter evidenco, namesto da bi se ta čas ukvarjali s svojo poglavitno nalogo: z zdravljenjem — preprečevanjem bolezni.

Gospodarska reforma naj bi minirala negospodarnost tudi v zdravstvu. Kakor reče- no, bi bil izstrelek, uperjen v zdravstveno birokracijo, zelo uspešen in koristen. Zdravstveni delavci bi se oddahnili, zmanjšali pa bi se tudi stroški za zdravstveno varstvo.

Namesto te mine pa je nedavno priletela druga mina, ne v zdravstveno birokracijo, ampak v zdravstvene delavce in njihove domove. Republiški zavod za zdravstveno varstvo jim je poslal dopis, naj uvedejo posebno evidenco o borch NOB, poleg tiste, ki jo že vodijo o zdravstvenih zavarovancih, ni jim pa zagotovil sredstev za pokrivanje novih stroškov, ki bodo v večjih zdravstvenih domovih znašali okoli 5 milijonov starih dinarjev!

Socialno zavarovanje se je letos »zaplaniralo«. Od zavarovancev ne dobi več denarja kot lani, zato skrajno varčuje pri financiranju zdravstvenega varstva. Domovi ne smejo preseči lanskoletnih proračunov, tako torej ni upanja, da bi socialno zavarovanje plačalo dodatno dokumentacijo, ki jo zahteva republiški zavod za zdravstveno varstvo.

Kdo jo bo plačal? Deloma sami zdravstveni delavci — ob tem novem izdatku se jim bodo zmanjšala sredstva za osebne dohodke — najbrž pa tudi zavarovanci, kajti iznajdljivejši kolektivi utegnejo privarčevati denar za ne nepredvidene stroške z odpuštom sicer potrebnih, vendar ne čisto nepogrešljivih članov. Če bo med njimi tudi kak zdravnik, bodo bolniki iz- gubljali še več časa po zdravstvenih čakalnicah kakor ga zdaj.

NAMESTO KOZERIJE — NAMESTO KOZERIJE — NAMESTO KOZERIJE

Pravite, da imamo obilo turističnih zanimivosti in napovedujete lepo prihodnost našemu turizmu?

Ja, narava je res poskrbela za vse, kar potrebuje ta gospodarska panoga. Imamo krasne gore, gozdove in čudovit gorski zrak, ki ga še niso pokvarili avtomobilski izpušni plini, ne cestni prah, ne tovarniški dim.

Toda turisti našega rodu in mnogi tuji ne živijo samo od dobrega zraka in suhe hrane, ki jo prinesejo s seboj, ampak vsaj pred koncem izleta radi zavijejo še v gostilno. Tam pa se večkrat konča turistično navdušenje, in sicer tako temeljito, da zlepa ne zaidesh več v tisti kraj.

Mene, na primer, Zgornja Zaplana ne bo več zlepa videla. Cesta, ki pelje v serpentinah tja skozi gozd, je romantična, okolica je lepa, razgled na Rote in obronke Julijskih Alp čudovit, toda Perčonoša gostilna v tej vasi...

Na praznično popoldne, ko sem prišla z majhno družbo tja, je gostilničar priredil ples, da bi privabil goste. Vaba se je obnesla. V obeh gostinskih sobah se je trlo domačinov, tako da smo si komaj dobili malo prostora. Z zanimanjem smo ogledovali to kmečko veselico brez mlajev in srečavola, s polko in z razgretimi, oznojenimi pesalci, ki jim je ples povečeval žejo.

NAMESTO KOZERIJE — NAMESTO KOZERIJE — NAMESTO KOZERIJE

PIŠČANEC s štiri vrstami vratovi

Dobra volja pa nas je minila, ko nam je natakarcica postregla z naročeno polovico ocvrtega piščanca. Na krožniku (ki je bil edini) je prinesla dva vratova in eno bedro, ustrezno število vilic in nožev in na pol posušen kruh.

»Naročili smo polovico piščanca,« sem pripomnila. »Če ga nimate, bi prišli povedat. Kruh je bil že kdo ve kdaj narezan, pogledjte, kako je suh.«

Natakarcica je vpričo nas začela otipavati kose kruha in jih z ihto odnesla.

Pred odhodom smo lastniku gostilne povedali, da s takšno postrežbo ne bo privabil turistov, pa se je odrezal:

»Tristo let že stoji naša gostilna in še bo, če pridejo turisti ali ne. To je kmečka gostilna, ne mestna restavracija.«

»So kmetje zadovoljni, če jim prodate dva vratova in eno bedro za pol piščanca?«

Tedaj se je gostilničar zvito nasmehnil:

»Kdo pa pravi, da boste plačali pol piščanca, če ga niste dobili?«

Vzel je v roke žepni koledarček in začel počasi in okorno pisati. Potem je napisano prepisal na drugi list koledarčka, ga iztrgal in ga izročil nam. Bil je račun, ki se je glasil: 1 bedro 500 din, dva vratova nič, kruh... pivo...

»Tako, pa recite, da nismo pocieni.«

Brez besed smo poravnali račun. Kdo bi se z možakarjem prekal, da za ceno sploh nismo vprašali, ampak smo želeli samo solidnejšo in kulturnejšo postrežbo...

Zgornji Zaplani ne prerokujem lepe turistične prihodnosti — kljub naravnim lepotam — dokler bo imela sedanje gostince.

Takšnih Zgornjih Zaplan pa je pri nas, na žalost, še precej.

Ma-

NAMESTO KOZERIJE — NAMESTO KOZERIJE — NAMESTO KOZERIJE

V SARAJEVSKI TOVARNI »FAMOS« SO DOSEGLI S SISTEMOM AVTO-KONTROLE POMEMBNE REZULTATE

DELAVEC - SAM SVOJ KONTROLOR

Kvaliteta izdelka je poleg cene na svetovnem tržišču najpomembnejša. V vseh razvitih deželah, kjer je med proizvajalci oster konkurenčni boj, posvečajo podjetja največjo pozornost prav kvaliteti svojih izdelkov in zato zlasti še kontroli kvalitete. Inženir Andrej Škarabot, sodelavec Zavoda SRS za produktivnost dela, se je lani mudil več mesecev v znani francoski tovarni Renault, kjer se je specializiral za kontrolo kvalitete. O svojih vtisih iz tujine kot tudi iz prakse v naših kolektivnih nam je povedal marsikaj zanimivega.

Kaj nam lahko nasploh poveste o kontroli kvalitete v razvitih deželah?

Razlika med nami in razvitimi deželami je vsekakor precejšnja. To je razumljivo, saj pri nas, kljub temu da reforma zastruje odnose in pogoje poslovanja, še vedno ne moremo govoriti o pravem konkurenčnem boju, kakršnega poznajo na primer v zahodnih deželah. Če izznamemo nekaj industrijskih panog, je pri nas še vedno dovolj »prostora pod soncem« za vse, ki delajo dobro ali slabo. Znano je, da pride v industriji razvitih dežel na sto delavcev približno 10 do 12 kontrolorjev, ki nadzorujejo kakovost izdelkov. Tak odstotek poznajo vse razvite dežele in industrije, kot avtomobilska, elektronska, kemična, kovinska in druge.

Pri nas je vse drugače. Lahko smo že zelo veseli, če v tovarni naštejemo na sto delavcev 4 ali celo 6 kontrolorjev. Prav bele vrane pa so pri nas tiste tovarne, kjer pride na sto delavcev 7 ali 8 kontrolorjev.

V razvitih deželah že dolgo poznajo tako imenovani sistem avtokontrole. Kakšen je ta sistem in katere so njegove prednosti?

Res je, da že leta in leta v razvitih deželah poznajo tako imenovani sistem avtokontrole. Kot že ime pove, gre za to, da delavec nadzoruje samega sebe, pravzaprav kakovost svojih izdelkov. Ta sistem sloni na dognanjih, da lahko delavec sam najbolje oceni kakovost svojega dela, da sam najbolje ugotovi, kje je naredil napako. Glavna prednost tega sistema ni v tem, da znižuje število potrebnih kontrolorjev. Bistvena prednost je v tem, da ta sistem utrjuje tehnološko disciplino, skrajšuje proizvodni cikel in močno znižanje izmeček. Skratka, sistem avtokontrole dviguje splošno raven kvalitete, utrjuje tehnološko disciplino in v takšnem proizvodnem »režimu« postaja kakovost proizvodnje konstantna.

Kot sodelavec Zavoda SRS za produktivnost dela ste ta sistem uvajali med drugimi tovarnami tudi v sarajevskem podjetju Famos. Kakšne rezultate ste doslej dosegli v tej tovarni?

Lahko povem, da je Famos ena izmed redkih tovarn pri nas, ki uvaja ta napredni sistem kontrole kvalitete. Rezultati, ki so jih doslej dosegli, so zelo razveseljivi. Močno so uspeli zmanjšati izmeček — za več kot 40 odstotkov! Še pomembnejše pa je dejstvo, da niso samo popravili kakovosti svojih izdelkov, marveč da to terjajo tudi od vseh svojih kooperantov. Točnih podatkov, o prihrankih sicer še nimamo, vendar že prve analize kažejo, da gredo prihranki v stomilijonske zneske.

Koliko delavcev je Famos vključil v novi sistem kontrole?

Kolikor mi je znano, so doslej v sistem avtokontrole vključili kakih 420 delavcev. Pritisk je precej velik, saj bi vsi hoteli delati po tem sistemu. Seveda

pa to ni tako preprosto. Delavec — avtokontrolor — mora namreč zelo dobro poznati vse normative, ki jih za kvaliteto terja novi sistem. Delavec je v tem sistemu sam svoj kontrolor, sam mora doiziti, kdaj je izdelek kakovosten in kdaj ne. Za to dobi delavec 10 odstotkov dodatka na svojo realizirano normo. V primeru, da kontrola ujame delavca — avtokontrolorja pri »goljufanju« — sledi »kazen«. Delavec, ki i bil »pošten«, mora spet nazaj med »navadne« delavce. To pa pomeni, da izgubi tistih 10 odstotkov dodatka, ki je v bistvu stimulacija na poštenost, vrh tega pa izgubi za 3 mesece pravico, da bi delal po novem sistemu. Sele po treh mesecih lahko znova zaprosi, da se vključi v sistem avtokontrole, vendar pa mora še en mesec prebiti na preizkušnji.

Kaj pa če v proizvodnji kaj drugega ovira doseganje kvalitete kot na primer slab material, slabi stroji in podobno?

Povedal sem že, da novi sistem zlasti utrjuje tehnološko disciplino. Delavec mora v tem sistemu poznati točne normative kvalitete. Če torej kaj drugega preprečuje doseganje kvalitete — na primer material, stroji itd. — potem je to znak, da je treba druge mašiti »luknje«. Delavec, ki je svojo nalogo v redu izpolnil, bo torej začel pritiskati, da bodo druge iskali »grešnega kozla«, v omenjenem primeru pri tistih, ki naj skrbje za material, strojno opremo in podobno. Skratka, sistem avtokontrole deluje kot verižna reakcija: neprestano pritiska na vse proizvajalce, da rešujejo probleme tako, kot je treba.

M. V.

KADAR JE V KRANJSKI SAVI DOVOLJ REPRODUKCIJSKEGA MATERIALA. ŽAL PA TO NI VSAKODNEVEN PRIMER FOTO SLUŽBA DE

IZ RAZGOVOROV NA TEMO: KAKO SE VKLJUČUJEMO V MEDNARODNO DELITEV DELA — GOVORI INŽENIR JANEZ BERAUS, DIREKTOR »SAVE« KRANJ

Prazna vreča ne stoji pokonci

V kranjski tovarni gumijevih izdelkov »Sava« so izračunali, da bi bilo gospodarsko bolj smotno sploh zapreti tovarno, kakor pa obratovati ob nezasedenih zmogljivostih. Zaradi tega v Savi iščejo najrazličnejše poti, kako bi prišli do surovin, ki bi jim zagotavljale optimalno izkoriščanje proizvodnih kapacitet. O tem smo se pogovarjali z inženirjem Janezom Beravsom, direktorjem kranjske Save.

»Bi lahko povedali, s kakšno proizvodnjo letos računate in kako ste zdaj zanj preskrbljeni s surovinami?«

»Za polno zaposlitev zmogljivosti bi potrebovali za nakup surovin letno osem milijonov dolarjev. Lani nam je Jugobanka odobrila 3.200.000 dolarjev, za letos pa je bilo objubljeno 5,7 milijona dolarjev iz tiste kvote, ki je po družbenem planu namenjena za nakup reprodukcijskega materiala in gotovih izdelkov gumarske stroke. Če bi ta dogovor obveljal, potem ne bi imeli prevelikih skrbi. Tako pa zdaj — sredi maja — niti tega še ne vemo, ali bomo dobili vsaj toliko deviznih sredstev, kolikor smo jih imeli lani. Tako res ne vem povedati, kakšna bo naša letošnja realizacija. Saj, plane smo izdelali, am-

pak — najbrž uganete, kaj želim povedati... Če bomo dosegli vsaj 60% izkoriščenost zmogljivosti, bomo, po mojem, lahko kar zadovoljni.«

»Kaj pa naj bi po vašem mnenju storili, da bi se izognili škodi, ki nastaja zovoljo neizkoriščenih kapacitet?«

»Mislim, da so stvari, ki jih vsak ne more urejati tako, kakor se mu zdi ali zljubi. Konkretno: ne nasprotujem intervencijskemu uvozu, če bi bila domača industrija vsaj približno zadovoljivo oskrbljena s surovinami. Takrat bi bili enakovredni partner pri vseh trgovskih in izvoznih poslih pa tudi pri sklepanju kooperacijskih pogodb. Lani pa se je na primer zgodilo, da je bilo uvoženih približno toliko gumijevih izdelkov, kot je bilo uvoženega re-

produkcijskega materiala za gumarsko industrijo. Taka struktura porabe deviz pomeni svojevrstno obliko zapravljanja. Račun je jasen: kilogram uvoženih gumijevih izdelkov stane povprečno 1 dolar. S tem dolarjem pa lahko kupimo toliko surovin, da iz njih proizvedemo 2,5 kg izdelkov. Predvsem zaradi tega, ker še niso razčiščena stališča, za kaj naj bi uporabili razpoložljive devize, podjetja živijo v negotovosti, čeprav zdrava pamet veleva, kako bi se razrali odločiti!«

»Kako iščete izhod iz težav?«

»Oblike, ki se jih poslužujemo, so seveda različne. Ena izmed njih je tudi prodaja prostih zmogljivosti, mislim tistih, ki bi bile povsem neizkoriščene, ker zanje nimamo surovin. Z znano tovarno CONTINENTAL smo že vpeljali tako sodelovanje pri proizvodnji pnevmatik in zračnic za kolesa ter pri izdelovanju termoforjev. S tovarno SEMPERIT in poljskim CORIMPEXOM se pa še pogajamo o sodelovanju. Potem so še inženiring posli za Alžir in Iran. V sodelovanju z nemškimi kupci pa bomo odprli lastno prodajalno v Hamburgu, ki pomeni največje reeksportno mesto v

Načelno, idejno in teoretsko »prerekanje«, kakšno vlogo naj ima pri uravnavanju poslovnih in samoupravnih odnosov plan in kakšno trg, je za nami, zdaj se na vseh ravneh odvija bitka za konkretne obris perspektivnega načrta našega gospodarskega in družbenega razvoja.

Zvezni zavod za gospodarsko planiranje predvideva, da bosta družbeni proizvod in narodni dohodek do leta 1970 naraščala po stopnji od približno 7,5% do 8,5% letno, v industriji nekoliko hitreje, po stopnji med 9 in 10% letno. Produktivnost dela naj bi letno povečevala od približno 6,5 do 7% in sicer tako, da bi bil delež produktivnosti v stopnji tisti narodnega dohodka v tem času 70%, zaočlenost pa bi se povečevala od

Napoved brez čvrstega napotila

2,5 do 3% na leto. Načrtovalci družbenega razvoja tudi predvidevajo, da bomo v prihodnjih letih povečevali izvoz letno za 13 do 15%, uvoz pa le za 10 do 12%.

Če bi se nam posrečilo tako uravnati gospodarsko, pravijo predstavniki zveznega zavoda za gospodarsko planiranje, bi se osebna potrošnja do leta 1970 povečala za 50%, življenjska raven pa bi rasla letno od 8,5 do 9,5%. Delež osebnih dohodkov v skupnem narodnem dohodku naj bi se povečal od 38,4% v letu 1965 na približno 43,8% v letu 1970.

Osnovna razmerja in osnovne obrise našega gospodarskega razvoja v prihodnje so torej zvezni organi za planiranje relativno čvrsto »zakoličili«. V osnutku plana pa je premalo besed o tem — kako dosegati večjo individualno, kolektivno in družbeno produktivnost dela. Napotilo, naj se osebni dohodki povečujejo relativno hitreje kot se povečuje narodni dohodek, ne podkrepljuje čvrsto napotilo, da je treba deliteve osebnih dohodkov kljub temu tesno vezati na rezultate dela. In če takšni avtoritativni napovedi našega gospodarskega razvoja kakršna je plan, ne pomagamo do veljave s konkretnimi gospodarskimi ukrepi (na primer s prožnejšo in ekonomsko bolj upravičeno devizno ter uvožno-izvozno politiko, s hitrejšim učvrščanjem delovnih enot...), potem so lahko tudi natančno določene smernice in prognoze gospodarskega razvoja, kakršen naj bi bil perspektivni plan gospodarskega razvoja, zelo šibka opora delovnim in politično teritorialnim skupnostim pri programiranju konkretnih gospodarske politike in pri vsakodnevnem poslovnem odločanju.

V. B.

Čeprav so poreformna gospodarska gibanja stabilnejša, kot so bila pred reformo, pa kljub temu doseženi rezultati niso takšni, da bi bili lahko z njimi zadovoljni. Vzroki za premajhne uspehe na področju stabilizacije gospodarstva se skrivajo v številnih činiteljih, ki ne delujejo v smeri stabilizacije in racionalizacije gospodarstva ter so v glavnem posledica oziroma nadaljevanje neustreznih gospodarskih gibanj in gospodarskega sistema v preteklosti. Še vedno so odprta mnoga vprašanja nevzpodbudnega in neselektivnega gospodarskega sistema in to zlasti deviznega režima (togost vezave uvoza z izvozom, problematika razpolaganja z ustvarjenimi devizami), zunanje-trgovinskega režima (zaprlost notranjega tržišča) in režima cen ter marž. Investicije v osnovna sredstva smo sicer uspeli zavreti, nismo pa še uspeli izvesti dovolj korenite »čistke« med začeti in »ameravarnimi« investicijami, s čimer bi zožili široko investicijsko fronto, preprečili podaljševanje rokov izgradnje zaradi pomanjkanja investicijskih sredstev, povečali investicijske učinke ter zmanjšali pritisk denarno nepokritih investicij na kredite.

Za poreformno obdobje je značilna tudi še vedno preveč širokosrčna neselektivna politika kratkoročnega kreditiranja obratnih sredstev v gospodarstvu, tekočih primanjkljajev negospodarstva, zlasti proračunov in socialnega zavarovanja ter kreditiranja široke potrošnje, kar povzroča preveliko umetno povečanje povpraševanja po blagu. Zelo se je razširilo tudi medsebojno zadolževanje oziroma kreditiranje gospodarskih organizacij, kar poraja plačilno nesposobnost gospodarstva in povzroča pritisk

Inflacije še nismo zaustavili

na kredite za obratna sredstva. Še vedno so premalo izdelana merila delitve celotnega dohodka in dohodka gospodarskih organizacij, zlasti glede prenizke amortizacije, ki povzroča prikazovanje navidezno visokega dohodka. Poslovni odnosi med podjetji in poslovnimi bankami ter poslovnimi bankami in Narodno banko se ne odvijajo najustrezneje. Na potrošno blago izredno pritiska povečana kupna moč na vasi, na našem tržišču pa ni dovolj ustreznih kmetijskih strojev, kamor naj bi se usmerilo to dodatno povpraševanje v kmetijstvu. Posebne zavore stabilizacije gospodarstva predstavljata tudi neustrezen položaj in vloga trgovine, preslaba preskrbljenost tržišča s proizvodi široke potrošnje, občasno pomanjkanje surovin, premajhne materialne in devizne rezerve, primanjkljaj na področju konvertibilnih deviz ter premalo uspešno usklajevanje ponudbe in povpraševanja s strani zunanje trgovine spričo danih možnosti.

Naštetih činitelj, ki ne delujejo v prid stabilizaciji gospodarstva, povzročajo ali podpirajo napetost osnovne delitve narodnega dohodka, previsoko raven kupne moči oziroma neuskklajenost ponudbe in povpraševanja v celoti in po posameznih vrstah blaga. Zunanji izraz tega je rast cen v proizvodnji in trgovini. Kljub temu, da je približno 90% industrijskih proizvodov pod režimom kontrole cen, večina cen osnovnih kmetijskih proizvodov pa je tudi kontrolirana, prihaja do občutnega večanja cen, kar je značilno za celotno poreformno obdobje. To potrjujejo uradni podatki statistike cen. V obdobju avgust 1965— april 1966 so namreč posamezne vrste cen zaznamovale naslednje poraste:

1. cene na drobno industriji. in nesezon. kmetij. proizvodov	8%
2. cene na drobno kmetij. nesezon. proizvodov	10%
3. cene na drobno industrijskih neživilskih proizvodov	7%
4. cene na drobno alkoholnih pijač	34%
5. življenjski stroški	12%
6. cene proizvajalcev industrijskih proizvodov	3%
cene proizvajalcev barvaste metalurgije	5%
cene proizvajalcev industrije nekovin	5%
cene proizvajalcev tekstilne industrije	9%
cene proizvajalcev izkoriščanja gozdov	5%
7. odkupne cene kmetijskih proizvodov	18%

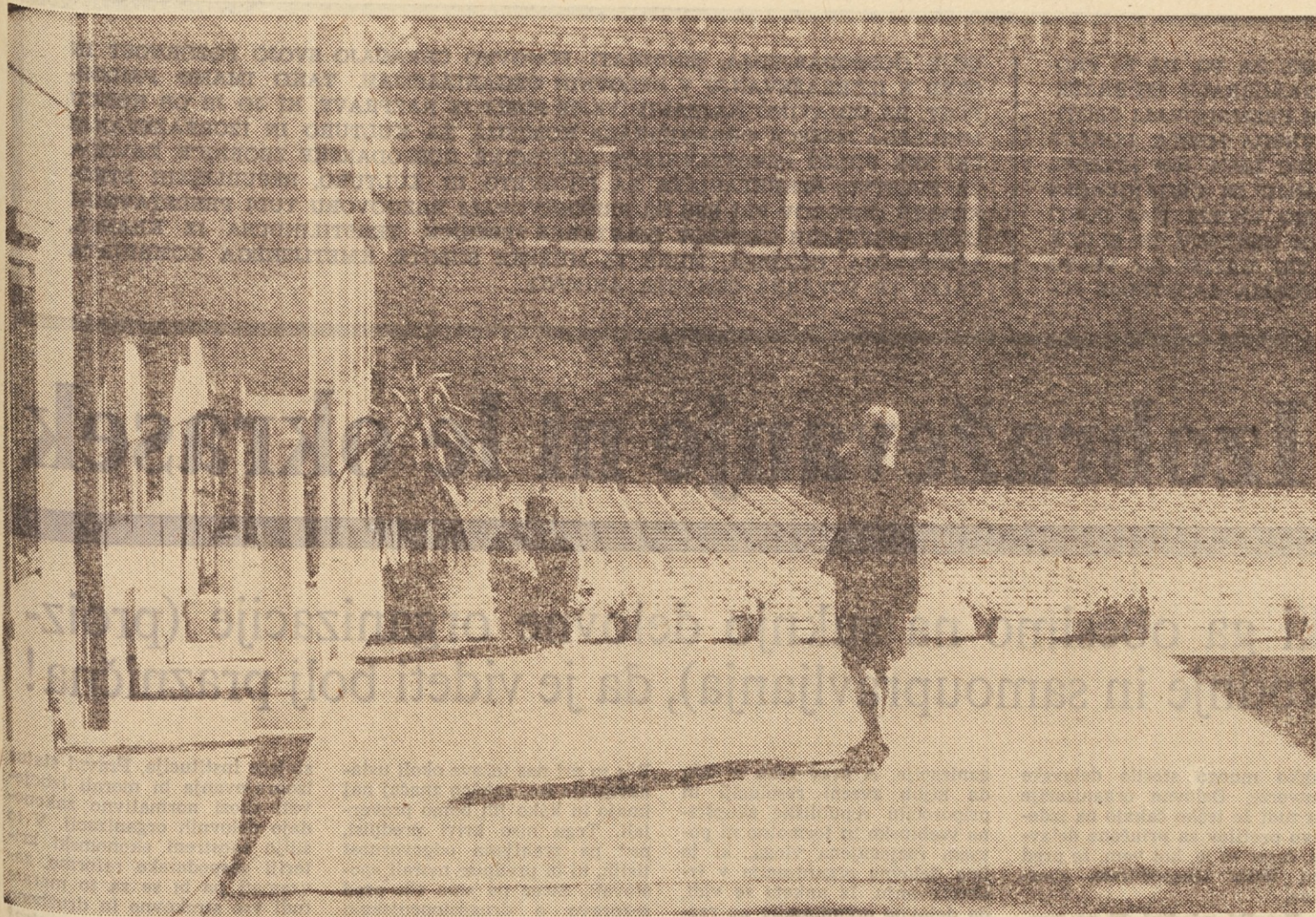
(Preračunani podatki iz Indeksa 5/1966, Zvezni zavod za statistiko)

Relativno velik porast cen v zadnjih devetih mesecih lahko le v zelo skromni meri opravičujemo s poreformnim administrativnim usklajevanjem cen. Po drugi strani statistika ne more zajeti vseh zakonitih načinov večanja cen (npr. vezana prodaja nekuratnega blaga, prekvalifikacije blaga v višjo kvaliteto kategorijo z večjo dovoljeno ceno, zaračunavanje visokih prevoznih stroškov dobaviteljev, prodaja izključno za devize itd.), zaradi česar lahko sumimo, da je povečanje cen še večje, kot ga izkazuje uradna statistika, kar velja zlasti za cene proizvajalcev industrijskih proizvodov.

Nadaljevanje inflacijskih gibanj po reformi v tako velikem obsegu vsekakor zahteva takojšnje odločno ukrepanje. Popraviti je treba vse tisto, kar smo zamudili z zavlačevanjem izvajanja sklepov v zvezi z gospodarsko reformo. Trenutno so že v veljavi ali v razpravi pomembni ukrepi, ki naj bi odpravljali inflacijska žarišča oziroma vzpodbujali stabilnejša gospodarska gibanja. Gre predvsem za učinkovitejšo kontrolo investicij, ki nimajo zagotovljenih denarnih sredstev, za zoženje in selekcijo pri kreditiranju proračunov, socialnega zavarovanja, obratnih sredstev v gospodarstvu in široke potrošnje, za svobodnejši devizni in zunanjetrgovinski režim ter režim cen in marž, za revalorizacijo osnovnih sredstev in za rešitev vprašanja preskrbe zasebnega kmetijstva z drobno mehanizacijo.

Upajmo, da bomo vsaj tokrat, čeprav je že nekoliko pozno, hitrejši in odločnejši!

RAFAEL ČRV

Spomin na poletno kulturno prizorišče — ljubljanske Križanke

SAMOUK

Anton Repnik

Društvo slovenskih likovnih umetnikov, pododbor Celje, je priredilo v foyerju Slovenskega ljudskega gledališča razstavo likovnih del slikarja samouka ANTONA REPNIKA. Tridesetletni slikar je po svojem osnovnem poklicu priučen kovač, zaposlen v tovarni poljedelskega orodja v Muti. Razstavljal je že v Slovenji Gradcu, Celju, Mariboru, Velenju, Sošanju, Muti in na Dunaju. Zadnja štiri leta se izpopolnjuje v slikarski šoli prof. Karla Pečka v Slovenji Gradcu. Če si ogledamo samo to njegovo olje (Pri malici), katerega reprodukcijo objavljamo, lahko vidimo, da je Repnik res izrazit naivec, kakršnih več poznajo na Hrvaškem, in da ga odlikuje izrazita samoniklost. Zanimivo razstavo si lahko ogledajo obiskovalci do 18. junija.

ANTON REPNIK, Pri malici, olje 1965

Samozaložba

Rudija Miškota

Marca letos se je pojavila na policah knjigarn Mladinske knjige drobna knjižica. Pesniška zbirka štiriinštridesetletnega Rudija Miškota. Kritiki je niso opazili. O pesniku in njegovi knjižici v samozaložbi je nekaj pisal TT. Upajmo, da bo vsaj »Knjiga 66« opozorila tudi na literarno vrednost pesniške zbirke. To publikacijo prejema brezplačno vse knjižnice, šole, društva in klubi in tako bi morda le lahko spodbudila še koga, da si bo Miškotovo knjižico kupil in prebral. »Jantarni gozd« — tak je naslov knjižice, je delo človeka, delavca, zdaj prekvalificiranega v knjižničarja-arhivarja, zaposlenega v Iskri, Tovarni električnih aparatov v Ljubljani. Nekaj samosvojega, trmatega in vztraj-

Knjižničar — arhivar in pesnik Rudi Miškota

nega je v človeku, ki ga je mladostno prijateljstvo s partizanskim pisateljem Kljusovim Jožom spodbudilo in mu zapustilo smisel za iskanje lepote. Realnost vsakdanjega življenja mu ni omogočila, da bi uresničil vse svoje želje in načrte. Od 1953. leta je priložnostno objavljaj svoje pesmi v revijah. Mnoge med njimi so izpovedovale bolečino ob izgubi prijatelja, velikega idealista, ki mu je svet ustoličil kot nekaj lepega in vedno s pravnjavo besedo znal uravnati njegove osebnostne stiske. Miškotova prva pesniška zbirka kdo ve zakaj ni izšla — kot bi morala — v DZS, kljub sorazmerno ugodni kritiki renomirane recenzenta. Izšla je v samozaložbi. Čeprav je njegov mesečni zaslužek skromen, mu ni bilo žal denarja — saj zapravljamo na vse mogoče načine, pravi pesnik — pa čeprav bo moral primakniti tudi razprodani knjižici še več kot enkratni mesečni zaslužek. Pisal je, da bi ga razumeli ljudje.

TURIZEM IN KULTURA

Na to temo je bilo konec preteklega meseca v Mostarju posvetovanje, ki ga je organiziralo Kulturno prosvetno veče Jugoslavije v sodelovanju s Turistično zvezo, zveznim Zavodom za zaščito spomenikov in Konferenco mest Jugoslavije. Udeležili so se ga predstavniki najvažnejših turističnih krajev iz vse Jugoslavije.

Potreba po sprostivni in po čitku od naporega dela združuje tudi željo ljudi, spoznati tuje kraje, prirodne lepote, narode, njihove navade in običaje. Jugoslavija za tujege pa tudi domačega turista ni zanimiva samo po svojih prirodnih lepotah in idealnih možnostih za fizično rekreacijo, temveč za mnoge je predvsem zanimiva nacionalna raznolikost

glade na obstoj več narodov in posebnosti mnogih kultur. V preteklosti je bilo ozemlje Jugoslavije stičišče raznih kultur (Bizanc, Islam, krščanska civilizacija itd.). Domači umetniki so pod vplivom teh kultur ustvarjali svoje kulturne umetnine (rezbarjenje, freske, arhitektura itd.). Jugoslavija je polna teh kulturnih spomenikov, ki privlačijo turiste. Tudi današnja kulturna ustvarjanja jugoslovanskih narodov nosijo mnoga obeležja teh kulturnih posebnosti. Ravno tako novejša zgodovina revolucionarnih vrenj, bojov in narodnoosvobodilne vojne jugoslovanskih narodov zanima mnoge tuje turiste.

Vse te nacionalne posebnosti, kulturne zanimivosti in bogastva preteklosti in sedanjosti doslej še nismo znali dovolj vključiti v turistične programe. V turističnih krajih, zlasti v sezoni pa bi morali v večji meri organizirati tudi raznovrstne kulturne prireditve in popestriti ter obogatiti bivanje tujih turistov. To velja ravno tako za domače turiste, na katerih večkrat pozabljamo, ko govorimo o turizmu. Sodelovanje med turizmom in kulturo je nujno, če hočemo vse te komponente združiti, tako v interesu turizma kot vsega ostalega, kar lahko s turizmom razvijemo in ovrednotimo.

Predstavniki Turistične zveze se je zlasti zavzel za pospešeno izgradnjo turističnih krajev in objektov, njihovo modernizacijo tako po funkcionalnosti kot po uslugah, ki naj jih nudi moderni turizem. Pri tem so pomembni kadri, ki jih vse prepočasni vzgajamo. Pri izgradnji in modernizaciji objektov moramo paziti, da ne rušimo stare, kar ima svojo zgodovinsko vrednost paziti, da ne rušimo starega, kar ja, ambienta domačnosti in vzdušja prijetnega občutja. Novo in moderno naj se vkomponira v staro in obratno. Novo in staro naj živi v harmoniji in naj se vsako posebej ovrednoti. Kritiziral je razne nove neprimerne gradnje in neodgovorno rušenje starega, kar škoduje tej skladnosti in osiromašuje ambient kraja in ljudi, tako turistov kot domačinov. Zavzel se je za angažiranje čimvečjega števila strokovnjakov, arhitektov, dekoraterjev in umetnikov pri gradnji novih turističnih objektov in urejanju turističnih krajev. Sodelovanje med temi je neobhodno, če hočemo zadoštili navedenim zahtevam. Turizem nudi raznim strokovnjakom in umetnikom bogato in plodno polje angažiranja in ustvarjanja. Sprostiti je treba njihove ustvarjalne sile, pri tem pa zagotoviti družbeno kontrolo, da ne bi prihajalo do nezazelenih in škodljivih posledic neodgovornega početja. Vsak kraj naj ima svoj urbanistični načrt, ki naj upošteva vse navedene komponente turistične izgradnje. Zavzel se je tudi za razvoj drobne privatne dejavnosti v gostinstvu, razne obrtne dejavnosti, ki naj nudijo turi-

stom izdelke domače obrti, spominke in razne druge usluge, ki jih turist potrebuje. Tega je na žalost še vsega premalo. Ne samo, da ta drobna privatna dejavnost je turizmu in turistom potrebna in koristna, temveč nudi tudi zaposlitev številnim domačinom, kar prispeva k njihovu standardu.

V nadaljevanju razprave, v kateri je sodelovalo preko 20 udeležencev posveta iz vseh republik, se je večkrat opozarjalo na nevarnost, da se turizem vrednoti samo kot gospodarsko panogo, pri tem pa pozablja na kulturne zahteve turizma, kar v končni fazi zmanjšuje tudi gospodarski učinek. Turizem ne povečuje samo materialnega standarda, temveč razvija tudi duhovni in kulturni standard ljudi in dežele. Kulturni turizem odklanja negativne strani turiz-

MED MURO IN DRAVO DELUJETA DVE DELAVSKI UNIVERZI, KI STA TO SEZONO ZBRALI ŽE 16.000 POSLUŠALCEV

NA ISTI »KRPI« ZEMLJE ŽIVIMO ZELO RAZLIČNO

V prostorih Delavske univerze v Ormožu se pogovarjam z upravnikom Edvardom Pajekom. Kajpak je bila tudi tokrat tema razgovora izobraževanje. Pa ne izobraževanje po že ustaljenih metodah posameznih delavskih univerz, marveč je bilo na dnevnem redu izobraževanje v izobraževalnih centrih krajevnih skupnosti.

»Poglejte, vam bom kar na občinskem zemljevidu pokazal, kako imamo organizirane izobraževalne centre,« pravi Ivan Pajek. »Veste, naša občina je pretežno kmetijska, saj se od osemnajst tisoč prebivalcev kar dvanajst tisoč njih ukvarja s kmetijstvom... Zavoljo tega smo morali nekaj »potohtati«, kako bi s svojo dejavnostjo prodrli v sleherni vas, v sleherni kmečki zaselek. In omislili smo si deset izobraževalnih centrov, v desetih krajih občine, kjer so tudi sedeži šol. V Tomažu, Podgoricah, Trnovcih, Veliki Nedelji, Središču, Koku...« je našteval upravnik.

Izobraževalni centri so pravzaprav neke vrste podružnice delavske univerze v manjših krajih občine. Organizirali so jih pri krajevnih odborih Socialistične zveze v vsakem kraju.

»Pri krajevnih odborih Socialistične zveze smo izvolili posebne petčlanske izobraževalne odbore,« nadaljuje Ivan Pajek. »In vsak tak odbor skoraj pravihoma vodi učitelj. Poskrbeli smo, da so v teh odborih tako kmetije kot delavci in mladina, vsi zaposleni ali v ptujskih ali v ormoških podjetjih. Vode te izobraževalnih centrov so tudi člani razširjenega sveta delavske univerze. Za nas je njihovo sodelovanje izrednega pomena.

Doslej sva z upravnikom govorila le o organizaciji izobraževanja, predvsem za kmečko prebivalstvo. Posebej me je zanimalo, kako pri delavski univerzi oblikujejo programe. Ivan Pajek mi je odgovor stresel iz rokava:

»Pred začetkom izobraževalne sezone se z vsemi desetimi izobraževalnimi odbori posvetujemo, kaj želijo v programu. In šele na osnovi teh predlogov izoblikujemo dokončne programe za vsako sezono in za vsak center posebej. Ne smem pozabiti povedati, da mnogo sodelujemo pri delu z vaškimi organizacijami Rdečega križa in galskimi društvi. Prav s pomočjo telja. Predavatelji se trudijo, da katero poljudnoznanstveno predavanje...«

Po pripovedovanju Ivana Pajeka se je v minuli sezoni zvrstilo v več krajih nad 150 najrazličnejših predavanj. Obisk je presenetljiv. Povprečno obišče predavanje do 70 poslušalcev. To so kajpak preprosti ljudje, kmetje, ki čez dan večinoma delajo v vinogradih in na poljih, zvečer pa kaj radi krenejo

univerzo, kar je kasneje potrdil tudi Ivan Pajek iz Ormoža.

»Z Ormožani se zmeraj posvetujemo glede programa, izmenjujemo izkušnje, pa tudi drugače si pomagamo, zlasti pri izbiri kvalitetnih predavateljev. Če pride na primer kdo iz Ljubljane predavat v Ormož, ga seveda povabimo tudi mi v Ljutomer. Pri organiziranju poljudnoznanstvenega izobraževanja pa ne sodelujemo tesno samo z Ormožem, marveč tudi z delavskimi univerzami iz Varaždinca in Čakovca. Veste, Hrvatje so vsaj kar se tiče izobraževanja na področju kmetijstva mnogo pred nami. Prav zategadelj nam je sodelovanje z njimi toliko bolj koristno...« je še dodal Branko Štaman.

Z DENARJEM NI TEŽAV

Beseda je ob tej raznozneti poljudnoznanstveni izobraževalni dejavnosti ormoške in ljutomerske delavske univerze stekla kajpak tudi o finansiranju. V Ljutomeru je delavska univerza dobila od sklada za šolstvo 4 milijone starih dinarjev in še pet milijonov starih dinarjev za knjižnico, ki deluje v okviru univerze. Branko Štaman se pritožuje le nad tem, da ne bi smeli tudi pet milijonov starih dinarjev, ki jih dobi delavska univerza namensko le za knjižnico, metati v isti koš, iz katerega financira delavska univerza svojo dejavnost. »Sicer pa za denar zdej ni problem, saj si z lastno dejavnostjo ustvarimo še nad šest milijonov starih dinarjev,« je še dodal Branko Štaman.

Delavska univerza v Ormožu je »bogatejša« od ljutomerske. Letno dobi od sklada za šolstvo nad 5 milijonov starih dinarjev, nad 11 milijonov starih dinarjev pa ustvari še z dodatno dejavnostjo.

»Pa so se še odborniki ormoške skupščine pritoževali, da delavska univerza za svojo dejavnost dobi premalo denarja,« pravi Ivan Pajek. »Veste, sem tudi predsednik sklada za šolstvo pri skupščini, pa bi bilo nerodno, če bi si odrezal najdebelejši kos kruha. Mi tudi nismo s sredstvi tako na tesnem; če ni drugače, nam podjetja pomagajo, zlasti KZ kombinat Jeruzalem-Ormož, podjetje Jože Kerencič in drugi,« je še dodal Ivan Pajek.

MILAN ŽIVKOVIC

ZAKAJ TAKO?

Osnutek družbenega plana razvoja Jugoslavije do 1970. leta posebej obravnava tudi naloge s področja kulture in izobraževanja. Tega smo lahko samo veseli.

Ni pa prav — tako so menili člani komisije za gospodarstvo pri ObSS Koper — da osnutek plana govori predvsem o ciljih, ki jih želimo doseči, nič ali zelo malo (zgolj načelno ali pa nedoločeno in

Za kakšno pot do znanja?

megleno) pa o tem, kako naj bi se približali zastavljenim ciljem.

Konkretno: osnutek plana ne upošteva, da so izobraževalne potrebe družbe prerasle tisto, kar običajno smatramo kot nalogo prosvete in šolstva, da upošteva le otroke, mladino in študente, ki se redno šolajo in tudi zaključijo študij. Kaj pa bo s tistimi, ki so šolanje morali prekiniti zaradi kakršnih že bodi vzrokov? Kaj bo s tistimi 30 do 40.000 otroki, kolikor jih letno sploh ne vpíšejo na osnovne šole; s tistimi 100.000 učenci, ki predstavljajo letni osip, z milijonom nekvificiranih jugoslovanskih delavcev, od katerih polovica nima osemelitve? Ali to pomeni, da bomo zanje skrbeli z »izvenšolskim izobraževanjem«, ne da bi povedali, ali ima tudi družbena skupnost pri tem kake obveznosti? Ali, končno, ali ta načelnost v osnutku plana zagotavlja, da bi do 1970. leta zmanjšali število nepismenih v državi na 12% vsega prebivalstva?

Takih in podobnih vprašanj je še veliko, če človek pozorno prebere osnutek predlaganega družbenega plana za razvoj Jugoslavije do 1970. leta. Ne gre zgolj za željo, ampak za nujnost in potrebo, če po-udarimo, da bi moral dokončno redigrirati in potem sprejeti plan vsebovati tudi konkretna stališča o poteh, ki vodijo do znanja.

-mG

PRED NEKAJ LETI SE JE SINDIKAT V SLOVENIJI ZAVZEL ZA TO, DA BI PROIZVODNE ORGANIZACIJE Z VEČ KOT 500 ZAPOSLENIMI ORGANIZIRALE IZOBRAŽEVALNE CENTRE. Z DOPOLNILNIM IZOBRAŽEVANJEM NAJ BI PREMAGOVALI PROTISLOVJA MED ŠOLSKO IZOBRAZBO IN ZAHTEVAMI DELOVNEGA MESTA. DOKLER NISMO POZNALI REZULTATOV RAZISKAVE, KI JO JE KONEC LETA 1965 IZVEDEL NA POBUDO SINDIKATOV ZAVOD ZA ŠOLSTVO SRS O STANJU IN ORGANIZACIJI IZOBRAŽEVANJA V 168 DELOVNIH ORGANIZACIJAH, NISMO VEDELI KAJ DOSTI O RAZVEJANOSTI, USPEHIH IN TEŽAVAH IZOBRAŽEVALNIH CENTROV IN SLUŽB. V NAŠEM LISTU SMO V ZADNJIH MESECIH OBJAVILI O TEJ RAZISKAVI VRSTO ČLANKOV. NI NAKLJUČJE, DA V ČASU, KO DRUŽBENA REFORMA ZAOSTRUJE PO-

GOJE GOSPODARJENJA, SINDIKATI PONOVO OBRČAJO SVOJO POZORNOST IN SKRIB K IZOBRAŽEVANJU V DELOVNIH ORGANIZACIJAH. TAKO IMAMO PRILožNOST, DA OBJAVIMO NAJZANIMIVEJŠE MISLI IZ RAZPRAVE, KI JO JE OB KONCU MINULEGA MESECA ORGANIZIRALA KOMISIJA ZA KULTURO IN IZOBRAŽEVANJE PRI SRS. POLEG PREDSTAVNIKOV SKUPŠČINE, GOSPODARSKE ZBORNICE, ZAVODA ZA ŠOLSTVO, SEKRETARIATA ZA PROSVETO IN KULTURO, REPUBLIŠKIH STROKOVNIH ODBOROV PRI RSS SO PRISOSTVOVALI RAZGOVORU TUDI PREDSTAVNIKI IZOBRAŽEVALNIH CENTROV ŽELEZARNE JESENICE, TEKSTILINDUSA IZ KRANJA, LITOSTROJA, GRADISA, MURE IZ MURŠKE SOBOTE, KMETIJSKEGA KOMBINATA ŽALEC IN TOVARNE CEMENTA ANHOVO.

Izobraževanje ni le okrasek

ki ga obesimo na suknjo delovne organizacije (proizvodnje in samoupravljanja), da je videti bolj praznična!

- Celovitosti izobraževanja ni mogoče doseči, če v izobraževalnem spletu ni aktivizirana delovna organizacija
- Gospodarska reforma odmerja skrb za vsestranski razvoj človekovih sposobnosti več prostora
- Križem rok ni mogoče čakati, da bo le širša družbena skupnost pripravljala ljudi za neposredno proizvodno delo
- Dobra polovica od anketiranih 168 delovnih organizacij ima izobraževalne centre oziroma službe, a med njimi so tudi gospodarske organizacije s 1200 do 2000 zaposlenimi, ki nimajo ničesar
- Manjkajo nam dokazi o učinkih sistematičnega izobraževanja
- Dopolnilno znanje je potrebno tudi delavcem v manjših delovnih organizacijah
- Le v desetih od 168 primerov obiskujejo zaposleni brez osemletke večerne osnovne šole
- Kdor druge uči ali priganja k učenju, še ni rečeno, da tudi sam zna vse, kar bi moral znati
- (Nekaj iztrganih misli iz uvodnih besed Gregorja Kocjana, sekretarja komisije za kulturo in izobraževanje pri RSS)

lahko mnogo storile delavske univerze. Delovne organizacije pa tudi že težko čakajo na izdelavo profilov za priučene delavce, česar se je, kot vem, že pred leti lotila Gospodarska zbornica.

Kmečki mladini, ki po končani osemletki ostane na kmetih, bi morali ustvariti možnosti, da se izobražuje naprej, če hočemo, da bo kmetijstvo napredovalo. Pred leti, ko še mislili nismo smeli na mehanizirano kmetijsko proizvodnjo, smo kmečke fante pošiljali v kmetijske nadaljevalne šole. Zdaj, ko je mehanizacija dostopna, smo te šole ukinili. Agrokombinat Barje je pozimi poslal precejšnje število vauške mladine v strojno traktorski tečaj. Mladina, ki obiskuje te tečaje, pričakuje neko potrdilo o kvalifikaciji. Hoče naziv kmetijski strojnik, ki jim ga mi ne moremo dati. Izobraževanje kmečke mladine bi morali smotrneje reševati v okviru republiškega programa, denimo Zavoda za šolstvo.

organizacije. A prav tako se zdi, da kljub zvezni resoluciji in priporočilu republiške skupščine vsebinsko in formalno ni povsem razjasnjena vloga, ki jo ima delovna organizacija v izobraževanju. Iz ankete se vidi, da delovne organizacije ne razločujejo šolskega centra od izobraževalnega centra (prvi izdaja verifikacije, drugi ne).

Tu je bilo govora o nomenklaturi poklicev. Tega dela so se strokovne komisije že resno lotile. Seveda je zajeto tudi kmetijstvo.

Res so pri nas težave okoli ustanavljanja šol, kakšen značaj naj imajo in kako jih bomo preverjali. Tega niso krivi predpisi, pač pa zrahljana odgovornost tistih, ki bi predpise morali spoštovati. Sicer pa smo tik pred razpravo o drugostopenjskem šolstvu, ki bo tudi ta vprašanja morala razčistiti. Samo nikar ne pričakujemo, da bodo iz skupnih skladov zagotovljena sredstva za sleherni izobraževalno dejavnost znotraj podjetja.

stoječe institucije. Pravni status izobraževanja bi morali izboljšati skozi normativno zakonodajo delovnih organizacij. V to silijo zaostreni ekonomski kriteriji gospodarske reforme, zavzemati pa bi se za to morale tudi vse strokovne in družbene politične asociacije tako znotraj delovne organizacije kakor izven nje. Tudi brez bolj strokovnega programiranja izobraževanja, ki bi upoštevalo proizvodno orientacijo, produktivnost, dohodek in samoupravljanje, ne moremo več premagovati protislovlj med šolsko izobrazbo in zahtevami delovnega mesta. Tudi pri dopolnilnem splošnem in družbenem izobraževanju v delovni organizaciji gre za njun učinek na sposobnost delavca na delovnem mestu. V ta namen bi morali do maksimuma izkoristiti tudi vse kapacitete rednih šolskih institucij. Kadra v izobraževalnih centrih ne bi smeli prepuščati samega sebi. Po poti reelekcije naj bi delovne organizacije postopno zamenjale tista, katerih izobrazba ne ustreza. O ustreznem izobraževanju kadrov pa bodo morale razmisliti tudi univerzitetne katedre. Ob koncu, zanimivo je, da večjih finančnih težav izobraževanje v delovnih organizacijah nima.

VSE KAŽE, DA FINANČNIH TEŽAV NE BO

JERNEJ JERŠAN, Gradbeni center: Splošnega koncepta, na katerem bi organizirali izobraževanje po panogah, nimamo. Vsaka panoga si zato pomaga, glede na to, kaj potrebuje in kaj zmore. Gradbeniki imajo v vsej državi enoten koncept izobraževanja. Zvezni sindikat gradbeništva se je na posvetu v Skopju dogovoril, da bodo proučili splošne izobraževalne potrebe v državi. V naši republiki bomo skupaj z ljudmi iz podjetij še posebej proučili te potrebe. Naredili bomo nomenklaturu poklicev, izdelali profile, izobraževalne programe, nato se bo treba še zediniti, kakšna izobraževalna institucija bi najbolje ustrezala gradbeništvu. Vse kaže, da finančnih težav ne bo. Podjetja se zavedajo, da morajo spremeniti kvalifikacijsko strukturo zaposlenih. Počasneje prodira to spoznanje do posameznikov. Sodiimo, da bi nam delavske univerze lahko pomagale pri splošnem in družbenem izobraževanju. Strokovno izobraževanje pa naj bi opravljala za to usposobljena institucija. Zeleli bi, da bi več pozornosti pokazal zavod za zaposlovanje, kar zadeva prekvalfikacijo delavcev, kadar je enih preveč in drugih premalo.

TA »OTROK« JE SE POGOSTO »PASTOREK«

SLAVKO BOHANEC, Komisija za kulturo in izobraževanje pri RSS: Sindikati so prevzeli iniciativo za ta prvi razgovor, ker se zavedajo lastne odgovornosti na tem področju. Dali so pobudo, da smo prišli do popolnejših podatkov s tega področja. Zdaj gre za konkretni dogovor vseh zainteresiranih.

Dosedanji rezultati izobraževanja v delovnih organizacijah namreč le niso tako majhni. Toda tega »otroka« še nismo uspeli integrirati v naš celoten izobraževalni sistem. Še vedno je ponekod »pastorek«. Dvoje stališč se še vedno bojuje: kako izobraževanje integrirati s proizvodnim delom in kako rešiti problem dosedanje tradicionalne šolske prakse, ki se ji pridružuje permanentno izobraževanje odraslih. Rešitev gotovo ne bo padla za zeleno mizo, dala jo bo lahko le praksa.

Obnavnati moramo začetni tudi vse manjše delovne organizacije, ki so doslej na tem področju zaostajale. Teh je več kot prvih. Kaj z njimi? Ali jih povezati v skupno izobraževalno službo, ali jih usmeriti na že ob-

IN DOGOVOR?

1. Ustanovilo naj bi se društvo andragogov — praktikov iz izobraževalnih centrov (izmenjavna izkušnja).

2. Ob Zavodu za šolstvo SRS naj se formira komisija za izobraževanje zaposlenih (koordinacija dela ustanov, organizacij in posameznikov).

3. Republiška gospodarska zbornica bo sklicatelj širšega posveta in simpozija (širša javnost naj bi se seznanila z doseženimi rezultati v izobraževalnih centrih).

4. Strokovni odbori sindikatov, zbornica in zavod za zaposlovanje naj bi organizirali prva ožja posvetovanja po panogah. V bodoče pa naj bi skrb za izobraževanje zaposlenih prevzela poslovna združenja.

5. RSS bo predlagatelj gradiva o izobraževalnih centrih in službah za skorajšnjo razpravo v prosvetno-kulturnem in gospodarskem zboru Skupščine SRS.

SONJA GASPERŠIČ

nama

ŠOL IMAMO DOSTI, A TAKE, KI BI JO POTREBOVALI — NIMAMO

IVAN KEJŽAR, Zavod za šolstvo SRS: Ze podatki iz tistih delovnih organizacij, ki imajo organizirano izobraževalno službo, niso preveč spodbudni. Kar na začetku ugotavljamo, da je neurejen pravni status izobraževanja v delovnih organizacijah. Na eni strani se pojavlja izobraževalni center kot institucija, hkrati pa je izobraževalna služba organizacijska enota gospodarske organizacije. Manjkajo nam tudi izšolani kadri, ki bi bili nosilci izobraževalne dejavnosti v podjetjih. Obvladati bi morali tri delovna področja: organizacijo izobraževalnega dela, kadrovsko problematiko in pedagoško-andragoško delo. A šole, ki bi dala ta znanja, pri nas ni. Še najbližja tem potrebam je Šola za organizacijo dela v Kranju. Z izobraževanjem se zato v delovnih organizacijah ukvarjajo prosvetni delavci, inženirji in tehniki, še največ pa je takih, ki nimajo niti srednje šole. Vrsta podjetij ima organizirano samo ozko usposabljanje za delovna mesta. Zanimarjajo pa dopolnilno splošno in družbeno izobraževanje z izgovorom, da to ni njihova skrb. Malo je delovnih organizacij, ki v svojih statutih obravnavajo področje izobraževanja izčrpnje, ne le deklarativno in odmaknjeno od svoje poslovne politike. Zato tudi večina planov kadrovskih in izobraževalnih potreb ne izhaja iz konkretne perspektive podjetja.

Sprašujemo se, kdo naj izobraževalnim centrom in službam pomaga. Ali je dovolj, če le čakamo, da bo ekonomska situacija prisilila podjetja, da se bodo bolj zavzela za izobraževanje zaposlenih? Kdo naj prepričuje o potrebnosti izobraževanja, kdo naj nudi centrom strokovno pomoč? Pri Zavodu za šolstvo je šele zadnje pol leta referat, ki nudi pomoč delovnim organizacijam. Seveda morajo podjetja te strokovne usluge sama plačati. En ali dva človeka pa veliko tudi sicer ne moreta storiti.

26 LET IZKUŠENJ IZOBRAŽEVANJA — PA SE ŠE VEDNO SPRAŠUJEMO, ČE NAM JE TO POTREBNO

MAKS DIMNIK, Izobraževalni center železarne Jesenice: Na Jesenicah je strokovno izobraževanje organizirano že 26 let. Modernije kakih 10 let. Ugotovitve raziskovalcev izobraževalnih dejavnosti v delovnih organizacijah pa v veliki meri veljajo tudi za nas. Naš statut le globalno obravnava izobraževanje. In zaenkrat so majhne možnosti, da bi tej dejavnosti dali večji poudarek. Razlogov za to je več: naš sistem nagrajevanja po delu poudarja zlasti kvantiteto, a ne tudi kvaliteto. Kadar razpisujemo delovna mesta, sicer terjamo določeno izobrazbo; a odtod mnenje, da dopolnilno izobraževanje v delovni organizaciji nima več pomena. Na eni strani torej prepričanje, da je izobrazba pot do večje produk-

tivnosti, na drugi strani zakoreninjeno mnenje, da je za manj zahtevna dela pomembna le praksa. Če bi naši gospodarstveniki imeli nekaj oprijemljivih podatkov o tem, kakšen je ekonomski učinek izobraževanja, bi bili temu takoj bolj naklonjeni.

MNOGO SMO ŽRTOVALI ZA IZOBRAŽEVANJE, A SE VEDNO TEGA PODROČJA NE PLANIRAMO

PAVEL PERKO, Izobraževalni center Litostroj: Težje je z izobraževanjem v manjših podjetjih, ki ne morejo organizirati svojih izobraževalnih centrov. V večjem mestu se še lahko nekam priključijo, težje pa si pomagajo v manjših krajih. Kako priti do inštruktorjev izobraževanja v podjetjih, ki bi mlademu človeku dajali strokovno pomoč in spremljali njegov napredek, to je danes gotovo osrednje vprašanje.

Litostroj ima svoj izobraževalni center in je zanj mnogo žrtvoval. Toda planiranje kadrovskih in izobraževalnih potreb je težavna stvar. Naj kar povem, da tudi v Litostroju nimamo nikakega plana izobraževanja. In rad bi poznal tistega, ki bi v tej ekonomski situaciji tak plan znal narediti. Vsaj kadrovska služba pa bi morala zasledovati zlasti osip (upokojitve, prelestitve) in predvideti za katere poklice je treba dobiti naraščaj. Mi imamo največje potrebe po srednjetehtniškem kadru, a v praksi je tako, da hoče vsak, ki ga izšolamo do tehnika, potem še na fakulteto. Škoda je tudi, da smo ukinili delovodsko šolo.

ZDAJ, KO JE MEHANIZACIJA DOSTOPNA, SMO ŠOLE UKINILI?!

LOJZE PAJNIČ, RO sindikata kmetijskih delavcev: Tudi mi smo naredili letos januarja skromnejšo, a poučno analizo. Kmetijstvo ima pravzaprav en sam izobraževalni center, pri Agrokombinatu Žalec. Drugod se z izobraževanjem ukvarjajo le priložnostno. Kljub temu je nekaj uspehov. Doslej je absolviralo tečaje, ki so bili prilagojeni specifičnim potrebam kmetijstva, 2700 delavcev, ki so bili glede na svojo kvalifikacijo tega najbolj potrebni. V kmetijstvu je namreč kar 60% nekvalificiranih. Mislimo, da bi pri izobraževanju zaposlenih v kmetijstvu

83% KADROVIKOV NIMA USTREZNE IZOBRAZBE

TILKA BLAHA, Zveza delavskih univerz Slovenije: Skrb za izobraževanje znotraj delovne organizacije, sodeč po skopih in deklarativnih določilih v njihovih statutih, še zdaleč ni uresničena kot sestavni in enakovredni del prizadevanja za gospodarski razvoj. Strokovnost še ni postala pomemben činitelj v delitvi osebnega dohodka. V maloštevilnih statutih zasledimo kako določilo o preverjanju strokovnosti, sredstvih in oblikah stimuliranja izobraževanja, spremljanju izobraževanja, kar bi dalo slutiti, da delovna organizacija vendarle vrednoti izobraževanje tako, kot to zasluži.

Ugotavljamo, da imajo v primerjavi z drugimi službami v delovnih organizacijah kadrovske službe najmanj ustrezno kvalificirane ljudi. 83% kadrovikov nima ustrezne izobrazbe. Le s seminarji in dopolnilnim izobraževanjem se to stanje verjetno ne da kaj prida popraviti, čeprav so se morda stvari počasi premikale naprej tudi zaradi tega, ker izobraževalne službe niso imele dovolj strokovne pomoči. Dokler ni bila narejena ta raziskava nismo niti vedeli, koliko izobraževalnih centrov imamo v Sloveniji in kako delajo. Kot vidimo, pa je vendarle že precej kadra, ki se ukvarja z izobraževanjem zaposlenih in ki ima dobre in slabe izkušnje. Izobraževalni centri doslej niso bili medsebojno organizirani. Vsak zase prenaša težave in išče rešitve kakor ve in zna, čeprav so morda podobno rešitev nekje drugje že našli. Tesnejša povezava med kadri-praktiki bi bila zelo koristna.

NE LOČUJEMO ŠOLSKIH IN IZOBRAŽEVALNIH CENTROV

Inž. ZDENKO ROGELJ, Gospodarska zbornica SRS: Izsledki raziskave res dajo slutiti, da izobraževalna dejavnost še ni dobila enakovrednega mesta v poslovni politiki gospodarske or-

SLEHERNE IZOBRAZBE NE MOREMO POTRDITI S SPRIČEVALOM

IVO TAVČAR, Prosvetno-kulturni zbor skupščine SRS: Uvodoma je bilo govora, naj bo izobraževalna služba enakovredni in sestavni del podjetja in da se mora urediti njen pravni status. Toda, mar imamo tudi za druge službe v podjetjih specialne republiške predpise? Za notranje odnose delovne organizacije veljajo njeni interni predpisi. In kaj naj bi pravzaprav uredili taki republiški predpisi? Delovna organizacija lahko organizira izobraževanje kakršno njej najbolj ustreza. Spričevalo sme dati le šola. Ne moremo sleherne izobrazbe, ki si jo kdo morda pridobi tudi kot samouk, potrditi s spričevalom. Ni moč slehernega izobraževanja spraviti v iste predpise. Uveljavitev takih teženj bi zbirokratizirala, a ne sproščala problem.